ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئىشتىياقنامە

مۇھەممەد غېرىب شاھيارى

نەشرگە تەييارلىغۇچى: ياسىن ئەمەن

نەشرگە تەييارلىغۇچىدىن:

ئىشتىياقنامە 19 - ئەسىرنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا ئاقسۇ شايارىدا ئۆتكەن ئۇيغۇر شائىرى مۇھەممەد غېرىب شاھيارنىڭ ئەسىرى.

شائىرنىڭ تولۇق ئىسمى مۇھەممەد دۆلەت خوجەيار ئوغلى بولۇپ، ئۇ شايارىدا تۇغۇلۇپ ئۆسكەن. ئەسەردە ئاپتورنىڭ ئۆزى توغرىلىق ئېيتقان مەلۇماتلىرىغا قارىغاندا، ئۇ ياشلىق دەۋرىدە ھۆكۈمەت خىزمىتى — يۇرت ئەمەلدارچىلىغى بىلەن شۇغۇللانغان بولۇپ، كېيىنكى كۈنلىرىدە بۇ خىزمەتلىرىدىن قول ئۈزگەن. ئۆمرىنىڭ ئاخىرىدا ھەج تاۋاپ قىلىش ئارزۇسى بىلەن سەپەرگە چىققان. ئۇ ئاقسۇغا كەلگەندە، شۇ چاغدىكى ۋەزىيەت قالايمىقانچىلىغى تۈپەيلىدىن سەپىرىنى داۋام قىلالماي تۇرۇپ قېلىشقا مەجبۇر بولغان. نەتىجىدە سەپەرگە تەييارلىغان پۇللىرى تۈگەپ، ئۆزى مۇساپىرچىلىق كۈنىگە قېلىپ، يوقسۇل، غېرىپ ھالەتكە چۈشۈپ قالغان. ئۆمرىنىڭ ئاخىرقى يىللىرىدا ئۆز يۇرتىدىن ئايرىلىپ تۇلىسۇ غۇربەتچىلىكتە ئۆتكەن بۇ شائىر «ئىشتىياقنامە» ناملىق بۇ ئەسىرىنى ئەنە شۇ ئەھۋالدا ئىجاد ئەتكەن. شۇڭلاشقا ئۆزىگە «غېرىپ» تەخەللۇسىنى قوللانغان.

شائىر بۇ ئەسەرنى كۆپەرەك غەزەل، مەسنەۋى شەكىللىرىدە يازغان، بەزى جايلاردا رۇبائى ۋە قىتئە شەكىللىرىنىمۇ قوللانغان. ئەسەردە ۋەزىن، قافىيە، ئاھاڭدارلىق تەرەپلەردە بەزى نۇقسانلارمۇ بار، شۇنىڭدەك رادىف قائىدىسىگە ئانچە كۆڭۈل بۆلۈنمىگەن. بۇ نۇقسانلارنىڭ بىر قىسمىنى شائىردىن كۆرسەك، يەنە بىر قىسمىنى نۇسخىنى كۆچۈرگەن خەتتاتتىن كۆرىمىز. ئۇ كۆپلىگەن سۆزلەرنى بۇزۇپ جۈملىلەر تەرتىۋىنى ئالماشتۇرۇپ قويغان، ھەرپلىرىنى يۆتكەپ كۆچۈرگەن. مەزمۇنى ياقتىن قارىغاندا شائىر ئۆز ئەسىرىدە ناھايىتى ئەركىن پىكىر قىلغان، لېكىن ئەسەردىن ئۇنىڭ ئۆز پىكىرلىرىنى قەغەرگە چۈشۈرۈشتە، ئەينى زامانىنىڭ ۋەزىيىتىنى كۆزدە تۇتۇپ، يېپىق ئۇسۇل قوللانغانلىغىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ. شائىر ئەسىرىدە ۋاپاسىز دۇنيادىن شىكايەت قىلىدۇ، نەپرەتلىنىدۇ. كىشىلەرنى ئىنساپقا دالالەت قىلىدۇ.

ئەسەرنى نەشرگە تەييارلاشتا ئىمكانىيەتنىڭ بېرىچە ھەرپ ۋە سۆز خاتالىقلىرىنى،

ئاروز ۋەزنى ئۆلچەملىرىدىكى مۇۋازىنەتسىزلىكنى تۈزىتىشكە تىرىشىلدى. لېكىن ئەسەرنىڭ ئەسلىگە سادىق بولۇش يۈزىسىدىن كۆپ ئۆزگەرتىشكە بولمىدى، كەڭ كىتاپخانىلىرىمىز ۋە ئالاقىدار كەسپىي خادىملارنىڭ ئەسەرنى ئوقۇش ۋە تەتقىق قىلىش جەريانىدا بۇ ئامىللارنى ھىساپقا ئېلىشنى ئۈمىت قىلىمەن. ئەسەر ئەينى زامانىدىكى جەمىيەت ئەھۋالى، ئىجتىمائى تۈزۈم ۋە شۇ زامانىدا يۈز بەرگەن تارىخىي ئەھۋاللارنى بىلىشىمىزدە بىزنى ئىشەنچلىك پاكىتلار بىلەن تەمىنلەيدۇ.

ئى غېرىب بولغىل بۇ ئالەمدە غېرىب،
مۇساپىر ئۇل جاھاندا نەشئۇ خەندان.

غەم بىلە بولغىل خازانەك سارغاريب.
ئى قېرى بىلگىل غېرىپلىق رەسمىنى،

ھەركىشى بولسا بۇ ئالەمدە غېرىب،
ھەم مۇساپىر ھەم غېرىپلىق ۋەسپىنى.

بولغۇسىدۇر ھەق تائالاغە قېرىب.
ھەركىشكىم بۇ جاھان ئەرمەس غېرىب،

ھەركىشكىم بۇ جاھان غۇربېتىدە دۇر،
تەڭرىگە ئىككى جاھان ئەرمەس قېرىب.

روزى مەھشەر ئىززەتۇ ھۆرمىتىدە دۇر.
يوق غېرىپقا بۇ جاھاندا ئاشنا،

ھەركىشكىم قىلسا غۇربەت ئىختىيار،
نە ئۇچۇنكىم ھەستلىك قىلمىش پانا.

بولىماغاي مەھشەر كۈندە خارۇ - زار.
شەھرۇ سەھرادا يۇرۇپ بولماس مۇقىم،

مۇساپىر بولمىغان بولماس مۇسۇلمان،
بى ۋەتەن، بىغانىمان ئەرمەس مۇقىم.

مۇساپىر بولغىل ئاندىن ئايغىل ئىمان.
ھەر نە بەرسە ئۇل قانائەت ئەيلىگەي،

مۇساپىردا داۋام ئىنساپ بولغاي،
غەم بىلە دەردۇ ئەلەمگە نەيلەگەي.

مۇساپىر بولسا ئىمان ساپ بولغاي.
ئانچە تىللاۋۇ دەرەمدىن يوق ئاڭا،

مۇساپىرلەر بۇ ئالەم ئىچرە پىنھان،
نان بىلەن ئاشتىن غېمى يوقتۇر ئاڭا.

بولۇر مەھشەر كۈنى خەلق ئىچرە ئەيان.
كىم غېرىب بولسا ھالاۋەت ئاندا يۇق،

مۇساپىرلەر بۇ ئالەم خارلىقىدا،
ھەم يەنە ئەيشى پاراغەت ئۇندا يوق.

بولۇرلەر ئول جاھان گۈلزارلىغدا.
لەززەتى دۇنيانى ئول قىلغان ھارام،

مۇساپىر ئۇشبۇ ئالەم تەڭ نەپەسدۇر،
لەززەتى خۇنى جىگەر ئالغان تامام.

مۇساپىر تۇتىدۇر ئالەم قەپەسدۇر.
ئى غېرىب خۇنى جىگەر قىلغىل غىزا،

مۇساپىر قىلسا گەر بىر ئاھۇ ئەپغان،
ئۇشبۇ يەڭلىغ قىلسا ھەق بولغاي رىزا.

بولۇرلار سائەت ئىچرە ئەرش لەرزان.
ئى غېرىب خۇنى جىگەرنى نۇشە قىل،

مۇساپىرلار ھەمىشە دىل كاباب دۇر،
تەڭرىنى ئول سائەت ئىچرە نۇشە قىل.

مۇساپىرلار دۇئاسى مۇستەجابدۇر.
ئى غېرىب خۇنى جىگەر كۆپ ياخشىراق،

مۇساپىر ھىممتى گەر قىلسا تۇغيان،
ماسۇەللاھنى كۆڭۈلدىن قىل يىراق.

بولۇر دەۋزەخ بېھىشت ئولدەمدە ئەيان.
ئىچمىسە خۇنى جىگەر مۇئمىن ئەمەس،

مۇساپىر بۇ جاھان خەلق ئىچرە كەمدۇر،
روزى مەھشەر ئول كۇنى ئىمىن ئەمەس.

مۇساپىرغە يىمەك - ئىچمەككە غەمدۇر.
ئى غېرىب خۇنى جىگەر ئىچمەك كېرەك،

مۇساپىرلار بۇ ئالەم دەردۇ مەندان،
ماسۇەللاھدىن كۆڭۈل ئۇزمەك كېرەك.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

× ×

غېرىبا بى ۋەتەن بولدى مۇساپىرلىق دىيارىدا،
ئەزەل پىشانىسىدە خەت يېزىلغان تەقدىرى ئاندا.
مۇڭا تەدبىر قىلماغلىق نە ئىمكان بولمىدى ھەرگىز،
قازاغا سەبرى قىلماغلىقدىن ئۆزگە بارمۇدۇر مۇندا.
پەلەكتىن ياخشىلىق كەلمەس جاھاندا ئادەمزادغە،
جاپا بىرلە ئەلەمدىن ئۆزگە ئىشلار يوقتۇرۇر مۇندا.
كىشىكىم تاپمادى بىر ياخشىلىق دەيرى پانا ئىچرە،
نادامەت بىرلە ھەسرەتىنى ئېلىپ كەتمىش ھەممە ئاندا.
غېرىپسەن بولماغىل ھەرگىز مەلۇل بولما مۇڭا دىلگىر.
مۇساپىرلىق بۇ بەھراقتۇر كىشىكى بى ۋەتەن مۇندا.
مۇساپىرلار جاھان ئىچرە يۇرۇرلەر خارۇ زار بىرلەن،
غېرىبانىگە كىم ناماز ـ شام ۋاقتىدا يوقتۇر دەرەم قولدا؟

× ×

ئۇچرۇدۇم بىر نەۋجۇۋان يىگىتكە مەن،
قېرىلىقنىڭ ھالىدىن قىلدىم بايان.
قېرىلىق ئاجىزلىغىم ئەپسۇس قىلىپ،
سورادى مەندىن يىگىت ھالىم بىلىپ.
بۇ سەپەرگە تۇنۇ ـ كۈن قىلغىل ياراغ،
جابدۇغىڭنى راستقىل ھەم ئال چىراغ.
ئى قېرى بىل ئول جاھان بازار بار،
بى دەرەم خەلق ئاندا بولغاي خارۇ زار.
ھەچكىم بازارىدىن قالماس تۇرۇپ،
بارمىغانىنى ئىلتەگەي سۆرەپ ئۇرۇپ.
گۈل تېرىغان گۈلنى سەيرى قىلۇر،
خارتېرىغان دەردىغە ئەۋغا قىلۇر.
ئى قېرى سەن ھەرنەپەس ھۇشيار بول،
كۆز ئېچىپ يۇمغۇنچە ھەم بىدار بول.
نەۋجۇۋان ئىلكىم تۇتۇپ ئەيدى ماڭا،
ياخشىلىق كەتتى قولۇڭدىن پۇشايماندۇر ساڭا.
كۆزلىرىڭنىڭ كاسەسىدىن ھەرنىچۇك ئۆچكەن چىراغ،
غەم بىلە پەرسۇدە بولدى بۇ كۆڭۇل ئاھۇ پىراغ.
ياشلىق قۇۋۋەت قېنى سەندىن بۇگۈن؟

نه جاۋابىن بېرەسەن تاڭلا ئۆگۈن.
مۇكچىيىپ قالمىش بىلىك يادەك بولۇپ،
سارغايمىسەن كەھرىۋادەك ياش تولۇپ.
قوللۇرۇڭغا ئەسا ئالساڭ نە بولۇر،
ھەم تايانماقا ساڭا قۇۋۋەت بولۇر.
يولدا باردۇر خەتەرلەردىن تولا،
مەغرۇر ئۆلىمە بۇ جاھان دەھرى پانا.
ئەسا قىلغۇنچە تەبەر دەستىدە يوق،
قېرىدىمىمەن قوللۇرۇمدا ئەسا يوق.
خەر جىلادىم ئىسيان يولىغە باغلارىم،
سەرىپ قىلدىم بىھۇدە سەمەرلارىم.
تۆھپەغە قىلغىل نىياز ياشىڭنى سەن،
تەشنەلىككە ئول قىلۇر ياشىڭنى قەن.
قېرىدىڭ دۇنيانى تەرك ئەتكىل بۇدەم،
ياد قىل ئاللاھنى ھەر كۈن دەمبەدەم.
ھەر قېرى بولغان بىلەن قېرى ئەمەس،
كۆزدە ياش بولغان بىلەن ئەپغان ئەمەس.
يىغلاغىل دەرد غەم بىلەن سىنەنى چاك،
قىلغاسەن ئاندىن كېيىن دىلىڭنى پاك.
دۆلتى مەخلۇقلاردىن قالما ئۇمىد،
گەر ئۇمىد قالسە بولۇر چىرىكىن پەلىد.
ئى غېرىبا ئۆتتى ئۆمرۇڭ بىخەبەر،
ئەمدى ھەقنى ياد قىل شامۇ سەھەر.
شائىرا ئۆتتى جاھاندىن قاپىلە،
ئىستەدىڭ سەن قېرىغاندا قاپىيە.
قاپىيەنىڭ پىكرىدە ھەق زىكرى قىل،
ھەرنەپەس ئۆلىمەكنى دايىم پىكرى قىل.

× ×

كۆزلەرىڭنىڭ كاسەسىدىن ئابلارنى جارى قىل،
كېچەلەر كۆپ زار ئەيلەپ ئول خۇدانى يادى قىل.
باغلىرىڭغە جار بولسۇن ئەۋۋەل ـ ئاخىر لەب ـ بەلەب،
ئول دەرەخت جۇنبۇشىغا كەلسۇن مېۋىلەر ئاللاھۇ دەپ.
يىغلاغىل شامۇ سەھەردە ياشارۇر بۇ باغچەلەر،
شايەد ئول مىۋە بېرۇرلار قېرىغان بۇ باغچەلەر.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئى غېرىبى ئەشكىدىن ئۆمرى دەرەخلەرنى ياشارت،
ماسۋانى بۇ دىلىڭدىن ھەر تەرەپكە يۇلۇپ ئات.

× ×

سال قۇلاق بۇ سۆزگە ئى پىرو جۇۋان،
بۇ جاھاندىن ئۆتتى چەندان كارىۋان.
قىل بۇ ئالەم ئىچرە مېھنەت ئىختىيار،
قىلما بۇ ئالەمدە ئىززەت ئىختىيار.
مۇنتەزىر بول مەككىگە لەيلو ـ ناھار،
باردۇ بۇ ئالەمدە نەچچەنـد كارۇ زار.
سالما كۆز بول پادىشاھدىن ئۆزگىگە،
بەرمە تىل زىكرى سانادىن ئۆزگىگە.
قۇل ئىسمىڭ دەرگاھىغە بولغىل داۋام،
پادىشاھدىن ئۆزگىنى قىلغىل ھارام.
يىغلاغىل كىم ئول رەسۇلۇم ياد ئېتىپ،
كۆھنا شەھەر ئىچرە تۇرۇپ پەريات ئېتىپ.
ھەر نەپەسته يادى قىل ئەھمەد قايان؟
دەم غەنىمەت ياد قىلساڭ ھەر زامان.
بولمادى بارماق ئىراده بۇ ساڭا،
تەقدىرىغە چارە يوق يەتمەك ئاڭا.
ئى غېرىبا يىغلاغىل شامۇ سەھەر،
ئابلاردىن نۇشى قىل خۇنى جىگەر.
ئى قېرى پەرزەند زەنگە باقماغىل،
ئول زىيارەت قىلمايىن جانغا ئوتنى ياقماغىل.
ئى غېرىب خۇنى جىگەر ئىچكىل ھالال،
تەڭرىنىڭ دىدارىغە بولغىل ۋىسال.
ئى قېرى شامۇ سەھەر پەريات قىل،
ماۋۇ مەنلىكنى بۇگۈن بەريات قىل.
ئى غېرىب ئۆتكۈرمە ئۆمرۈڭ بىخەبەر،
ئاھۇ بىرله ناله قىل شامۇ سەھەر.
مەن نىچۈك ئەيلەي كۆڭۈلنى شادىلەر،
قايسى غەمدىن قىلاي پەريادىلەر.
قېرىندىڭ ئەمدى نە ئىمكانىدۇر ساڭا،
كېچە ـ كۈندۈز مىڭ دەرد ئېيتقىل ئاڭا.
ئى قېرى قىلما دىلىڭدىن ھەجنى قىلماقنى يىراق،

هاجىلار باردۇر تەرىقەت ئىچرە تاق.
هاجىلار ھەج ئەتمەكىن پىنھان قىلۇر،
ئورنىنى جەننەت ئارا رەھمان قىلۇر.
هاجىلار دۇنيانى قىلسا مەسلىھەت،
ھەججدە يوقتۇر ئۇنىڭكى مەنپەئەت.
هاجى شۆھرەتدىن ئولۇر نەزەر نىياز،
نەھلى قىلسا ئول ھەججى قىلماڭ نىياز.
مەخپى يۈرگەي تۇيماغاي بىر ئادەمى،
ماڭسا ئاشكارا ئاڭا يوق پايدىسى.
هاجى بولغاي ماسۇاللاھدىن بىراق،
بولسا دۇنيا دار ئاللاھدىن بىراق.
ھەجنى شۆھرەت ئەيلىگەن ھەج بى سەمەر،
ھەج كونان بولغاي گۇناھدىن بىخەبەر.
ھەج تاۋاپ ئەتمەك جاھاندىن قول يۇماق،
ھەق رەسۇلىنىڭ ئەمرىنە بەل باغلىماق.
ھەج تاۋاپ ئەتمەككە غەيرەت ئەيلەگىل،
ھەج تاۋاپ قىلغاندا ئىبرەت ئەيلەگىل.
ئى قەبرى سەن ھەج تاۋاپقا ئەزم قىل،
كېچە ـ كۇندۇز ياد ئېتىپ كۆڭلۈڭ بىلە ھەم بەزم قىل.
بولماغىل دۇنيا مالىغە ھىچ پۇرۇش،
بۇ نەسىھەت يادى ئال بولغىل خۇموش.
ھەر كىشىدە بىردەرەم بولسا ھارام،
قالغۇسى مەقسەد ئۇنىڭكى ناتامام.
هاجى ئەگەر بىلگىلكى دۇنيا دار ئىبرۇر،
بىگۇمان ئاندىن خۇدا بىزاردۇر.
ھەج تاۋاپ ئەتمەكنى قەبرى ياد قىل،
كېچە ـ كۇندۇز نالەۋۇ پەرياد قىل.
غاپىلا ئۆمىر ئۆتتى دايىم بىخەبەر،
يىغلاماق ئىسيانغە ھەر شامۇ سەھەر.
مەن نىچۇك ئەيلەي كۆڭلۇنى شادىلەر،
قايسىبىر غەمدىن بۇلاي ئازادىلەر.
قىلماغىل خەلق ئىچرە شۆھرەت ئىختىيار،
ئاقىبەت شۆھرەت قىلۇر ئەلبەتتە خار.
سەن تەۋەككۇل ئەيلىگىل قويغىل قەدەم،
يولدا تارتغىل مىھنەۋۇ دەردۇ ئەلەم.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئى قېرى ھەر كەئبەئى ھەق دىل دۇرۇر،
كەئبەئى خەلق بەلكى ئول بىرگىل دۇرۇر.
كەئبەئى كۆل ئول خېلىلنىڭ كەئبەسى،
كەئبە دىل ئول جېلىلنىڭ كەئبەسى.
ئى قېرى بۇ كەئبە سەڭگى خارەدۇر،
ئەھلى مۇئمن كۆڭلى ئەرشى ئاللاھدۇر.
قىلما مۇئمن كۆڭلىغە ھەرگىز خىلاپ،
قىلغىل ھەردائىم ئۇنى قىلغىل تاۋاپ.
قىلما مۇئمن كۆڭلىنى ھەركىم تاۋاپ،
ھەق ئاڭا جەننەتنى بەرگەي بىمىساپ.
كەئبەئى كۆل گەرچە قىلساڭمۇ خاراپ،
قىلما ھەرگىز كەئبە دىلنى سەن خاراپ.
مەي ئىچىپ مۇسىھەپنى كۆيدۇرسەڭ ئەگەر،
قىلما مۇئمن كۆڭلىغە ھەرگىز زەرەر.
ئەھلى ئالەم شەھلەرى مەدرىسە مەسجىد قىلۇر،
دىل خاراپ ئەتمەككە دائىم جىد قىلۇر.
كىمكى مۇئمن دىلنى قىلسا يارا،
ئىككى ئالەم يەتكۈسى قاتتىق جازا.
بەندە بولساڭ ئەي قېرى بۇ پەندنى تۇت،
بەندىلەرنىڭ كۆڭلىنى ھەم پىر تۇت.
بۇ يامان ئەندىشەدىن پەرھىز قىل،
دىلنى ئاغرىتماقنى قاتتىق ئىش بىل.
بولماغاي ئالەمدە مۇنداق ھىچ گۇنا،
قىلما مۇئمن كۆڭلىنى ھەرگىز يارا.
ئى قېرى سەن ياخشىلىقنى پىشە قىل،
دىل بىلەن ئاللاھنى كۆپ ھەم ياد قىل.
ياخشىلىقتىن بۇ جاھان ئاباد بولۇر،
كىم يامانلىق ئەيلىسە ۋەيران بولۇر.
ياخشىلىق ئىككى جاھان سەرمايەدۇر،
خاسىيەتلەر كۆپ مۇنىڭدا باردۇر.
كەئبە دىلدۇر بۇزماغىل ھەر دىلنى
قىلماغىل ئازار دىل ھەر بەندەنى.
ھىچ قاتتىق بولماغاي مۇنداغ گۇنا،
قىلماغىل ۋەيران دىل ھەرگىز يانا.

× ×

ئېيتما سىرىڭنى خاتۇنغە ھېچ زامان،
ئېيتسا سىرىنى كىشى تاپماس ئامان.
دۇشمىنىڭ كىمدۇر سېنىڭ، خاتۇن كىشىڭ،
غېمى بولماس بار يوقىغە يوقاشىڭ.
ھەر زامان پىكرى خىيال بويىنى يۇغان،
مۇددىن ئۆتمەس دۇشمىنى ئۇشبۇ جاھان.
تەربىيەت قىلساڭ كۆتەرمەسلەر ئانى،
كۆپ ئەدەب بەرگىل ئۇنىڭ قالغاي جانى.
پوستى بىرلە سۆڭاكى قالسۇن ئۇنىڭ،
كىم سېنى ياردىم دىسە يارىڭ سېنىڭ.
يار ۋاپادار ياخشىراق كۆپ ياخشىراق،
بىۋاپاكى باخشىلاردىن باخشىراق.
بولماغىل پىرىپ ئۇنىڭكى سۆزىگە،
ھەرزامان قادالار يىگىتلەر كۆزىگە.
ساقلاغىل يارەب يامانىڭ شەررىدىن،
ياندۇرۇپ ھەر بەندەنى قىل نەھىدىن.
ياخشى خاتۇن بولسا ئۆيدە ھۆردۇر،
بول يامان خاتۇنكى بولسا گۆردۇر.
ئى غېرىبا قىلماغىل ئەمدى شىكايىتىنى ئۇنىڭ،
ئۆزنى بىل ئۆزگىنى قوي قىلما مەلامەتنى ئۇنىڭ.

× ×

دۇنيا ئاخىر بولدىلەر قىلغىل نەزەر،
بىھايا خاتۇن كىشىدىن قىل ھەزەر.
بۇ جاھان باشتىن ئاياق جەۋرى - جاپا،
ھېچ كىمگە قىلمىدى ھەرگىز ۋاپا.
چەرخى دەۋران ئۆتكاربدۇر ياخشىلارنى ھەم يامان،
قىلمادى ھەرگىز ۋاپانى ئادىمىغە بۇ جاھان.
ئۆمرىنى بىلگىل غەنىمەت بۇ ھاياتىڭ باربدا،
كىم قالىبدۇر دەير ئارا ھايات ئەگەرچە پاندا.
ئۆزنى تۇتقىل باھارىڭ گۈللەرنى باغ ئارا،
گۈللەرىڭغە تۇندى بادى تەككۈسى جانىڭ ئارا.
ئىشقى بازى ئەيلىگىل ياخشى بىلەن،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

بولماغىل ناجىنىس بىلەن پورغەم بىلەن.
ھەمد ئېيتاي ئاسىي قۇلمەن ئول خۇدايى پاكىغە،
ئەقىل ئىمان بەردى بىزدەك بەندىسىدىن خاكىغە.
تىلنى بەردى، كۆزنى بەردى ئول ئۆزىنىڭ زاتىدىن،
جان ئاتا قىلدى ھەمە زىجانغە ئول ئۆز زاتىدىن.
تىل بىلە ئەيتىپ تۇگەنمەس زاتىنى ئول شاھىنىڭ،
ئەقىل لال، تىل گۇڭگ ئېرۇرلار زاتىدىن زەررە ئۇنىڭ.
بىرنى قىلدى پادىشاھ ھەم بىرنى قىلدى پۇقەرا،
بىرنى قىلدى ئۆلما ھەم بىرنى قىلدى زاھىدا.
بىرنى قىلدى كۆپ غېنى ھەم بىرنى قىلمىشدۇر گادا،
بىرنى قىلدى ئاقىبەت بىر بىرىدىن ئەيلەپدۇر جۇدا.
بىرنى قىلدى كەريانا ھەم بىرنى قىلدى ساغىرىغۇ،
بىرنى قىلمىشدۇر گاچا ھەم بىرنى قىلدى قارىغۇ.
بىرنى قىلدى خوش لىقا قەددى بىلە ھۆسنى بېرىپ،
بىرنى قىلدى سۇرەتى ناخۇش بىلە دۇنيا بېرىپ.
بىرنى قىلدى پالەچ ئاقساق قىلىپ قۇلغا ياتاق،
قىلدى بىرنى گۇڭگ ئەيلەپ، بىرنى قىلمىشدۇر چولاق،
بىرنى قىلدى سەۋدا ھەم بىرنى قىلدى جىننى،
قىلدى بىرنى سۆزلىيەلمەس تىل تاماقى ئەيلدى.

ھەممىسى بولغان خۇدانىڭ قۇدرەتى،
بەندىلەرغە بۇ ئىشدۇر رەھمىتى.
شۈكرى قىلغىل ئى غېرىبى ئاسى قۇل،
شۈكرى قىلماي تۇشماسۇن بوينوڭغا غول.
ئىستەگىل دۇنيادا سەن ھەقدىن مۇراد،
كەئىبەغە ئەزم ئەيلەگىل ھەقدىن ئۇيات.
پەھەم قىلغىل ئالەم ئىچرە كاربار،
ساڭا ئوخشاش نەچچەلەر ھەم خارۇ زار.
دەم غەنىمەت شۈكرى قىل ئاللاھغە،
بۇ نەپەسنى قىل ئۇنىڭكى زەكرىغە.
ئى غېرىبى سۆرمەدەم ئول زاتىغە،
ئەقىل يەتمەس زەررەئى سىپاتىغە.

× ×

پادىشاھا بۇ قۇلۇڭ لايىق ئەمەس،
ھەمدىڭ ئېتۇرغە كۆڭۈل لايىق ئەمەس.
مۇنەززەھ سەن كەۋنۇ ماكان يوق،
سېنى بىلمەس جاھاندا ئىنسى جان يوق.
پادىشاھا بارچىغە سەندىن مەدەد،
قۇدرىتىڭ بار ئىككى ئالەم بى ئەدەد.
پادىشاھا قىلماغىل مۇھتاجى خەلق،
سەندىن ئۆزگە يوق دۇرۇر غەمخار ھەق.
قۇدرىتىڭدىن مەن قىلاي چەندان كەلام،
ۋاقىپ ئولسۇن قۇدرىتىڭدىن خاس ئام.
ئەيلەيىن نەئتى رەسۇلغە جان پىدا،
ئەنبىيالارغە مۇھەممەد رەھنەما.
ئەنبىيالار دۇر كەۋاكىپ ئول شەمسو قەمەر،
ئەنبىيالار بىر سەدەپ ئول بىر گۆھەر.
چۇن ۋۇجۇدى رەھمەتەن لىلئالەمىن،
سەجدەگاھ بولدى ئاڭا رۇي زىمىن.
ئەنبىيالار قەۋمى ئۆلدور بىر ئىمام،
پەرقىنى مۇنداغ بىلىڭ ئى خاسۇ ئام.

چاھار يارلاردىن ھەم بىرى تاغ ئىچرە
ھەمراھ بولدىلەر،
ئول بىرى كۆپر ئەھلىغە تىغ ئۇردىلەر.
تۆنۈ - كۈن ھەمراھ ئو ئوسمانۇ ئەلى،
تاپتى شۆھرەت ئالەم ئىچرە ئول ۋەلى.
دەمبە دەم يۈزمىڭ دۇرۇد ئەرۋاھىغە،
ئول رەسۇلغە ئالىغە ئەسھابىغە.
ئىستەگىل بولماقنى ياد ئاللاھ بىلەن،
قىلغانىڭ ھەر ئىشنى بىسمىللاھ بىلەن.
كىمكى بىسمىللاھنى كۆپ ئادەت ئېتەر،
ئاقىبەت ھەق ئول كىشى ئازات ئېتەر.
قىلما ئىسيان ئىشىغە بىسمىللاھنى ياد،
كىمكى قىلسا بولماغاي مەھشەردە شاد.
ئى غەرىب قىل ئىپتىدا يادى خۇدا،
ئەۋۋەل ئېيتقىل بىسمىللاھ بىرلە ئادا.
ئى بۇرادەر ئىستەگىل ھەقدىن مۇراد،
قىلغاسەن ئۆمرۇڭدە دايىم جەڭنى ياد.
قىلماساڭ جەڭ قۇللۇغۇڭ سابىت ئەمەس،
قىلماساڭ جەڭ زاھىدۇ ئابىد ئەمەس.
قىلسا جانىن جەڭ ئۆچۈن ھەركىم نىسار،
ئول كىشى بولغاي مەلەكدىن ئىئتىبار.
جەڭ ئىبادەتتىن بۇ ئارتۇغراقدۇر،
بارچە قۇللۇقتىن بۇ ئىش بىھراقدۇر.
بولسا بۇ ئالەمدە جەڭ قىلغان كىشى،
ھېچ شەك يوقتۇركى بۇ مەردان كىشى.
قىلسا جەڭ ھەركىم بولۇر مەردانە پاك،
بولسە گەر ھەركىم شەھىد ئەرۋاھى پاك.
قىلسا ھەركىم جەڭ ئۆچۈن جانىن پىدا
ھۆرلار سەپ - سەپ تۇرار ئەتراپىدا.
گەر كىشى جەڭ قىلماسا مەردۇدى ھەق،
ھەر كىشى جەڭ قىلسا ئول مەقبۇلى ھەق
گەر كىشى جەڭ قىلغىلى نىيەت ئېتەر،
رۇھى ئانىڭ ئەرشىغە پەرۋاز ئېتەر.
گەر كىشى جەڭ قىلسالار تەرسا بىلەن.
بولغۇسدۇر ئول كىشى خىزرى بىلەن.
كىم شەھىد بولماقنە ئول داخىل بولۇر،
تەڭرىنىڭ دىدارىغە ۋاسىل بولۇر.
قويسا ھەركىم جەڭ ئۆچۈن دايىم قەدەم،
كەئبەدىن ئارتۇق ئېرۇر باسقان قەدەم.
بولسا تابىئ ئول كىشى ھەيران قىلور،
دىن ئۈيىنى لېكىن ئول ۋەيران قىلور.
مەردغە يوق مۇندىن ئۆزگە مەنپەئەت،
تەڭرى تەقدىرىچە بولغاي ئاقىبەت.
قىلماسا ھەركىم بۇ جەڭ ئىخلاسىنى،
جانىغە سالمىشدۇر، تىغى ئالماسىنى.
جەڭنى قىلغىل سەنكى ئۆلمەسدىن بۇرۇن،
ئوشبۇ ئۆيدىن ئاندا كۆچمەسدىن بۇرۇن.
ئى غەرىبى قىلمادىڭ جەڭ ئىختىيار،
قەرىغان چاغدا بولدۇڭ خارۇ - زار.
شائىر نەزمىڭدە يوقتۇر خاسىيەت،
نەزمە قىلساڭ گۆزدە قىلماس مەنپەئەت.
ھەر سۆزى بولغان بىلەن مەقبۇل ئەمەس،
ھەر سۆزۈڭ بولغان بىلە مەئقۇل ئەمەس.
شائىرى گەر قىلسا مەخلۇقدىن ئۈمىد،
ھېچ شەك يوقتۇركى ئول چىركىن پەلىد.
شائىرى گەر بولسا دايىم مەدھى خان،
بى گۇمان دەۋزەخدىن ئول تاپقاي ئامان.
شائىرى مەخلۇققا بولسا ھەمىد خان،
بولماغاي ھەرگىز جەھەننەمدىن ئامان.
مۇنتەزىر بول تەڭرىغە لەيلو - نەھار،
باردۇ بۇ ئالەمدە چەندان كارزار.
ھېچ سۇد قىلماس ساڭا بۇ نەزمىلەر،
قىل بۇ ئالەمدە ئاڭا كۆپ ھەمدىلەر.
ئى قەرى سەن كەئبەغە ئەزم ئەيلىگىل،
كۆھۇ دەشت سەھرادا پەرياد ئەيلىگىل.

× ×

قىل بۇ پەرزنى ھەم نەپەس ئۆلمەسدەرەك،
تۇت قۇلاغىڭدا ئەجەل يەتمەسدەرەك.
تېزرەك چىقىل بۇ ئاقسۇ شەھرىدىن،
بىگۇمان بولغايسەن بۇ غەمدىن ئىمىن.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

قەتئى قىل دۇنيادىن كۆڭلۈڭنى تامام،
يادى ھەي باقىغە سەن بولغىل غۇلام.
قىلماغىل ھەر قىسمى نەزمە زىكرى ئاللاھ-
دىن بۆلەك،
مەغزى يوق سۆزلەرنى قىلما سەمەرى يوق،
ئاغى تەرك.
فەخىر قىلما بۇ سۆزۈڭنىك نەزمىغە،
تىغ ئۇرارسەن گۈنيا ئۆز جىسمىغە.
ئەيتقىل بۇ پەندنى ئۆزۈڭگە سەن،
تۇرماغىل ئۇشبو ئەجەمدە شادىسەن.
ئەسىپ يوق بولسا ئۇ يولغا مەركەب ئال،
بولماسا سەن بۇ كۆڭۈلنى غەمگە سال.
بەلكى ھەر دىشۋارىنىك ئاسانى بار،
ھەم يەنە ھەر سۆبھىنىك بىر شامى بار.
شامىنى غەم بىرلە ئۆتكەرسەك داۋام،
سۆبھى سادىق بەلگۈرۈر ئاندىن تامام.
ھىچ ئاسايىش مۇشەققەتسىز ئەمەس،
ھىچ دۇرى ئېسىل مېھنەتسىز ئەمەس.
ھىچ ئادەم غېمسىز يوق غەمسىز ئەمەس،
ھىچ بەرگى كىم تىكەندىن خالى ئەمەس.
ھەم مۇساپىر بولماغان بۇ جاھان ئادەم
ئەمەس،
شادلىق يۇرگەن ۋەتەندە ئول مۇسۇلماندىن
ئەمەس.

× ×

گەر كىشى ۋەيرانىدە پەريات ئېتەر،
ھەق جەھەننەمدىن ئۇنى ئازات ئېتەر.
ھەم مۇساپىرسەن غېرىپ بول بۇ جاھان،
ئەھلى ئالەم خەلقىدىن بولغىل ئامان.
خەلق ئارا قىلغان ئىبادەت ھەرزامان،
ئول رىيادىن ياخشىراق كۆپ ئۇخلىغان.
ئى غېرىب كەئبە سىرى قويغىل قەدەم،
ھىممەت ئەيلەپ يولغا كىرگىل دەمبەدەم.
ئىستەگىل ھىممەت بىلە كەئبە يولىن،
ھىممەتى ئالىنى تاپقۇك ھەممەسىن.
باغلا ھىممەت بەلگە ھىممەتدىن كەمەر.
جەمئىيەت بىر يۇكدۇر تەنها قىل سەپەر.
خانىمان تەرك ئەيلەگىل بولغىل ئامان،
كىمكى تەنها بولسا يول يۇرگەي راۋان.
يولغا كىر تەنها بولۇپ ئى غېرىبا،
بولغاي ئول سائەتتە پەيدا رەھنەما.
جەمئىيەت تەرك ئەيلە تەنها يولغا كىر،
ئاڭلاغىل بۇ سۆزلەرنىك چەشمى بەسىر.
يا خاتۇن پەرزەند بۇ يولدا بولمىغايكىم
جەمىيەت،
ئىككى ئالەم قىلماغايلار ئول كىشىگە مەذ-
پەئەت.

× ×

قىل تەۋەككىل يولغا كىر تەنها بولۇپ،
بارچە خەس خاشاكلاردىن كەم بولۇپ.
ئەمدى ئېيت شېئىرىڭنى ھەردەم قورقۇبان
ھەمدو نەئت ئەلقابى رەسولنى ئېيتىبان.
ئاڭلاغىل بۇ سۆزنى ئى بابائى بەرپ،
قىلماغىل ئۆمرۈڭنى بۇ دۇنياغا سەرپ.
ئۆمرۈك ئۆتكەي تېزتۇند گويا كى بەرق،
بولماغايسەن بىخەبەر غەپلەتدە غەرق.

× ×

ھەر كىشى ھەرنە دىسە قىلسۇن ئەلەم،
قىلما قىلسۇن بۇ خاتۇنلارغە پەرۋايىك نە غەم.
ئاپتاپ ھەر سۆبھىدە قىلغاي تولۇ،
قىلغاي ئول ۋەقىت تەۋبەغە ھەركىم رۇجۇ.
ئاپتاپ تۇش ۋاقتىدا تاپقاي كامال،
ئەندىكى بولغاي ئول ئاندىن زاۋال.
ئۆمر گۇيا بەرقدەك چالاك ئۆتەر،
كىمكى ئاندىن بىخەبەر ناپاك ئۆتەر.

قاريدىك ئۇشبۇ نەسىھەت ئاڭلاغىل، تېز بولغىل ئى قېرى ماۋۇ مەنزىلدىن نېرى.
كۆپ ياشاندىك كۆپ ئىبادەت ئەيلەگىل. ھەر كىشىنىڭ ئۆمرى ئەگەر ئاتمىش ئېرۇر،
ئۆتتى ئۆمرۈڭ ناگاھ ئاتمىشتىن نېرى، لەززەتى ئۆمرىدىن ئۇل قالمىش تۇرۇر.

ئى غېرىبا يەتتى سالدىڭ ئاتمىش بەش ياشىغە،
كۆپ چىقارغىل ئاھۇ ھەسرەت بىرلە ئولكىم ياشىغە.
سەندە تائەت بولماسا ھەر سۇبھى ئارا تالىش قىل،
ۋەسلىغە يەتمەك ئۈچۈن كۆپ نالەئى پەريات قىل.
قوي قەدەم مەككە سەرىغە تۇرما بۇ دەشتى ئارا،
مەقسەدى ئەقسا غا يەتمەي قىلماغىل يۈرەك يارا.
ئۆمرىغە بەرمەس ئەجەلنىڭ ئول زاماندا پۇرستى،
قىلماغىل ئۆزگە خىيال يەتتى ئەجەلنىڭ نەۋبەتى.
ئى غېرىبى قېرىدىڭكىم قېرىلقىنىڭ ئىشىنى قىل،
ئاجىزۇ بىچارەلىقنى دەرگەھىغا پىشە قىل.

× ×

زەمانى پىكىر قىل سەن قېرى ئادەم، جەڭ ئىشىدىن قىلدىكىم بۇ نەزمىنى.
ۋاپا قىلماس ساڭا ھەرگىز بۇ ئالەم. ئۈمىد ئەيلەپ دۇنادىن شېئىر قىلدىم،
دەرەخت ياپراغىدىن كۆپرەك گۇناھىڭ. مۇسۇلمانلار دۇنياسىن ئارزۇ قىلدىم.
ھەمە ئەزالىرىڭ بولغاي گۇۋاھىڭ. كىشى قىلسا دۇنيا گەر شېئىرنى ئوقۇپ،
قېنى سەندە دىيانەت ئۇشبۇ ئالەم، ئۈمىد ئولدۇر ئونىڭدىندۇر غەپپارەز - زۇنۇپ.
سېنىڭدەك ئاسى بولماس ھېچ ئادەم. كىشى رەھىم ئەيلىسە قىلسۇن دۇنايى،
بارۇر يېرىڭنى قىلماي پىكىر ئاندىن، ئاڭا قىلغاي خۇدا جەننەت ئاتايى.
ھايا ۋە شەرەم تۇتماي ئاخىرەتدىن. ئوقۇپ پاتىھە بىرلە ئىخلاسنى ھەردەم،
نادامەتتىن بۇلەك يوقتۇر پۇشايمان، ئاتا قىلغاي ئاڭا ئىمانىنى ھەمدەم.
يىگىتلىك كەتتى ئىلكىڭدىن قېرىغان. سۇۋابىنى كى بەخشىش قىلسا بىزگە،
پۇشايمان سۇد قىلماس ئەمدى ئاخىر، خۇدا رەھمەت قىلۇرلار سىزگە، بىزگە.
خۇدانى يادى قىلغىل ئۆزى ھازىر. دورۇد ئوقۇڭ رەسۇلۇم باساپاغە.
ئەمدى يىغلا ئى غېرىپ شامۇ سەھەر، ئۇلار ئەۋلادلەرنى ئەسھابلارنى ئەزۋاجلارىغە.
قايسى بىر غەمدىن قىلاي بۇ نەزمىلەر. تۇنۇكۇن كاپىر بىلە قىلغىل ئۇرۇش.
راست قىل ئەسباب جەڭ ئاندىن تۇرۇش.
جەڭنى تەرك ئەتسە كىشى ئادەم ئەمەس، جەڭنى قىلماي قالغانى ئىنسان ئەمەس.
ئۇشبۇ جەڭگە قىلغىل ئەۋۋەل ئۆزنى پاك. پاك بولسا دۇشمنى بولغاي ھالاك.
خى سەبىلىللاھ غازات قىلغىل جاھان،

× ×

ھەر دۇنيا قىلسا غېرىپ بىچارىغە، پاتىھە بىرلە ئول ۋىردەۋۇ ئىخلاسغە.
يەتكۈرۈپ دىللارىغە ئۇشبۇ سۆزلەرنى،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئىككى ئالەمدە بولۇرسەن خوپ ئامان.
مۇستاپانىڭ ھەققىدىن ئازاد قىل.
زاھىرۇ باتىن نىيەتتىنى ياخشى تۇز،
مۇستاپاسىز ھېچكىم مەقبۇل ئەمەس،
بۇ جاھان سوداسىدىن كۆڭلۈڭنى ئۇز.
ھەر ئىبادەتى ئۇنىڭ مەقبۇل ئەمەس.
ئەنىيا ۋە ئەۋلىيا ئاشىق ئاڭا،
جان كۆڭلى بىرلە ئول سادىق ئاڭا
ھەمد ئىلە شۇكر ئەيلىسەم ھەر سۇبھى شام،
يۇز قىيامەت ئۆتسەمۇ بولماس تامام.
ھەمد بىھەد لايىق ئى تەڭرىم ساڭا،
پەتھى قىل بۇ يولنى ئى پەتتاھى باب،
گەرچە بول ھەمد لايىق ئەمەس مەندىن ساڭا.
ئۆتتى ئۆمرۇم پىسىق ئىسيان بىرلەخۇاب.
لەززەتى زىكرىڭنى شەككەر ئەيلىدىڭ،
يوق ساڭا تۆھپەم مۇھەممەددىن بۆلەك،
مۇستاپانى بىزگە رەھبەر ئەيلىدىڭ.
مەن كىمۇ ھەمدىڭنى لايىق راغ دىمەك.
بارچەلەرنىڭ دىن ئۆيىن ئاباد قىل،

× ×

بىل مۇھەممەد ئاپتاب ئەنجۇملار ئەرمىش ئەنبىيالار بارچە ھەم،
زاھىر ئولغاچ نۇرلارى خەلق ئىچرە يارۇدى زەلەم.
ئاپتابى ئەھمىدى قىلدى بۇ ئالەمگە تۇلۇئ،
ھەممىگە تۇشكەچ شوئانى دىنلارى ئاباد ھەم.
گۇلدەك ئول ئەھمەد نازاكەتدە شەرەپدە تۇلۇن ئاي،
دەريادەك ئەردى كېرەمدە ھىممىتى ئالەمچە ھەم.
ھەممە پەيغەمبەردىن ئەلا خەلق ئىلە خىلقەتدەكىم،
بولمىدى ھېچكىم يېقىن ئىلمى كەرەمدە ھېچ دەم.
ئاجىز ئولدى ئەھلى ئالەم زاتىنى پەھىم ئەتكىلى،
خۇاھ يېقىندۇر خۇاھ يىراق پەھىم ئەتمەكىغە سۇرسە دەم.
مۇستەپانىڭ قەدرى پەزلىنىڭ ئەدەددە سانى يوق،
تىل بىلە ئېيتىپ تۇگەنمەس ۋەسپى ھېچ بولماس ئەدەم.
مىڭ دۇرۇدۇ مىڭ سالام شاھى نەبىنىڭ زاتىغە،
ئالى ئەزۋاجىغا بولسۇن جۇملە ئەسھابى كەرەم.
ۋەسپىغە لايىق ئەمەس مەن كۆپدۇر ئىسيانىم تۇلا،
نە نامازۇ روزە جۇز پەرز قىلماي نەپلى ھەم.

ئەلقابى چاھاريار

چاريار ئەردى مۇھەممەدگە ھەمىشە دوست يار؛
ئول ئابابەكرى، ئۆمەر ئوسمان، ئەلىدۇر تورتى ھەم.
ھەر قايان دۇشمەنلارى كەلسە قىلىپ جەڭنى بۇلار،
ئۆلتۇرۇپ كاپىرلىنى دىننى ئاباد قىلدى ھەم.
ھېچ شەك يوق مەككىنىڭ سەھراسىدا جەڭ قىلغانى،

تىل بىلە ئېيتىپ تۈگەنمەس ھەممە زىجان بولسا ھەم.
ئاسى قۇل غېرىپ مۇساپىر قورقۇبان نەزم ئەيلىدى،
تاڭلا مەھشەر كۈنلىرى يۈزى قارادىن قورقۇپ ھەم.

× ×

سەن ئەگەر رەھىم ئېتىمساڭ ئى زاتى پاك،
مەن نىچۈك خۇشنود ئېتاي بىر مۇشتى خاك.
سال قۇلاق جانىمغە قالەللاھ سەرى،
بەر ھىدايەت ئەمدى ئىللەللاھ سەرى.
ئى خۇدا ياسورماغىل مەندىن ئەمەل،
ئۆتتى ئۆمرۈم پىسق بىرلە بى ئەمەل.
يوقتۇرۇر قۇللارغا شاھنىڭ ھاجىتى،
شاھىغا بار بارچە قۇللار ھاجىتى.
گەرچە ھەددە ئېتىماققا مەن لايىق ئەمەس،
شاھى كۆڭلۈم سۈيىدىك سادىق ئەمەس.

پادىشاھ بولغان بىلە پادىشاھ ئەمەس،
جەڭنى قىلسا ھەر كىشى غازى ئەمەس.
پادىشاغا جەڭ ئارا ھىممەت كېرەك،
ھىممەت ئۈستۈن ئىززەتو ھىممەت كېرەك.
قىلسا ھەركىم جەڭگە ئول جانىن نىسار،
كۆرگەي ئول سائەت ئارا دىدار يار.
جان پىدا قىلماي مۇراد ھاسىل ئەمەس،
تەڭرىنىڭ دىدارىغە ۋاسىل ئەمەس.
فى سەبىللاھ غازات شەھ ئەيلىسە،
قىرىق يىل تائەتدىن ئەبۈەل شاھلار جەڭ ئەيلىسە.

بۇ غېرىبى قېرىبانكىم جەڭگە ھاجەت بولمادى،
بارغىلى قۇۋۋەت تاپالماي ھەسرەت ئەيلەپ يىغلادى.
مەغزى يوق سۆزلەرنى سۆزلەپ بى مىزە،
كۆڭلىنى خۇش ئەيلىدى جانىن كۈزە.
ھەر ئىشكى دەردى يوق بى مەنپەئەت،
ھەر تائامنىڭ تۈزى يوقدۇر بىقۇۋۋەت.
تۈت قۇلاغىڭدا غېرىپ خامى گەران،
نىم شەب ۋاقتىدا قىل ئاھو پىغان.
ئى غېرىپ خەلق ئىچرە تەنھالىق تىلە،
غەيرەتو ھىممەتدە يەكتالىق تىلە.
بول يامان دۈشمەنلەدىن قىلغىل ھەزەر،
تۇرماغىل ئەجەم ئاراسى قىل گۈزەر.
ئېتامەن ئەمدى بىدولەت ھىممىتى ئالىنى ھەم،
قايدا دۈشمەن بولسا ئاندا ئاتلىنىپ قويدى قەدەم.
قىلدى ئەرسە كاشغەرنى پايتەخت ئالى مۇقام،
تامقامى دىننى تاپقاچ بولماي ئاگاھ ئام ھەم.
پەتمە قىلدى ئالتە شەھەرنى ھىچكىم ئەمەس شىرىك،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

كۆپ ئۇلۇغلۇق ئانچە بەرمىش دور خۇداۋەندىمىم.
سىررى پىنھاننى يوشۇردى ھەق بىرىپ قۇۋۋەت ئاڭا،
ئانچە قۇۋۋەت بەردىكىم ھىچكىمگە بەرمەي مۇنى ھەم.
كەلدىلەر تۇرغانلار شەھرى كۇچارنىڭ كەنتىگە،
پۇللارنى تاراج قىلىپ بۇلاڭچىلىقلار قىلدى ھەم.
قانچە ئادەملەرنى ئولكسم خۇن ناھەق قىلدىلار،
نا مۇسۇلمانلىقلارى مۇندىن مەلۇم بولدى ھەم.
بىلمەدى تۇڭگانلەر ئۇشبۇ كۇننى ياد ئىتىپ،
كۆپ پۇشايمانۇ نادامەت قىلدى سود قىلماي بۇ دەم.
كۆردىلەر تۇرلۇك جازانى ئول ئۇرۇمچى تاغىدا،
نەچچىنى ئەسىر قىلىپ بويىنغا غوللار سالدى ھەم.
ئولكى دۇشمەنلەر قانىغە داغ مۇشتاق بولدىلەر،
نۇر ھەق تابان ئېيتىپ رۇشەن راك ئولدى دەمبەدەم.
سەيىر قىلدى كاشغەردىن ئول تەرەپ تۇرپان سەرى،
راست قىلدى خى سەبىللاھغا زاتنى خەيىر ھەم.
يەتتى ئەرسە ھەر شەھەرلەردىن ئۆتۈپ ئۇرۇمچىگە،
روبىرو بولدى بۇ دۇشمەن نا مۇسۇلمانلارغا ھەم.
گۇئىيا ئات ئۇستىدە تاغدەك ئۇلارغا كۆرۇنۇپ،
شىردىن قورقان مەسەللىك قورقاتىپ ئالدى ئۇ دەم.
كۆپ نەسىھەت ئانچە قىلدى بىلمادى تۇڭگانلەر،
چۇن نەدا قىلدى بەلەند ھىممەت بىلە جەڭگە ئۇ دەم.
بولمادى دۇشمەنگە پۇرسەت پىشرۇ بولماي ئاڭا،
تاپمادى ھىچ ياخشىلىق تاپتى پۇشايمانۇ ھەم.
ھەممە پانسەد يۇز بەشى خىزمەت ئۇچۇن بەل باغلادى،
يەتتى ئەرسە خىزمىتىغە لەشكەرىنىڭ قانچە ھەم.
جەڭ كۇندە نەيزە ئۇچىدا قىلدى دۇشمەنلەر تىنىن،
تاكى قاسساپلار كانارا گۆشنى ئاسقاندەك بۇدەم.
بول كۇندە سابىتۇ مەھكەم ئىدىلار ئاتالىق،
يەرگە تاشلار ئەردى دۇشمەنلەر تىنىن گۇيدەك ئۇدەم.
گۇئىيا جەڭ ئىچرە خۇارۇ زەلىل دۇشمەنلەرى،
گۇئىيا دۇشمەن باشىغە ئانچە تۇشتى قانچە غەم.
قاچتىلار تۇڭگانلەر جەڭ كۇنلەردە باش ئېلىپ،
ئۆلتۇرۇپ دەريا مەسەللىك قانى ئاقتى سەيل ھەم.
كۆرمىدى جەڭ ئىشىدا نۇسرەتدىن ئۆزگە تىرەلىك،
كۆردى ئول دۇشمەنلەرى خۇارۇ شىكەستىنى قانچە ھەم.
ۋەئدە قىلسا ۋەئدەسىدە تۇرمايىن تۇڭگانلەر،

سەبرى بىرلە ئالدى ئەرسە نۇسرەتنى يول تاپتى ھەم.
ۋەئدە قىلدى ئاخىر ئول تۇكگانىلەر ئەرز ئەيلدى،
ئەرزىگە يەتكەچ قويۇپ كەلدى ئۇرۇمچى شەھرى ھەم.
تۆبە قىلدى ئىلگىرى قىلغان ھەمە كىردارىغە،
قىلمادى ھەرگىز غەزەپنى نامۇسۇلمانلارغا ھەم.
ھەرتەرەپ دۇشمەنلىدىن قەست ئەيلەبان قىلسا جىدەل،
ئەجزىگە ئىقرار بولۇپ دۇشمەنلىگنى قىلدى كەم.
ھەق نەگەھدار بولسا ئەرسە لەشكىرى بولدى ئامان،
بولمادى ھاجەتنى كىمگە نە ھسارۇ قەلئە ھەم.
پۇقرالارنى خالاس قىلدى بۇ دۇشمەن ئىلكىدىن،
قالمادى مۇئمىن ئاراسىدا يانا بىر زەررە غەم.
مەھكۇم ئولغاچ ھىممىتى جەڭ ئىشىنى تەرك ئەيلاماي،
سەرپ قىلدى لەشكىرىگە قانچە تىللاۋۇ دەرەم.
يارئولدى نۇسرەتىغە ھەزرەتى ئەسھاب كەھىپ،
پەتھى بولدى ئول ئۇرۇمچى بىرلە تۇرپان شەھرى ھەم.
يەتكۇرۇپ نۇسرەت شىمالى جەڭلەرنىڭ سەئىدىن،
غۇنچە ئىچرە كۇلبە بار ئولغاي كەبى سابىت قەدەم.
ھەرتەرەپلەر قىلسا جەڭنى بولماغايلار نائۇمىد،
بول قۇرۇق يانماي تاپارلار ئانچە نۇسرەتلەرنى ھەم.
كىم ئەقىدە بىرلە خىزمەت قىلسلەر ھەركىم ئاڭا،
چۇن شەپئ قىلغاي قىيامەتدە رەسۇلى باكەرەم.
يانىدى ئەرسە ھەر شەھەردىن پۇقرا ھالىن سوراپ،
باد يەڭلىغ سەيىر قىلغاندەك قىلىپ سەھەردە ھەم.
باردى ئەرسە كاشغەرغە يېڭى شەھەر تۇتتى مۇقام،
كىم يىتىبدۇر بۇ مۇقامغا بۇ ۋىلايەتلەردە ھەم.
ھەق ئۇنى ئىلغاپ قىلىبدۇر پۇقراغا پادىشاھ،
بىۋەلاردىن پۇقرادا قالمادى ئەندۇھۇ غەم.
ھەق تائالا ئاڭا بەردى بۇ ۋىلايەت شەھرىنى،
كۇپرى كاپىرلارنى دەئۋەت قىلغالى ئىمانغا ھەم.
ياخشىلىقدىن دوست قىلدى ھەر تەرەپ ئەغيارىنى،
ھەق ئاتاسىدۇر ئاڭا بەردى بۇ خىسلەتلەرنى ھەم.
يانمىغاي دۇشمەنلەردىن كاتتا مىلك پىل بولسىلەر،
رەھمتى بارانىدىن نابۇد قىلغاي پىلنى ھەم.
دەرگاھىدا دۇشمنى كاپىر بىلە جەڭ قىلسىلەر،
ھىچ تائەت مۇندىن ئۆتمەسىي غازىغە قىلغاي كىرەم.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

× ×

جەڭگە بەل باغلاپ تۇرۇپسەن ھىممىتىڭ تاغدەك بەلەند،
بىخ بۇنيادىن كېسىپ دۇنيادىن يوق قىلغانسن ئەدەم.
نەپسىنى يەتكۈرگەي ئېتىك قىلغاي قيامەتدە شەپئ،
مۇستاپانىڭ نامىغە قالغاي بۇ دۇنيا ئىچى ھەم.
ھەرنە قىلساڭ ئىلتىماس ئىككى جاھانىنىڭ كارىدىن،
تاپقاي ئەرسە ئىلتىماسىڭنى ساڭا يەتمەي ئەلەم.
ھەممە پانسەد يۈز بېشى ھەقدىن تېپىپ ھىممەت يولىن،
يانماغاي شىرى غەراندەك غازىلىق بولغاي بېھەم.
ھىچ شەك يوقتۇر غازات قىلغان ساۋابى ئىنتىھا،
ھەر نىچە قىلسا تۈگەنمەس قىلسە خەت يۈزمىڭ قەلەم.
ئول پەرەڭ كاپىرلىرى كەلدى ساڭا تابئ بولۇپ،
خىزمىتىدە جان دىل بىرلە بولۇپ پايىدا ھەم.
جەڭ ياراغى كەلتۈرۈپ بەردى ساڭا قانچە خېچىر،
بول ئىنايەتى ئىلاھىدۇر ساڭا بۇ ئىشلار ھەم.
بۇ ئىنايەتى ئىلاھدىن ئاڭا بۇ ئىشلارى،
كۆرمىگەندۇر بۇ پەرەڭنى بۇ ۋىلايەتلەردە ھەم.
ھەق تائالا دەرگاھىدا جەڭ ئىبادەتىدۇر ئۇلۇغ،
دىن تالاشىپ جەڭنى قىلماق ئامۇ خاسغە پەرز ھەم.
ئىككى ئوغۇلدىن كاتتاسىنى كاشغەر شەھرى قويۇپ،
بىرسىنى لەشكەر بىلە ئاقسۇدا تەييار قىلدى ھەم.
كېچە ـ كۈندۈز جەڭ ئىشغە بەلنى مەھكەم باغلابان،
ھەر كۈنى تا سۈبىمدىن ئۇرگەتتى مەشىنى شامغە ھەم.
سۈبىمدەم جۇنبۇشغە كەلدى مەشلەرنىڭ نەغمەدىن،
شادلىقدىن مەن يىتىم رەقسى سامانى قىلدىم ھەم.
ئەييۇھەنناس ياخشىلىقنى قىلدىلەر كۆپ سانى يوق،
تىل بىلە ئېيتىپ تۈگەنمەس ۋەسپى ھىچ بولماس ئەدەم.
قىلغان ئىشلار كۆپ ئاجايىپدۇر ساناپ بولماس ئۇنى،
ھەر نىچە سۈسە قەلەم قىلغان ئىشغە يوقتۇ دەم.
ھىچ شەك يوقتۇر بەدۆلەت دىنىنى ئاباد ئەيلەگەي،
شەرئىنى مەھكەم تۈتۈپ قازى رەئىسلار قويدى ھەم.
مۇستاپانىڭ شەرئىغە جانۇ دىلنى باغلابان،
ھىچ ئەرز شەرئىغە چۈشمەي سۈرمىدى دەۋانى ھەم.
سوراتىپ شەرئى بىلەن بول ئامۇ خاسلار ئەرزىنى،

مېھرىبانلىقلار بىلە ئازار دىللىق قىلماي ھەم.
شەرئىنى جارى قىلىپ قازى كالانلار ھەر شەھەر.
مۇستاپانىڭ روھى پاكى رازى بولسۇن ئاندىن ھەم.
ھەر شەھەردە قويدى ئىلغاپ داد خۇاھىدىن بەگلانى،
خىزمىتىغە يەتكۈرۈپ تىللا كۆمۈشلاردىن دەرەم.
ھەر شەھەرلارنىڭ مۇزاپاتى ئېزىزلار قالمايىن،
ھەر بىرىنىڭ رەۋزەسىن خىش بىرلە تەھىر قىلدى ھەم.
ھەرشەھەر مەدرىسە، مەسجىد بىنالار قىلدۇرۇپ،
تا قىيامەت ئاتى قالغاي رۇزى مەھشەر كۈنغە ھەم.
بۇ ئاتى رۇزى قىيامەتكە ئۇنىڭدىن ئۆچمەگەي،
ئىككى ئالەمدە رەسۇللىلاھ شاپائەت ئەيلەگەيلەر باكەرەم.
يا ئىلاھى ئول ھەببىڭ ھۆرمتى قىلما ئىتاب بۇ شاھغە،
رەھىم ئېتىپ قىلغىل دۇئاسى مۇستەجاب ۋەقتىدە ھەم.
پەزلى ئەپۇڭ ياد ئېتەردە سەن ئىجابەت ئەيلاگىل،
ئەپو ئىتىپ يازوقلارىنى بەمسابى باكەرەم.
يەتمەگەي دۇشمەنلىرىدىن ھەرتەرەپ كۆپ بولسەلەر،
چۇن مەدەد قىلغىل ئەلىيۇلمۇر تازا رۇھىنى ھەم.
يا ئىلاھى قىلماغاي سەن ھىچ ئۇمىدىنى خاتا،
ھەم ھىساپىنى يەڭگىل ئەيلەپ ئاڭا قىلغىل كەرەم.
كۆڭلىدە ھەر مەخسىدى بولسا راۋا قىلغىل ئۇنى،
ئىككى ئالەم ۋەھشەتىدىن تارتماسۇن بىر زەررە غەم.

× ×

ئەرز ئول ئەردىكىم يو قەسرى ئالى، ئىمارەت سەئىدەكىم بولسا زەر پاش،
بۇ ھەرگىز بولماغاي يارەب زاۋالى. بىنائانىڭ ئېتى بىرلە بولۇر پاش.
بىنا ئىدۇركى شاھ بۇنياد قىلمىش، بىناغا گەرچە ھەركىم بولسا ئاتى،
زامانە قەسرىدىن ئاباد قىلمىش. ئاتارلەر ئانى ئىسمى بىرلە ئانى.

× ×

جەڭ ئىشىنى نەزمە قىلدىم شاھنىڭ قىلغان ئىشىن،
كۆپ مەلامەت قىلماڭىزلار ئاسىنى بولساممۇ ھەم.
ھەق تائالا يەتكۈرۈبدۇر ئاسى قۇلنىڭ دىلىغە،
ئېتماغانغە چارە بولماي بىلمەي ئېتتىم نەزمە ھەم.
ئېتمادىم بۇ نەزمىلەرنى مالى دۇنيا ئىستابان،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ھەرىس دۇنيا ئىككى ئالەم تاپماغاي مەقسەدنى ھەم.
نەپسى ئۇچۇن سودا قىلىپ ئۆزگە زىيانكار ئەيلەدىم،
قالماغايمەن دىننى دۇنياغە ساتىپ غەمگە بۇ دەم.
ئۆتكۈرۈپ ئۆمرۈم باھارى ئانچە گۈمراھلىق بىلە،
تاپمادىم ھېچ نەرسىنى تاپتىم پۇشايمانۇ نە دەم.
نەزمىلەرنى كۆرگەن ئادەملەر مەلامەت قىلماسۇن،
ھەم مەلامەت قىلسا قىلسۇن نېمە پەرۋايىم نە غەم.
ئى بۇرادەر ئوقىمىزلار مەقسىدىم ئولدۇر مېنىڭ،
تەۋپىق ئەيلەپ مەن يىتىمغە ھەم دۇئالەر قىلسا ھەم.
شايەد ئول قىلغان دۇئا بولسا ئىجابەت نى ئەجەپ،
نائۇمىد شەيتان ئېرۇر، مەن ئاسىئى بولسامۇ ھەم.
تەلىيىم ئولدۇر مېنىڭكى ئەزم ئېتايدەپ مەككەگە،
بۇ قارا يۈزۈمنى سۈرسەم كەئبەنىڭ ساپاغە ھەم.
ئاندا بارىپ ئول مەدىنە سارىغە ئەزم ئەيلەسەم،
رەۋزەئى ھەزرەتقە يەتسەم جاننى قۇربان قىلسام ھەم.
كېچە ـ كۈندۈز قايغودىن كۆڭلۈم ئىچىدە قايغۇ ھەم،
جانىمە يەتمىش بۇ قايغۇدىن ئۆلۈمدىن قاتتىق ھەم.
قايغۇدىن مەنكىم ئۆلۈك ياكى تىرىك ئىشىنى ئوتىدا،
مەنكى ھالىم يىغلىسام ئەل ھالىمە كۈلگۈسى ھەم.
يا تۇشۇمگە كىرمايىن كىم ئۇيقۇ ھەرگىز كەلمايىن،
كۆزدىن ئاندا قكىم ئۇچار كۆرمەككە ئانى ئۇيقۇ ھەم.
تەلمۈرۈپ يول ئەزم ئېتايدەپ بۇ كۆڭۈل ھەريان ئۇچار،
دەشتى سەھرانى كېزىپ ھەرگىز يېتەلمەس كۆڭلۈم ھەم.
نە ئىلاجدۇر ئى كۆڭۈل قىلساڭ تەپەككۇر يولغە ئەزم،
مەقسىدى ئەقساغە يەتسەك مەككەئى سارىغە ھەم.
ماڭا ئالەم زۇلمىدۇر كۆڭلۈمگە بەلكىم جانغە نىش،
نە قىلالغايمەن ئاڭا كىم زۇلۇم ئېتار جانىمغە ھەم.
كۆز غېمىمنى ئەھلى دەۋران ئەشكىنىڭ كى سەيلىنى،
قەترەسى بەھر ئولدى ئەمدى ئۆرۈلۈپدۇر قانغا ھەم.
گاھى كۆڭلۈم ئۇچۇبان ئىزدەر رەسۇل تۇپراغىنى،
بۇ كۆڭۈلكىم يەتمادى مەقسەد سەرى كەئبەغە ھەم.
ھۇسنىغە ھەيرانىمەن كۆرمەككە ئانى تەلمۈرۈپ،
بىر كۆزۈمدىن ياش ئېقىبدۇر كۆز كۆزۈمدىن قان ھەم.
ئەل بۇزۇق كۆڭلۇم سورايدۇ بارمىدىڭ ئاستانەغە؟
ئانچە قىلغايسەن نەدەم بارماي ئۇلۇغ ئاستانغا ھەم.

قىلمىدى ھەرگىز گاداغە ياخشىلار سۇلتانى كىم،
يول خېتى بەرمەك گاداغە ۋاجىپ ئول سۇلتانغە ھەم.
بىۋاپالىقدۇر گاداغە ئۆمىر ئىشىنىك پۇرستى،
بۇ غەنىمەتدۇر ھاياتلىق بىر نەپەسلىك ئوشبۇ دەم.
ئى غېرىبا مەغرۇر ئولما بۇ جاھاننىك ئىشىغە،
دەم غەنىمەت دەم غەنىمەت ئاقسۇ شەھرى بولساك ھەم.

× ×

ئەجەل پەيكى قاچانكىم يەتسە پىلھال،
ئەرەپچە، پارسچە ھەرپنى بىلمەس.
بۇ جاننى بەردىسە تاپشۇرسام ئۇلھال.
بۇ تۇركى سۆزلۇرۇم كۆڭلۈمگە ياختى،
مۇيەسسەر بولمادى ئۇشبۇ مۇرادىم،
مۇنى ئاڭلار كىشگە بولسا ياخشى.
ئۇنىڭكى يولىغە تەلمۇر قارادىم.
ئۇلۇس ئەھلىدە بولماس ھېچ ۋاپايى،
جاھان خەلقى مېنىك ھالىمنى بىلمەس،
ۋاپا ئېتەر كىشى تاپقاي جاپايى.
ئەگەر بىلسە بىلۇر ھالىمغە يەتمەس.
جاھاننىك ئەھلىدىن كۆپ زۇلىم يەتكەي،
ئۇنىك دەردۇ پىراقى جاندىن ئۆتتى،
ئەگەر زولىم يەتسە ئاندىن ئاڭا نەتكەي.
ۋەگەر ئول ئىشتياقى جاننى ئىلتتى.
جاپا تەييار قىلىبدۇر ھەركىشگە،
مېنىڭدە قالمادى ھېچ ئىختىيارى،
ئۇزۇلمەس رىشتەنى سالماق باشىغە.
كۆڭۈل جاننى ئېلىبدۇر بۇ پىراقى.
ۋاپانىك رىشتەسى ئاندىغ ئۇزۇلدى،
نىتەي ئەمدى مۇسۇلمانلار مۇڭا مەن،
ئولاپ بولماس ئونى ئاندىغ تۇرۇلدى.
نە چارە ئەيلەيمن تەقدىر مۇڭا مەن.
كىشىنىك قەسىدىدە يۇرگەي بىراۋكىم،
ئەزەل پىشانىغە پۇتۇلگەن ئەرمىش،
قاچان مەقسەتكە يەتكەي ئول ئىركىم.
غېرىپ ھېچ چارە تاپماي نالە قىلمىش.
كىشگە ياخشىلىق سەرمايەدۇركىم،
پەلەكدە ئىتتىماد يوقتور جاھاندا،
كىشگە بەدۇاپالىق ناردۇركىم.
ۋاپاسىزدۇر جاھانكىم قالدى مۇندا.
كىشگە ياخشىلىق يەتكەي بىراۋدىن،
بۇ ئۆمرنى ئەرتەدىن ئاخشامغىچە بىل،
ئاڭا بەرمىش خۇدا جەننەت ئۆيىدىن.
ۋەلى ئاندىن يېقىن كۆز يۇمغىچە بىل.
تەپەككۇر ئەيلەگىل ئى ئادەمى سەن،
ھاياتلىق ئۆمرنى بىلگىل غەنىمەت،
ۋاپانىك رىشتەسىنى ئۇزماگىل سەن.
بۇ پانى دەھرىدە نەچچە كۇن بولغىل سالامەت.
جاھانكىم بى باقادۇر ئادىمغە،
ئەپسانە قىلىپ ئەيلەسەك سۆزۇڭنى،
قاچان بولغان باقا بىر ئادىمغە.
خاك بىرلە باراۋەر تۇت ئۆزۇڭنى.
ھاياتلىقنى غەنىمەت بىل بۇرادەر،
يوقتۇر ساڭا ھەرگىز ئاندا گۇشە تۇتماق،
كى ئاخىر قىلغۇسى بىر كۇن سەراسەر.
قۇللۇق ئەمەس كۆزدىن ياشىنى قۇرۇتماق
پەلەكدىن كەلمىگەي ھەرگىز ۋاپالىق،
قۇللۇقغە غېرىپ كۆڭۈلنى جۇست باغلا،
تۇرۇبدۇر ئاخىر ئول بىر-بىر جۇدالىق.
خىزمەتغە بىلىكنى راست باغلا.
غېرىپلار ھالىغە كۆز بىر قىما سال،
ئۆزى بىر تۇركى مولا مەئنى بىلمەس،
ئۇلار ھالىن بىلىپ سەن ئاڭا پال ئال.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

پانا يولىغە ئول سالغان ئۆزىنى، كشى يولىدا ئۆلسە ئۆلدى دەرمۇ،
لىباسىن كۆر ئۇنىڭ كەيگەن بوزىنى. ساۋابى ھەر يىلى ئاڭا يېتار بۇ.
پەتىلە ساچلارى بويىنغا تۇشكەن، تورۇبدۇر بىر كۇنى ئۆلمەك كىشىگە،
پېتى سانسىز بولۇپ تۇپراقغە تۇشكەن. بەسى مۇشكۇل بۇ يەر ئۆلمەك كىشىگە.
مۇنىڭدىن قىل ھەزەر ئەي ئادىمى سەن، ئەگەر بەخت سائادەت ئاندا ئۆلسە،
مۇنى ئاغرتماغىل غەمگە قالۇرسەن. ئەگەر دەشت ئىچرە ئانى يەرگە كۆمسە.
پەلەك بىر ئاز ۋەپادۇر قارلاغىل سەن، تامامى ھاجىلار گەر ئاندا يەتسە،
ئۇنىڭ ئوتراسىدا ئويناپ يۇرۇرسەن. مۇرادىغا يېتىپ گەر ئاندا ئۆلسە.
بىناگاھ سالغۇسىدۇر زەھرىنى ئول، خۇدا جەننەت ئاتا قىلمىش ئۇلارغە،
قاچان ئاندىن قۇتۇلغاي ئادەمى ئول. مۇئەللا دالەھەد قازار بۇلارغە.
قاچار يەرنىڭ قارارى بولماس ئاندا، خۇدانىڭ رەھمىتىگە كىم ئۇلانغاي،
ئۇنىڭ قەسدى ئېرۇر بۇ تەندە جاندا. تامامى ئەنبىيالار ئاندا بولغاي.
دەھرى پاندا غەمسىز كشى يوق، شاپائەت قىلغۇسىكىم روزى مەھشەر،
مونۇڭكى زەھرىدىن كىم قايغۇ ئارتوق. مۇيەسسەر بولسا ئاندا تاڭلا مەھشەر.
مۇنۇڭ دەردى تامام دەردىدىن ياماندۇر، يىغلىغاي ئۇ كۇنى كىم ھەممە زىجان،
ئەگەر دەردىنى تارتسا يۇز ساماندۇر. ھىسابىنى ئالۇرلار ئادەم ئىنسان.
غەرىپقا سالسا زەھرىنى نە بولغاي، ۋە يا بازار بولغاي ھەممە بەھۇش،
بۇ دۇنيادىن ئۆتۈپ بۇ نامە قالغاي. كشى ئۆز سوداسىدىن بەلكى مەدھۇش.
غەرىپنىڭ ئىشتياقى كەئبە ساری، خەرىدىنىڭ نەرخى ئاندا ئانچە ئەرزان،
نىيەت ئىقبالىدىن مەدىنە ساری. تاپالماس ھەر كشى نەرخىغە ھايان.
ۋەگەر ئەزم ئەيلىسە يولدا دابانلار، ۋە بەزى سودىگەر مەتاسى كۆبدۇر،
چىقىپ تۇشمەكلىكى ئاندىن يامانلار. بىرىغە ئون تاپقاي رەنجى يوقدۇر.
ئەگەر رەنج چەكمىسە مەخسەدگە يەتمەس، بىرۇر نىئمەت ئاڭا كۆپ سانى بولماس،
ئۇ يولنى قەتئى قىلماي ئاڭا يەتمەس. زىيان تاتقان كشىنىڭ سۇدى بولماس.
ۋەگەر يەتسە كشى تاپار مۇرادىن، غەرىپ بازارغا بارساڭ خەرىد ئېلىپ بار،
مۇرادىن بەرگۇچى ئول خۇدادىن. خەرىدىڭ بولماسا رەنجۇ ئەلەم بار.
كشى ئاندا بارىپ قىلسا تاۋاپى، بۇ پانى دۇنيادا بۇغداي تارىغل،
تىلەسە بەرگۇسىدۇر ھەر مۇرادى. ۋەگەر ئاندا بارىپ سەن خانى ئۇرماغىل.

ئەزىمەت قىلغۇمىز مەككە سەرىغە پى ئامانىللاھ،
كۆرەرگە ئىنتىزار ئەيلەپ رەسۇلۇم كىم جامالوللاھ.
بارغالى ئەزم قىلۇرلار بۇ ھاياتىم دەمبەدەم،
ئى پەلەك يەتكۇر مېنى مەككە سەرى قۇياي قەدەم.
كۆڭلۇم ئېيتور بارغىل ئاندا بول ئاڭا پەيۋەند ئۇچۇن،
كۆز قاراسى سۇر ئاڭا باشىڭنى قۇي ئاندا بەقەم.
باشدا ئەيتتىڭ ئول رەسۇلۇم زەۋقىدىن كىم شەرمىنى،

يازار ئەردىك باشدا ئوردىك بار ئۇچۇن دەردىك قەلەم.
يارنىك رەۋزىغە ھەردەم ساغىنىپ سەن بار ئاڭا،
غەيرىنى كۆڭلۈك چىقارغىل كىم كۆرۈنگەي يېشىل ئەلەم.
ئى كۆڭۈل ھەر يەردە بولساڭ سەن ئاڭا شۇپىتەسەن،
سەن تەئەممۇل ئەيلەگىل باردۇر بۇ مەقسۇدۇڭ ئەدەم.
روھۇڭ ئۇچار رەۋزەغە يەتمەي ساڭا ھىجران ئوتى،
ئاھە ئەگەر نابۇد قىلغاي ھىجرى ئوتى جانىڭنى ھەم.
ئىشق ھىجران ئوتىدىن ھەر زامان سەن ۋەھمە قىل،
كىم ئۆچۈرسە شەمئىنى ئوتىنى يورۇتۇر ئوشبۇ دەم.
ئىشق ئىلە بولدوم يەنە سەۋدا مىزاج ئەپسانىغە،
شۈكرى لىللاھ رەسۇلۇللاھغا ئاشقىلىق مەنۇ دىۋانە ھەم.
تا ئۇنۇتماي ئاشنالىق دەھرىدە يىغلاپ يۈرۈپ،
ئامۇ خاس يىغلار مېنىڭ ھالىم كۆرۈپ بىگانە ھەم.
غەم تۈندىن ئاھۇ ئەشكىمدىن مېنىڭ شەمئىم ئۆچۈپ،
باشىمە قاتتى مېنىڭكى بۇ بۇزۇق ۋەيراندا ھەم ـ
ئى رەسۇلۇم بۇ بۇزۇق كۆڭلۈمگە زەررە مېھرى سال،
بۇ بۇزۇق كۆڭلۈم ئۆيىدىن ياخشىراق ۋەيرانە ھەم.
ئى رەسۇلۇم ئىشتىياقىڭدا مېنى كۆيدۈرماگىل،
ئول يورۇماس شەمئى ئەگەرچە ئۆرتانۇر پەرۋانە ھەم.
ھىچ ماجالىم قالمادى جامى ئەجەل يەتتى ماڭا،
كۆرمەي ئۆلەرمەنمۇ دەپ ئىچىمگە تۇشتى نەچچە غەم.
ھەر كېچە تاڭ ئاتقىچە پىكرىم مېنىڭ زىكرىڭ بىلە،
دامىڭە تۇشتى كۆڭۈل ئاقتى كۆز ياش دانە ھەم.
چەرخدىن ھەرگىز ئەمەسدۇر بو مېنىڭكى كۆيماكىم،
تا ئەزەلدىن كۆيمەگىمگە تەقدىر ئول بولغاي قىلەم.
قېرىغاندا ئىشقىدىن بولدى مېنىڭ سىنەمكى چاك،
چاك بولماغلىق سېنىڭكى ھىجر تىغىدىن چاك ھەم.
قان ئېرۇر ھىجران ئوتى غەم تىغىدىن كۆكسۈم مېنىڭ،
تەگماكو چاك ئەيلاگانگە مۇپتالادور قېرى ھەم.
ھەرزامان كۆزدىن يېشىم تۇرماي مېنىڭ ھالىم خاراپ،
يا رەسۇلۇللاھ شاپائەت قىل ماڭا قىلغىل كەرەم.
نە ئىلاج ئەيلەي قېرى يەتمەك ۋىسالىگە سېنىڭ،
باردى كۆزدىن چۇن بېغىردىن قان بولۇپ كۆز ساری ھەم.
بارسام ئاندا ئىتلىرىڭغا تۆڭمە بولسام مەن يىتىم،
تۇش ـ تۇشدىن تىرمالاپ كىم تۆڭمە قىلسا رازى ھەم.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

بەسكى شەۋقى غالىپ ئولدى تەلبە قىلدى ئول مېنى،
يوقتۇرۇر ئارام ماڭا تۇن - كۇن خىيالىم ئاندا ھەم.
ئى مۇسۇلمانلار كۆرۈڭلار بۇ مېنىڭ ھالىم خاراپ،
نەيلايىن بىر رەھىم قىلماس مەن يىتىمغە يارى ھەم.
رەھىم ئىتارلار تەلبە كۆڭلۈمنى كۆرۈپ ئەھلى زامان،
نە كۆڭۈل بولغايكى كەلمەس رەھىمسى ئوليار ھەم.
گەر جاپا باردۇر ماڭا يوقدۇر ئۇنىڭ بىر رەھىمسى.
ئول خۇدايىم بەرمىسە تەۋپىق بىلە رەھمىنى ھەم.
بىۋاپالىق ئانچە باردۇر قىلمادى ھەرگىز ۋاپا،
يوقكى بەلكى ھىچ ۋاپا مەن بىر قېرىنغە رەھمى ھەم.
كۆرگىلى مەدىنە ساری كۆڭلۈم ئۇچار ھەر تەرەپ،
ئۇشبۇ سۆزۈم راستلىقىغە تەكرى ئېرۇر ئاگاھ ھەم.
بۇ چىمەنده ئۆمرىنغە يوقتۇر ۋاپا تاڭ كۆرمىگىل،
بولسا يۈزمىڭ سەرۋلار ئاخىر بۇلۇر ۋەيرانە ھەم.
قالىپمەن غەم يۈكى بىرلەن ۋىلايەت ئاقسۇ شەھرىده،
بۇ تەبرانىماك ماڭا يوق بارماقىمغە ئېھتىمالىم ھەم.
پەلەكدىن بولمادى مەككە سەرى ئەزىم ئەيلەمەك ماڭا،
ۋەلى مەزلۇم كىشىدەك ھىممىتى يوقتۇر مونۇڭ بىر ھەم.
تا يولۇقتى قېرىنغاندا كەئبەنىڭ ئىشق ئوتىغە،
مېنىڭ بۇ تەنھالىغمدا كۆيدۇرۇپ جانىمنى ھەم.
ۋەسلىگە يەتسەم بەھەمدوللاھ زايە ئولماغاي،
بەلكى تەكرىمدىن بۇلەك يوقتور كىشىم يەتكۈرسە ئاندا بار ھەم.
قانى ئولكىم كۆزلۈرۈم كۆرگەي ئىدى ئول كەئبەنى،
كۆزلارىم سۈرۈتسەم بۇلۇر جانىم پىدا قۇربان ھەم.
ۋەئدە قىلدىم كەئبەغە بارماقىغا بەلنى باغلابان،
ئاقىبات يەتكۈرسە ئاندا يوقتورۇر بىر زەررە غەم.
ھاجىلەر گەر ئاندا بارسا ئىككى ئالەم مىھنەتىن تاپتى خالاس،
تاڭلا مەھشەر كۈنلىرىده كۆرمىگەي ئازار ھەم.
مۇستاپا قىلغاي شاپائەت ئۇممەتىدىن ھاجىغە،
راست دىل بىرلە تاۋاپ قىلسا قىلۇرلار خەيرى ھەم.
يا رەسۇللىلاھ ھەممە ئۇمىتنى يەتكۈر رەۋزەغە،
قويماغىل بۇ ۋادى ئىچرە ئۇممىتىڭنى بۇ ئەجەم.
قىلماغاي ئاشىق گۇمان ئىشق ئوتىنى پىنھان تۇتۇپ،
ئىشقى تابى سوزىشى دىل بىرلە بولسا كۆزده نەم.
بولماسا ئىشق ئوتى بولماس كۆز سارايى ئىچرە ياش،

بولماغاي بىغابى كۆزلەر زاھىر ئولماي بۇ ئەلەم.
بەس نېچۈك ئىنكار ئېتارمەن ئىشقىمە شاھىد ئېرۇر،
كۆزدە ياشىم چەھرە زەردىم ئىشقىنىڭ بىمارى ھەم.
ئىشق سابىت قىلدى قان ياشىم سېرىغ چەھرىمنى كىم،
چۈن باھار شاخ ئۈستىدە ئال سېرىغ قىلغاي ئەلەم.
چۈن باھارى دىلبىرىم يەتكەچ مېنى بىخاب ئېتىپ،
ئىشق ئىبەردى خۇشلۇغۇمنى يەتكۈرۈپ رەنجۇ ئەلەم.
ئىكى ئىشقىمدا مەلامەت قىلغاسەن مەئزۇر تۇت،
گەر ساڭا ئىنساپ ئىسە قىلما مەلامەتدىن ئەلەم.
ئۆتتى ھالىم ساڭا كىم پۇشىدە سىرىم قالمادى،
بىلدى دۇشمەنلەر بۇ دۆرەم زايىل ئولماي بىش كەم.
كۆپ نەسىھەت قىلدىڭ ئەما مەن قۇلاقغا ئالمادىم،
ساغرىغۇ ئاشىق مەلامەتدىن نەپەر ۋايى نەغەم.
ھەر پەند ئەتتى ماڭا قىلدىم گۇمان بەد خۇاھدۇر،
پىر - پەندىدۇر يىراق تۆھمەتدىن ئەسلا قىلما ۋەھم.
نەپسى ئەما يامانلىقدىن قىلىپ دىنىم خاراپ،
پەند ئىشىتتۈرماي جاھالەتدىن قېرىغان چاغدا ھەم.
ياخشى ئىش قىلدۇرمىدى مېنىمان ئۇچۇن نەپسى ئەمىر،
شەرمە تۇتماي يەتكۈرۈپ باشىمغە مۇنچە دەردۇ غەم.

× ×

يەتسە ھەركىمگە دەرد غاپىل بۇلۇر،
يەتسە دەرد ھەق راھىتى ھاسىل بۇلۇر.
دەرد ئولكىم تاپمىغاي ھەرگىز دەۋا،
تۇنۇ كۇن بۇلبۇل كەبى قىلغاي ناۋا.
بىدەۋا دەرد تەگرىدىن رەھمەت تۇرۇر،
ئول كىشىگە تەگرىدىن قۇربەت تۇرۇر.
يەتمىسە ھەر كىمگە دەرد بولماس يېقىن،
ھەر كىشىدە دەرد يوق بولماس ئىمىن.
ئى غېپىپ دەردىڭنى ئىزھار ئەيلىمە،
دەردى يوقنى بۇ جاھان ئادەم دىمە.
بولماسا ئى قېرى كۆڭلۈڭ ئىشق ئارا،
سۇد قىلماس خەير ئىھسانىڭ ساڭا.
نەپسىنىڭ سۆزىگە كىرمە ئى قېرى،
پاندۇر ئالەم ۋەلى باقى نېرى.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئىز دىگىلكىم ئول رەسولۇم يولىنى،
ئۇممەتىنىڭ غېمىدا ئۆتكەن رەسۇلۇللاھ قېنى.
ئىزدىگىل تا ئۆلگىچە خوجاڭنى سەن،
ئەيلىگىل جاننى پىدا ھەزرەتىغە سەن.
دەرد ئەلەم كەلسە بالاغە سەبىر قىل،
يولنى تاڭلا قىيامەت تۆھپە قىل.
دەرد ئەلەمگە ئى غېرىپ سەبىر ئەيلىگىل،
دەرد ئەلەم كەلسە ئاڭا شۈكر ئەيلىگىل.

× ×

بىلسەم ئەردىم مەكرىنى قىلماس ئىدىم تەزىمنى،
ياشۇرۇپ سىرىمنى ئاندىن زاھىر ئولغانلارنى ھەم.
كىمدۇرۇر كىم نەپسى سەركەشنى بۇ يولغە كەلتۈرۈر،
ئەسپى سەركەشنى جىلاۋداپ بۇ يولغا كەلتۈرگەنىدۇك ھەم.
نەپسى سەركەشنىڭ شىكەستىنى گۇناھىدىن ئىستىيە،
چۈن تاڭامكىم قىلۇر شەھۋەتنى زايىد دەمبەدەم.
نەفىس تىپلىدۇركى ھۆھلەت بەرسە دايىم سۆت ئىمار،
مەئنى قىلغان بىرلە سۆت ئەمىمەكنى قىلماس ھىچ كەمەم.
ئىلتىجا قىلسە ھەبىبۇللاھ شاپائەت قىلغۇسى،
ھەر غېمى دىشۋارلىق پىش ئۆلسە ھەر رەنجۇ ئەلەم.
ھەق سەرىپا ئىندىدى ھەركىم ئاڭا ئۇردى ئىلىك،
رىشتىسى مەھكەمنى تۇتتى يوق ئۇزۇلىيەگلىككە غەم.
ئول رەسۇلكىم سۆرتى مەئنىدە بولدى بەركامال،
ئىلغاپ ھەق مەھبۇپ ئىپتىپ خەلق ئىچرە قىلدى ھۆھتەرەم.
ئول ھۆنەززەھدۇر شېرىكدىن بارچە خوبلۇغ ئىچرەكىم،
جەۋھەرى ھۆسنى ھۆھەمىيەد بولدى قىسمەتىدە بەھەم.
ھەر پەيغەمبەر كۆرساتىبدۇر ئۇممەتىگە مۆئجىزە،
مۇستاپانىڭ نۇرىدىن بولغاچ نەبىلارغە بەھەم.
گۇئىيا ئەردى جالالەتىدە يىگانە ئول نەبى،
باقسەلەر دۇشمەن كۆرانۇر ئەردى ئاڭا خەيلى ھەشەم.
يارەسۇلۇللاھ تىلەرمەن زاتى پاكىڭدىن مەدەد،
ئىككى ئالەمدە شەپئ ئولغاچ ماڭا قىلغىل مەدەد.
يا ئىلاھى زاتى پاكىنىڭ ھەم سىپاتىڭدۇر رەپئ،
ئىككى ئالەمدە رەسۇلۇڭنى ماڭا قىلغىل شەپئ.
تا ھايات ئەردىم ۋوجۇدۇمدا ئەدەدسىزدۇر خاتا،

رەھمىتىڭ يار ئەيلابان ئەپۇڭ بىلە قىلغىل مەدەد.
جۇرم ئىسان لايىغا پاتتىم نە ئىمكان چىقماقىم،
لوتپۇڭ ئىلكى قولدا بان تەۋپىق ئىلە قىلماي مەدەد.
دەۋلىتىكىم ناله قىلغىل ئەرتە ئاخشام تىنمايىن،
كۆزلىرىڭنىڭ ئەشكى قان بولسۇن ساۋابى بىئەدەد.
قويماغىل يادى خۇدانى ھەرنەپەسدە دەمبە دەم،
ۋىردە قىلغىل ئوقۇغىل قۇل ھۇۋەللاھۇ ئەھەد.
ئۆتكارىپ ئۆمرى باھارىڭ نەچچە ۋەقت ئىسيان ئارا،
مىڭ پۇشايمان مىڭ نادامەت قەرىغاندا سانسىز ھەد.

× ×

يا ئىلاھى ئول ھەبىبىڭ ھۆرمىتى قىلما ئىتاب،
رەھىم ئېتىپ مەن بەندەگە قىلغىل دۇئايىم مۇستجاب.
كۆھى ئىيسان ئاستىدا قالدىم نە ئىمكان چىقماقىم،
پەزلى ئەفۇڭ يارئېتىپ ئاندىن چىقار بى ئىزتىراب.
قەرىغاندا ياخشىلىقدىن قوللارىمدا يوق مېنىڭ،
ئەفۇ ئېتىپ يازۇقلار رەھىم ئەيلەگەيسەن بىمھساب.
لۇتپى قىل بەندەڭگە ئىككى ئالەم ئىچرە بەر مۇراد،
ھەر تەلەبكىم قىلسا ھەر خەۋپ ئىچرە قىلما يا ۋەھھاب.
مەقسىدى ئولدۇر بۇ بەندەڭنىڭ ئۇلانسا كەئىبەغە،
قويماغىل نەۋمىد يەتكۇرمەككە چۇن ئىزتىراب.
بۇ كۆڭۇل ئارامى يوقتۇر كېچەلەر يا كۇندۇزى،
ئەزم ئېتارگە يوللارىمدا دەشتى سەھراغا قاراب.
يا ئىلاھى قىلماغايسەن ھىچ ئۇمىدىمنى خاتا،
ھەم ھىسابىم يەڭگىل ئەيلەپ قىلغىل گۇناھىم بىمھساب.
كېچەلەر تاڭ ئاتقۇچە كۆزلاردىن ئۇيقۇلار قاچىپ،
كۆكدەكى ئەنجۇملانى تاڭ ئاتقۇچە بىر - بىر ساناب.
ھىجىر ئوتىدىن تۇشتى جانىمغا تاماشالار بىر ئوت،
كۆيدۇرۇپ مەن خەستىنى قىلدى بېغىر بىرله كاباب.
ئىشق تىغىنى كۆرۇڭ سىنەمنى قىلدى چاك - چاك،
ھىجىر تىغىدىن بەدەننى قىلدىكىم يۇزمىڭ چاناب.
بۇ كۆڭۇل ھەيران بولۇپ مەككە سەرى پەرسىز ئۇچار،
بارغالى پەرسىز بارالماي بارمايىن يولدا تىناب.
يا رەسۇللاللاھ غېرىپ ھەيرانۇ زارۇ تەلمۇرۇپ،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

بۇ كۆڭۈل ئارامى يوقكىم دەمبەدەم سېنى ئوناب.
يا رەسولىللاه بۇ ئاسى ئۈممىتىڭ،
قىلماغىل دەربخ ماڭا شاپائەتىڭ.
تەلمۈرۈپ يولۇڭغا مەن ھەيرانۇ زار،
بى ۋەتەن بولدۇم جاھاندا خۇارۇ زار.
يەتمەدىم مەقسۇدىمە مەن ئاسى قۇل،
ئول مۇيەسسەر بولماغاچ مەدىنە يول.

× ×

مەقسۇد چۇ شاھدىن ئىنايەت بولدى ماڭا،
ئۇقباساردىن ھەرنە زادراھ ئولسە ماڭا.
مەجمۇئىنى قىلدىم ئونىڭ ئالىندا نىسار،
بۇ ھۆججەتلەر ئۈچۈن تەڭدىم گۇۋاھ ئولدى ماڭا.
ھەرنىكى دىدىم شاھدىن دىلىمغە يەتكۈرۈپ،
بولدى ئىنايەت بۇ سۆزلەردە ماڭا.
ھەقدىن يەتمىسە ئەقل لال تىل گۇڭگى ئېرۇر،
شۈكرىكى بۇ سۆزلەر ئەزلى پىشانە ماڭا.
تەقدىرنى تەدبىر بىلە ئەقل بىلەن بۇزغالى بولماس.
ئەگەر خىزرى مىڭ يىل قىلسە نازارە ماڭا.
ئەگەر ئەزم قىلسام كەئبە بىرلە مەدىنە سەرى،
ئۇ يول دەشت كۆھى ئىرۇر بىر بوستان ماڭا.
ئەگەر زار راھ كەملىكدىن غېرىپ غەم يىمە،
ئىشتىياق يۈكىدىن بولۇر زار راھ ساڭا.
بوزار راھ يوقلىغدىن غەم يىمەگىل كىم،
يەردە رىزق بەرگۈچى ھەم ئۇ يولدا بېرۇر ماڭا.

× ×

قىلسا ھەركىم تاڭلاقى رىزقىن خىيال،
ئۆرۈگەي ئاندىن يۈزىنى زۇلجالال.
يەتتە قات يەر ئىچرە بولسا مارۇ مۇر،
رىزقىنى كىم زۇلجالالىڭ يەتكۈرۈر.
بارچەغە ئول پادىشا ئالەم پانا،
ھەرنەپەس ئايغىل ئاڭا يۈزمىڭ سانا.

ئى غېرىپ شەھ ئەمرىغە بول مۇنتەزىر،
كۆر ئۆزۈڭنى بارچە مەخلۇقدىن ھېقىر.
ئۆمر ئۆتەر گۇيا بىر سەر - سەر كەبى،
تىتراشور بۇ جىسمىم ئول ئەر - ئەر كەبى.
ھەركىشكىم بولسا گەر سەھتى بەدەن،
ئۆمرى ئانىڭ گۇيىا باغى چىمەن.

× ×

يەتتى گۈيا پىرلىق بولدۇڭ كامان،
تىغ ئۇرغاي بۇ بەدەنگە باغبان.
بولسا باغ ئىچرە دەرەختى بى سەمەر،
باغبان قىلغاي ئۇنى زىرۇ زەبەر.
ئۆتكارۇرسەن ئۆمر دايىم بى ئەمەل،
بىخەبەر يەتكەي ساڭا بىر كۈن ئەجەل.
ئى غېرىپ سەن سۆزلىمە بىمەئنى سۆز،
پەھمە قىل ئۆزۈڭدە قالغان يەككە كۆز.
سود قىلماس ئەتلەسۇ كىمخابلارىڭ،
ئىستەگىل مەقسەد تاۋاپىڭ يوللارىڭ.

× ×

مېنى كىم بۇ سۆزدە نىزار ئەيلەدى،
ھەۋەس ئىلكىدە بىقارار ئەيلەدى.
نە ئىمكانكى تاپماي قارا رۇسۇكۈن،
بىراۋ كىم پىكىر ئەتكەي ئانى زەبۇن.
ئۇرارمەن قەدەم تاكى بارغۇنچە گام،
كى بولغاي مۇيەسسەر ماڭا ئۇشبۇ كام.
ئەگەر بولسا بۇ يولدا ئۆمرۈم تەلەب،
چۇ بۇ يولدادۇر ئول ھەم ئىپرۇر شەرەپ.
ۋەگەر بولسام ئاندىن ھەمە بەھرىمەند،
زوھى ئىككى ئالەم مېنىڭ بەختىم بەلەند.

× ×

بۇ كەئبە زەۋق ـ شەۋقىغە مۇپتالا بولدۇم،
كېچە ـ كۈندۈز پىراقىدا ئەجەپ بىر بىناۋا بولدۇم.
رەسۇلۇم ئارزۇسىغە ھەر كۈنى يۈز مىڭ خىيال ئەيلەپ،
تامام ئەتسەم بۇ ئۆمرۈمنى ئەرەب ئىچرە گادا ئەيلەپ.
كۆرەرگە ئىنتىزار ئەيلەپ يۈرۈر ئىنتىزار بولدۇم.
ئەجەل پەيكى قاچان يەتسە مۇرادىمغە يېتەر بولدۇم.
مېنىڭ بەختىم قارالىقدىن مۇيەسسەر بولمايىن ھەرگىز،
ئەگەر بولسا مۇيەسسەر ھەم غېرىبۇ شادىمان بولدۇم.

مۇيەسسەر بولماسا ماڭا ئىككى مۇراد،
نە قىلغاي قىيامەت كۈنى، يۈزى قارادىن ئۈيات.

× ×

ئەگرى تائالادىن ئۈمىد ئەيلەب،
شاھ جانابىغە ئىلتىجا ئەيلەب.
باز ھۆكمى ئاراسى بىلە قەلەم چەكتىم،
يەنە سەپھە يۈزىگە رەقەم چەكتىم.

× ×

«رەنج كۆرمەي كىشى تاپارمۇ پاراغ،
كۆكۈل ئۆرتانمايىن يارۇرمۇ چىراغ.
تۇخم يەرگە كىرىپ سۈچەك بولدى،
قۇرۇت جانىدىن كېچىپ ئىپەك بولدى.
لالە تۇخمىچە غەيرىتىڭ يوقمۇ.
پىلە قۇرۇتچە ھىممىتىڭ يوقمۇ.
ئەيلەسەڭ مەم شۇرۇڭ جان چەكسەڭ،
رەقەم سۇرۇپ يۈز پىيالە قان يۇتساڭ»
ئەرزىمەس ئاڭا بۇ بىر جان پىدا،
كەمىڭ جان بولسا ئاڭا قىلغىل ئادا.

× ×

كۆكلۈمدە بۇ كەئبە سەرى كەتكەيمەن،
پىكرىمدە بۇكىم بارچەنى تەرك ئەتكەيمەن
ئۆمرۇم تۇگانۇرغە يىتىشىبدۇر يارەب،
ئول مەنزىل مەقسۇدغە ھەم يەتكەيمەن.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

تۇرارغا تاقتىم يوقتۇر ئەجەم ئىچرە بولۇپ ساكىن،
ئەجەم ئىچرە ئۆلۈپ كەتسەم مۇرادىم ناتامام بولدۇم.
كىشىنىڭ بەختى يار ئولسە باھانە بىرلە ئول يەتكەي،
مېنىڭ نامىم قارالقدىن بارالماي، بى ۋەتەن بولدۇم.
پىشانەمگە پۈتۈلگەندۇر مېنىڭ نامىم قارالقدىن
ئەزەل تەقدىرىدىن بولسا غېرىبۇ نائۇمىد بولدۇم.
قىيامەت ھەشراگاھىدا قىلاي دادىمنى ئاللاھقە،
غېرىپنى قىلماسا نەۋمىد ئەرزىمگە ۋىزا بولدۇم.

× ×

ئەگەر جاندىن كېچىپ جانانەغە قىلساڭ پىدا جاننى،
ۋەگەر كەچمەي بۇ جاندىن كىم قاچان يەتكەي ۋىسالىغە.
ئەگەر رەنج چەكمەيىن كىم قولغا كەلمەس ھەرنە مەقسۇدى،
دىلى كۆيمەي كۆز ياش بولمايىن يەتمەس ۋىسالىغە.
قەدەم رەنج چەكمەگۈنچە يارىنىڭ ۋەسلىن تاپالماسسەن،
ئەجەب پەرۋانىغە باقغىل كۆيۈپ شەمئى ئوتىدا يەتتى ۋىسالىغە.

× ×

مۇبارەك سەپەر مېنى ئىنتىزار ئەيلەدى.
ھەۋەس ئىلكىدە مېنى بىقارار ئەيلەدى.
بۇ مەقسۇد ئىشكى ھەلغە قولۇمنى سۇنۇپ،
يىتەرگە يىتەلمەي غېرىپنى ئىنتىزار ئەيلەدى.

× ×

يىغلاغىل، يىغلاغىل كۆزدىن ياشىڭ كەم بولماسۇن،
دىللاردىڭ نالىش قىلۇردىن بىر زامان توختاماسۇن.

غەم بىلە تۇتغىل كۆڭۈلنى ھىچ زامان شاد ئولماسۇن،
كۆز يېشىڭنىڭ يامغۇرىنى جارى قىل توختاماسۇن.

ئىزدىسەڭ ئاندىن تاپارسەن كىم ۋاپالىقنى غېرىپ،
ئاشنالىق قىلمە ئادەم خەلق بىرلە ئول سېنى يەتكۈرمىسۇن.

ماسۇۋەللاھدىن ئۇزۇلسە يەتكۈسى مەقسۇدىغە،
سەن ئۇزەلمەي مەقسۇدىڭ ئەجەم ئارا قالماسۇن.

× ×

كىمكى ئاشقدۇر ئۆزىن ۋەيران قىلۇر،
ئەھلى ئىشق جانىنى قۇربان قىلۇر.
ئۆزىنى مەھۋە ئەتكەن پاناھى ئىشقدۇر،
دۇنيا تەرك ئەتكەن گۇۋاھى ئىشقدۇر.
ئۆز دىيارىنى ئۆزى تاراج ئېتەر،
مالۇ ئەھۋالىن ئۇنىڭ تاراج ئېتەر.
ئىشق بىر دەستمايەدۇر بۇ دۇنيادا،
ئىشقى بازى قىل غېرىپ بۇ پاندا.
قىلما تەسدىق قۇش كەبى ئۇچقان بىلەن،
خەس كەبى دىياردىن ھەم كەچكەن بىلەن.
ئەقلى بولسا تۇنۇ كۇن پەرياد ئېتەر،
ئەھلى نادانلار قاچان ئىشق مەيىنى نۇش ئېتەر.
ئى غېرىپ پەند ئەتمە نادان كۆرغە،
ساچماس ھىچ دىخان ئۇرۇقنى شورغە.
ئىشقى يوق نادانغە ئاغزىڭ ئاچماغىل،
توخىلار ئالدىغا مارجان ساچماغىن.
كىمكى نادانغە نەسىھەتنى قىلۇر،
كىمەنى قۇم ئۆزرە سۆرگەندەك بولۇر.
جىننىنىۋ دىۋانەۋۇ نادانغا پەند،
بەرمەمىشدۇر گۇئىيا ئېشەككە قەند.
بەرمەگىل نادانغا ئاشقلار سەبەق،
خاتىرىڭ بولغاي مەلۇلۇ ھەم ۋەرەق.
بىلمىگەي نادان نەسىھەت قەدرىنى،
بىلمىگەي كۆزسىز چىراغنىڭ قەدرىنى.
كىمكى نادان بىخەبەر ئۆمر ئوتكارۇر،
مەئىيەت چاھىغە ئۆزىنى يەتكۈرۇر.
ئىشقى يوقلارغا خۇدا قىلماس نەزەر.
ئىشقى يوقلاردىن داۋام قىلغىل ھەزەر.
ھىچ ئاشق ئىمتىھانسىز بولماغاي،
جانىغە چەندان بالانى ئىستەگەي.
سەن خۇدانى باغ ئىچرە ئىستىمە،
جان چېكىپ ھەم تاغ ئىچرە ئىستىمە.
ئاشقا تۇن كۇندە بىئارام بول،
ئاقىبەت تاپقايسە مەقسەد ساڕى بول.

ئى غېرىپ ئۆتكەرمە ئۆمرۇڭ بىخەبەر،
ئاھ بىرلە نالە قىل شامۇ سەھەر.

× ×

ئى خۇدايا ئول نىجاسەت قەتىرەمەن،
لۇتپىسىز قايدىن بۇلاي شاپەستەمەن.
باردۇرۇر كۆڭلۇم ئارا يۇزمىڭ غۇبار،
مەن نىچۇك لايىق ساڭا ئى كىردىگار.
سەن ئەگەر رەھمە ئېتمىساڭ ئى زاتى پاك،
مەن نىچۇك خۇشنۇد بۇلاي بىر مۇشت خاك.
ۋۇجۇدۇمنى تۇزەتتى ئابى مەنىدىن،
چىقارىپ ئاغزى بەك سۇلاغ كۇچكىدىن.
چىقارىپ ئەقلۇ ھۇش بەردى بىزگە،
كى ئاخىر ياندۇرۇبدۇر ئۆز تەرەپگە.
لەھەد ئىچرە مۇساپىر بولماقى ھەق،
غېرىبۇ ئاجىزۇ ئەلبەتتە مۇتلەق.
كۆرەر گۆردە تېخى ھەرنەچچە ئىشنى،
تاپالماس گۆردىن ھەم ئايدىن چىقىشنى.
خۇداغا بەندە بولساڭ تائەتى قىل،
ۋۇجۇدۇڭنى تونۇپ كۆپ بەندەلىك قىل.
قەبرىغان چاغدا شەرمەندە بولما،
بۇ پانى ئالەم ئىچرە شاد بولما.
ۋۇجۇدۇڭنى تۇزەتتى ئابى مەندىن،
سېنى قىلدى مۇھەممەد ئۇممەتىدىن.
مۇڭا شۇكرى ئەيلەگىل غېرىپ مۇساپىر،
ئەگەر شۇكرى ئەتمىسەڭ تاڭلا سەراسەر.
پەرىپتە بولماغىل دۇنيا مالىغە،
كۆمۇشۇ، ئالتۇن يەنە پەرزەندلارىڭغە.
زەنۇ پەرزەندلارىڭ جانغە جاپادۇر،
بولۇر ئات، كالا ھەم ئاندىن جازادۇر.
ۋاپاسى يوق بۇ دۇنيا ھەممە ئىشنىڭ،
جاپاسى كۇبدىن ئارتۇق يازۇ قىشنىڭ.
قەلەم سۇرمە بۇكاج رەپتارلاردىن،
تۇگەپ بولماس پەلەك خۇنخۇارلاردىن.
سېنىڭ بىرلە يۇرۇرلار ئىككى قات بۇز،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

پۇشايماندىن بۆلەك يوقتۇر يانا سۆز.
مەدىنە زەۋقىدا دىۋانە بولغىل.

ئىشى قىل مەككەگە ئەزم ئەيلەگىل سەن،
ھاياتىڭنى غەنىمەت بىل جاھاندا،

نادامەت ھەسرەت ئەيلەپ يۇرماگىل سەن.
ئەگەر ئۆمر ئۆتسە ئاخىر ئۆمر قايدا.

ئەگەر ئىماندا ئۆلسەڭ خۇپ بەلەندراق،
غېرىبى يىغلاغىل شامۇ سەھەردە،

ئەگەر بولساڭ جۇدا مۇندىن يامانراق.
نېچۈك تاقەت قىلاي ئۇشبۇ مەھەلدە.

كۆيۈپ ئىشق ئوتىدا پەرۋانە بولغىل،

× ×

سۆزۈمنى يا ئىشتىمادى يۇزۈمنى چۇركادى ئاھىم،
بۇ ۋەجھىدىن بولدى يۇزۈم سياھىم.
پىراق ئوقىدىن بولدى تۆشۈك - تۆشۈك باغرىم،
ئىشتىياق ئوقىدىن بولدى جاراھەت يۈرەكىم.
غەمىدە تۇرلۇك - تۇرلۇك بالاغە ئۇچراپمەن،
بۇ ھەر بىرسى كۆيدۈرۈپ تامام شۇڭا كىم.
تېنىمدىن رەگلار ئۆزۈلدى پىراق شىددەتىدىن،
نېچۈك رىشتىدە ئۆزۈلگەندەك ئۆزۈلدى سىكرىم.

× ×

قىلدى كۆكسۈم چاك تىغى زەھرىدىن دەردى ئۇنىڭ،
قويماسا مەرھەمكى ئۆلتۈرسۇن مېنى دەردى ئۇنىڭ.
كويىدا تۇپراغ ئارا ياتسام بارىپ ئاستانەدە،
بۇ ھايات بولسام كۆزۈمدىن ئۇچماسۇن گەردى ئۇنىڭ.
ئىزدەسەم تاپغايمەن ئانىڭ تۇپراغىنى تۇتىيا،
كۆزلەرىمغە سۈرمە تارتىپ بۆسە ئېتەي پايى ئۇنىڭ.
بارسام ئاندا مەقسەدىم قىلسام پىدا جانىنى ئاڭا،
چۆرۈلۈپ پەرۋانەدەك شەمئىدە ئۆلسەم مەن ئۇنىڭ.
رەھىم قىلسا بۇ غېرىبۇ ئاسى قۇل ئۇممەتىغە،
ئىتلارنىڭ ساندا تۇپراقدا ياتسام مەن ئۇنىڭ.
ھە جەرۇلئەسۋەدنى چۆرۈلسەم يەنە بۇلبۇلدەك،
ناله ئەيلەپ ساراسام يۇزۈم قويۇپ دەردى ئۇنىڭ.
بۇ كۆڭۈل ئول يان تەرەپ ھەرلەھزەدە يۇزمىڭ ئۇچار،
يەتكەلى پەرسىز يىتالماي تالغۇنۇپ شەۋقى ئۇنىڭ.
بۇ ئۇمىدىم ۋەسل بولسام يەتكۈسى مۇرادىمە،

ۋەسلىغە يەتمەك ماھالكىم ھەر خىيالىم بار ئۇنىڭ.
رىشتەسى تارتىپ تۇرۇدۇركىم كۆڭۈلنى ھەر تەرەپ،
ھەر كۈنى يۈزمىڭ خىيال ئەيلەپ يۈرۈر ئارزۇ ئۇنىڭ.
ئىشتىياقىدا كۆڭۈل پەرسۇدە بولدى ئاھكىم،
غەيرىدىن كۆڭۈل ئۈزۈپ كۆپ ئىشتىياقىدۇر ئۇنىڭ.
يەتمىسەم ۋەسلىگە ھەرگىز ھىچ ھاياتلىق يوق ماڭا،
تاكى ئانىڭ تۈپراغىغا سۈرمىسەم يۈزۈم ئۇنىڭ.
مەن بارۇر بولدا دابانلار قاتتىغ ئىركەن ئاڭلادىم،
بۇ داباندىن نىمە پەرۋايىم بولسام مەن ئۇنىڭ.
كەچمەگۈنچە جاندىن جانانەنى تاپماس كىشى،
جاندىن كەچمە ۋەسلىغە يەتمەك مۇرادىدۇر ئۇنىڭ.
دەشت سەھرا كۆھلاردىن نىمە پەرۋايىم نەغەم،
ئەزم ئېتىپ بۇ دەشتى كۆھى ئىلە بوستان ئۇنىڭ.
ئىشق دەردى كەم بولامدۇر يىغلاپ ئولتۇرغان بىلەن،
ئەزم قىل دەشت ئارا كىم ئۆلسەڭ ئول جانىڭ ئۇنىڭ.
مەقسەدى ئەقساغە يەتكۈرسە ئۇنى تاڭ كۆرمىگىل،
ئەزم قىلسا مەككەگە مەقسەد تاپار ۋەسلى ئۇنىڭ.
رەنج چەكسە ھەر مۇرادىنى بېرۇرلار شاھىكىم،
رەنج ئەلەم چەكمەي تاپالماس يارىنىڭ دىدار ئۇنىڭ.
يەتتى ۋەسلىغە ئوشول پەرۋانىلار ئۆرتانىپ شەمئى ئوتى،
ئىشقىدا كۆيمەي قاچان يەتمەك ماھال ۋەسلى ئۇنىڭ.
قېرىغان چاغىدا ئۆلسەڭ دەردۇ ھىجران ئوتىدا،
ئۆلدى دەرمۇ بۇ كىشىنى ھىجرى ئوتىدا ئۇنىڭ.
ھەركۈنى مىڭ ئۆلگەندىن بىر يولى ئۆلمەك كېرەك،
جانىنى تەسەددۇق ئەيلەسە رەھمى كىلۇر يارىنىڭ ئۇنىڭ.
ئىشتىياقى ئارزۇسىدا ھاجىلار تاپتى مۇراد،
مەقسەدى ئەسلىغە يەتكۈردى تامامى ھاجىنىڭ.
نائۇمىد بولما غېرىپ ھەر نەچچە قىلساڭكىم گۇناھ،
ئاسىلارغا ئول رەھمىدۇر رەھمىتى باردۇر ئۇنىڭ.
كۆھىدەك قىلغان گۇناھ خەسچە ئېرۇر دەرگاھىدا،
رەھمىتى مەۋج ئۇرسا دەريا سىدا كۆھ خەسچە ئۇنىڭ.
ئىشق دەردى ھىجرىنى بىلگىل ئۆزەكە ھەم مۇباھ،
ھەركىشىگە بەرمەس ئول بىر گەۋھەرى نايا ب ئۇنىڭ.
ئالەم ئىچرە ئادىمغە ئىشق بىر دەستمايەدۇر،
ھەشرى بازاردا كۆرگەي ئانچە مالدىن سۇد ئۇنىڭ.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

مەككەتۇللاھ زەۋقىدە جان بىرلە كۆڭلۈم ئول تەرەب.
ئايلانمپ باشى مۇنىڭ كۆڭلى گىرىپتارى ئۇنىڭ.
ھەرنىكىم كەلسە قازا بەلنى مەھكەم باغلامىش،
سودى يۇقكىم شادلىق كەلسە قازايمدۇر ئۇنىڭ.
لەھزە ـ لەھزە ئىشتىياقى كەلسەلەر ھەددىن پۇزۇن،
غەم تۇندىن نالە ئەيلەب ئىشتىياقىدۇر ئۇنىڭ.
مەككەنى ئىزدەردە دايىم بولغامەن ئاندىن يىراق،
بۇ جەھەتدىن نالىشىم كۆپ ئىشتىياقىدۇر ئۇنىڭ.
بۇ يېقىنلىقدىن يىراقدۇر كۆرگىلى كىم مەككەنى،
ئىزدابان بارايدىسەكىم ھەم يېقىدىن كۆپ يىراق جايى ئۇنىڭ.
زەۋقى ـ شەۋقى مەككەتۇللاھنىڭ كۆڭلىدىن چىقمايىن،
كېچىلەر بىدار ئولۇپ زەۋقى كۆڭۈل دامىڭ ئۇنىڭ.
ھەم رەسۇلۇللاھ شاپائەت قىلسەلەر بۇ ئاسىغە،
يەتكۈرۈر بۇ ئاسىنى مەككە ساڑى ئەترابىنىڭ.
ئىككى ئالەمنىڭ چىراغى كىم رەسۇلۇللاھ ئىرۇر،
نائۇمىد قويماس ھەممە ئۇممەتلەرىن مەقسۇدىنىڭ.
ھەم ياراتقۇر تۆپەيلىدىن ھەمە ئادەم ۋۇجۇد،
كۆرگەلى مۇشتاقىدۇر ئۇممەتلەرىدىن بار ئۇنىڭ.
ئاسى قۇل قىلماق زىيارەت مەقسۇدىكىم رەۋزەنى،
بول مۇيەسسەر بولسا بىر جان كىم پىداسىدۇر ئۇنىڭ.
ئىتلارىغە تۆئىمە قىلسام كىم بەدەنىنىڭ گۇشتلارىن،
رازىدۇركىم ئىشتلىرىنىڭ تۆئىمىسىغە مەن ئۇنىڭ.
ئارزۇ قىلماق چۇن ئىرۇرلار بۇ ماڭا مەھرۇملۇق،
تۆئىمە قىلسە بۇ بەدەننى ئىشتلىرىغە كۇشت ئۇنىڭ.
قايدا بارسام پىكرىدە كۆڭلۈم ئۇزۇلمەي ۋەسلىغە،
ۋەسلى باغىنى تاپالماي ئىنتىزالىدا ئۇنىڭ.
دەشت ئاراچىقتان قۇيۇن يەڭلىغ سورۇلسام يول ئارا،
ئىزتىرابدا تۇختا ئالماي سورۇلۇر خاكى ئۇنىڭ.
خاكى پايى كۆزۈمە تارتسام كۆزۈم رۇشەن ئىرۇر،
خاكى پايى تاپماغاچ دەھر ماڭا شامى ئۇنىڭ.
ئىستارەم مەن بۇ كۆڭۈل ھەركۇندە مىڭ پەرۋاز قىلۇر
يەتمەيىن ۋەسلىغە ھەردەم نالەئى پەرياد ئۇنىڭ.
نالىشىمدىن كۆزلەرىمدىن ئەشكى دەريا خۇن ئىرۇر،
رەھىم قىلماي مەن غىرىبغە رەھمسى يۇقتۇر ئۇنىڭ.
كۆڭلى قاتتىغ تاش باغىر قىلماي كۆڭۈلنى شاد ئەگەر،

غەمگە سالدى بۇ كۆڭۈلنى ئىشتياقىدۇر ئۇنىڭ.
بارمۇدۇر ئالەمدە مەندەك بىر غېرىبنى ناتۇۋان،
خانىمانىمدىن ئايرىلىپ ئىشقىدە سورۇلغان ئۇنىڭ.
تاپمادىم بۇيى ۋاپانى ئالەم ئەھلىدىن يانا،
كۆپ جاپا باشىمغا كەلتۈردىكى تەقدىرى ئۇنىڭ.
تارتمىغانغە چارە بولماي سەبرىغە يۈز كەلتۈرۈپ،
ھەر جاپاڭۇ جەۋرى كەلسە بەندىلىك سەبرى ئۇنىڭ.
تاپقانىم دۇنيادا بولدىكىم پۇشايمانۇ نەدەم،
قوللارىمدا ياخشىلىق يوق ئاسى قۇل دۇرمەن ئۇنىڭ.
ھەرنە سۆز شېئىر ئەيلەدى مەقسەد ـ غەرەز بەيتۇلھەرەم،
ئىشتياقى زەۋقىدە سۆزلەتكەنى ئىشقى ئۇنىڭ.
بىر تىلسم بىرلە تۇگەنمەس ئانچە مەن شېئىر ئەيلەسەم،
شېئىرىگە مىڭ تىل كېرەك، بولماس قىلىپ ۋەسپىن ئۇنىڭ.
قايغۇدىن كۆڭلۇم مېنىڭ كۆلكۇدىن ئارتۇق دەمبە دەم،
جانغە يەتمىش بۇ غەمىمدىن ئىشتياقى زەۋق ئۇنىڭ.
ئىشتياقىدىن يۇرۇپمەن نەھەم ئۆلۈك گاھى تىرىك،
ئەلگە مەئلۇم بولماسا ھالىم ئېرۇر مەئلۇم ئۇنىڭ.
تۇشكە كىرمەس ئۇخلىسام مەن ئىشتياقى ھىجرى ئارا،
كۆزدىن ئانداقكىم قېچىپتۇر ئۇيقىدا تۇشىدىن ئۇنىڭ.
كۆڭلۇم ئىچرە ئىشق ئوتى ياقتى ماڭا كىم مەن نىتەي،
كۆيدۇرۇبدۇر بۇ بەدەننى ھىجرى ئوتىدىن ئۇنىڭ.
قەددى رۇخسارى ئۇچۇن ئاھىم ئوتىنىڭ شۇئلەسىن،
شامى غەم قىلدى قارا كۆرمەي گۈلى روخسارىنىڭ.
ئاستانە باش قويۇپ ياتماق ماڭا ئول ئارزۇ،
ئەشكىدىن پالچىق قىلىپ قەسر ئەيلەسەم ئاستانەنىڭ.
مەئلۇم ئولسە يارىغە ئاشقىلىقىم، شەيدالىغىم،
يەتمەدى ئاستانىغە مەئلۇم ئەمەس ھەيرانلىغىم بول يارىنىڭ.
نە ئەجەپ قان يىغلىسام رەھىم ئەيلەمەي يارى ماڭا.
كېچە ـ كۈندۈز غەم بىلە رەنجۇ ئەلەم تارتىپ ئۇنىڭ.
تۈن قاراڭغۇ كۆلبەم ئىچرە يورۇماي شەمئى چىراغ،
غەم تۇنىدىن نالىشى ئەشكى يورۇتماس شەمىنىڭ.
ئەيتىپ ئەرسەم دەردۇ غەمنى سانى يوق ھەددىن پۇزۇن،
ھەر تەرەپ زەخىم ئەيلەسە قۇمدىن تولا دەردى ئۇنىڭ.
رەنج چەككەنلەر بېرىپ مەقسەدنى تاپتى مەككەدە،
رەنج چەكمەي قالغىنى نەۋمىد قالىپ ۋەسلى ئۇنىڭ.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

كۆزلارىم قاتمىش چىگىتتەك ئۇيقۇ يوق ئارام ماڭا،
گەر نەكىم ئىزتىرابىدا ۋەسلىغە يەتمەك ئېرۇر ئۇنىڭ.
كۆڭۈل تىنماسغە قالدى ئىزتىراپ ئەيلەپ ئۇنىڭ ساڭا،
توزاق دامىغە تۇشكەن قۇش مەسەللىك ئىزتىراپ ئانىڭ.
كۆڭۈل پەرۋاز قىلمىش لەھزەدە چۈن ئارزۇ بىرلە،
يېتەلمەي مەقسىدىغە نائۇمىد بولغان غېرىپ ئانىڭ.
پەلەك يۈزى قارا، كەلتۈردى باشقا كۆپ جاپالارنى،
ۋەپا كەلتۈرمەيىن ھەرگىز جاپاۋۇ رەنج ئەلەم ئانىڭ.
پەلەكدىن ياخشىلىق كۆز تۇتماغىل زىنھار بېنى ئادەم،
قاچانكىم ياخشىلىق تاپتى تامامى دەردى غەم ئانىڭ.
پەلەك تارتۇر يۈرۈپ چۆرۈلمەكىنى پەھمە ئەتكەيسەن،
قاچان چۆرۈلگەي ئاندىن ياخشىلىق كىم تاپقانى ئانىڭ.
پەلەك كىمگە ۋاپا قىلدى ۋاپاسىز دەھردۇر ئالەم،
ۋاپا بۇيى قاچىبدۇر ھەمىگە رەسمى ئۇنىڭ ئانىڭ.
جاھاندا كىمسە دۇر يەتتى مۇرادىغە يانا ئادەم،
تامامى ھەسرەت ئەيلەپ ياندىلەر ئۇنىڭ ساڭا ئانىڭ.
ۋاپاسىز بى مۇرۇۋۋەتدۇر پەلەك كەجرەفتار بۇ ئالەم،
ۋاپانى كىمسەگە قىلماي جاپاسى يەتكۈسى ئانىڭ.
پەلەكدىن تۇتماغىل ھەرگىز ۋاپانى ئى غېرىپ نادان،
ۋاپانىڭ رىشتىسى سەندىن ئۈزۈلدىكىم ۋاپا ئانىڭ.

× ×

ئەرتەدىن ئاخشامغىچە پىكرى خىيالىم مەككەنىڭ،
شامدىن تا سۇبھىغىچە نالەشلىرىم ئول يارىنىڭ.
ھىجرى ئارا ھۇمەسەللىك كۆزلارىم ئەشكى ئېرۇر،
سەيلىدەك گەر ئاققۇزۇپ خاكى بەدەنلەرىم مېنىڭ.
بول ھاۋا بۇلۇتلارىن يامغۇر كەبى ياش ئاققۇزۇپ،
تۇر دىسەم تۇرماس بۇ ياشىم شاھىدى ياشىم مېنىڭ.
تۇرھەيرەت دىلغەكىم ھۇشيار بولغىل دىسەم،
باۋەر ئەتمەس بۇ سۆزۈمنى ئېيتسام ئول يارىم مېنىڭ.
ئانچە ئېتتىم كۆڭلۈمە قىلماي قوبۇل بۇ سۆزلارىم،
قېرىغاندا بۇ جاھالەتدىن قېرىلىقدا مېنىڭ.
نە ئىلاج ئەيلەي برادەرلەر مۇڭا نە چارە مەن،
قېرىغاندا زەۋقى ـ شەۋقى تۇشتى بۇ جانىم مېنىڭ.

بۇ كۆڭۈل ھەر سائىتى پەرۋاز قىلۇر پەرسىز ھامان،
يەتمەيمن مەقسەدكە ھەرگىز ھالىم پەرىشاندۇر مېنىڭ.

× ×

ئىشق ئوتى قىلدى يۈرەك باغرىم كاباب،
بۇ كۆڭۈلنى دەردۇ غەم يۇزمىڭ چاناپ.
نە قىلاي ئەمدى مېنىڭ ھالىم خاراب،
يوللاردىغە تەلمۈرۈپ كۆزۈم قاراب.
كېچىلەر بىدار بولغاچ ئۇيقا يوق،
كۆككە بېقىپ توختاماي يولدۇز ساناب.
بۇ غېرىبى يىغلادى شامۇ سەھەر،
بول مەدىنە شەھرىنى ھەردەم ئوناپ.

× ×

ھەركىشى مەنئ ئەيلادى قىلمە تەكەللۇم شېئىرىنى،
ئىشقىنى پەھىم ئەيلەمەي مەنئ ئەيلەدى شېئىرىم مېنىڭ.
ئىشق بەر نايابكۆھەر قولغە كەلمەس ھىچ زامان،
گۆھەرى زەرگە شوناسەد قىلغاي قىممەتىنكىم ئۇنىڭ.
ئىشقىدىن بەھىر ئەيلەگەنلەر مەنئ قىلماس سۆزلانى،
يانماغاي شېئىر ئەيلەمەكدىن كۆيسە بۇ جانىم مېنىڭ.
ئىشقىدىن مەنئ ئەيلەمە يارى بۇرادەرلەر مېنى،
ئەقل ھۇشۇمنى ئالىبدۇر قالمادى ھالىم مېنىڭ.
كېچە ـ كۈندۈز زەۋق ـ شەۋق بەيتۇلھەرەمنىڭ شەۋقىدۇر،
بارغالى يەتمەي ماجالىم زادى راھىم يوق مېنىڭ.
يىغلاغىل ئاشىق ئەگەر بولساڭ ھەرەمنى يادلانىپ،
شاھى بازى يەتكۈرۈر نەۋمىد بولمەسەن ئۇنىڭ.
قىلماغاي ئاشق گۇمان ئىشق ئوتىنى پىنھان تۇتاي،
ئاشكارا ئەيلادى كۆزۈمدە نەم، دىل نالىشىنى ياشىم مېنىڭ.
بولماسا ئىشق ئوتى بولماس كۆز سارايى ئىچرە ياش،
بولماغاي بىخاب كۆزلەر زاھىر ئولماي بۇ ئەلەملەردىن مېنىڭ.
بەس نىچۈك ئىنكار ئېتەرمەن ئىشقىمە شاھىد ئېرۇر،
كۆزدە ياشىم چەھرە زەردىم شاھىدىم ئولدۇر مېنىڭ.
ئىشق سايىت قىلدى قان ياشىم سېرىغ چەھرىمنى كىم،
چۈن باھار شاخ ئۇستىدە ئال سېرىغ قىلغان مېنىڭ.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئى يارانلار قىلماغىل پاسىد خىيالىنى كىم ماھال،
سۇبھىغە بىلىڭكىم سىررى ئەسدارىم مېنىڭ.
ئۆتتى ھالىم ئاڭا كىم پۇشىدە سىرىم قالمادى.
بىلدى دۇشمەنلەر بۇ دەردىم زايىل ئولماي بەس مېنىڭ.
بۇكى سۆزۈمدە مەلامەت قىلغۇچى مەئزۇر تۇت،
گەر ماڭا ئىنساپ قىلكىم دىل جاراھىتىدىن مېنىڭ.
ھەركىشى قىلدى نەسىھەت مەن قۇلاقغە ئالمادىم،
ھەركىشى قىلسە قىلۇر قىلسا مەلامەت نىمە پەرۋايىم مېنىڭ.
ئىشقغە پەندى نەسىھەت قىلماقى نادان ئېرۇر،
تاكى ئانى كۆرمىگۈنچە تاپماغاي ئارام ئەگەر كۆڭلۈم مېنىڭ.
ئاقسۇ شەھرىگە كېلىبمەن بىر قەدەم يا ئۆتمادىم،
بۇ ئىرادە تەقدىرىغە چۈن چارەم يوق مېنىڭ.
ھەر شەھەرلەرگە كېلىبمەن بى ۋەتەن بىخانىمەن،
مۇڭداشۇرغا ھالداشۇرغا يوق قېرىنداشىم مېنىڭ.
قاشىدا يارى مۇڭاپىق بولمايىن شەمئى چىراغ،
كۆيگەلى قويماس پەتىلە ياغ ئارا ئاھىم مېنىڭ.
بالاڭۇ پەرزەندلارىمدىن بولمادى ھەمراھ رەپىق،
ئولكى قاشىم خىزمىتىمدە بىرسى ھەم يوقتۇر مېنىڭ.
بەد ڭاپادۇر بۇ جاھاننىڭ كارى بارى بەندەگە،
ھىچ ئىشەنمە بۇ جاھانغە ئۆمرۇم ئاخىردۇر مېنىڭ.
ھەسرەتو يۇزمىڭ نادامەت قېرىغان چاغىم ئارا،
ئۆمرى كەتمىش ئاتمىش ئۇچىدىن ئۆتۈپ سالىم مېنىڭ.
ئاخىرەتىنىڭ تۇشەسىدىن قولدا يوق دەرد غەم ئارا،
بۇ سەپەرگە ھەم رەھىم دەرد غەمدىن ئۆزگە يوق مېنىڭ.
پادىشاھا زۇلجالال رەھىم ئەيلەسەن مەن ئاسىغە،
شادلىقدىن رەقسى ئەيلەر ناتۇۋان كۆڭلۈم مېنىڭ.
رەھىم قىلماي قەھر قىلسە ئاسى قۇلغە زۇلجالال،
نە بۇلۇر ھالىم ئۇ يەردە، نە بۇلۇر جانىم مېنىڭ.
ئېيتىپ - ئېيتىپ يىغلاسام بارسام ئەگەر مەككە ساری،
ھاجىمنى ھەم راۋا قىلسە ئەجەپ ئەرمەس مېنىڭ.
داخىل ئولسە تەۋبەسى مەقبۇل بولۇر بەيتۇللەرەم،
داخىل ئولسام مەن ئاڭا ئەرز ئەيلەسەم تەۋبەم مېنىڭ.
ياشلىق بىساك يولىدا ئۆتتى ئۆمرۇم بىھۇدە،
قېرىغاندا بۇ پۇشايمان سودى قىلماس كىسم مېنىڭ.
ئەھىل مەنسەبلەر يولىدا ئۆتكەردىب بۇ ئۆمرىنى،
نەپسى شەيتان پىتنەسىغە مۇپتالا بولغان مېنىڭ.

گەر هالالۇ گەر هارام كەلسە ئۇنىڭدىن يانمايمەن،
ئەڭدىها يەڭلىغ بۇ نەپسىم ئەڭدىها بولغان مېنىڭ.
قىلمادىم تائەت ئاڭا بىر زەررەئى هوزۇر بىلەن،
قىلغانىم رىيا ئۆتۈبدۇر هەسرەتۇ ئارمان مېنىڭ.
قىلمادىم ئۆلىمەسلىگىمدە ئاخىرەت جابدۇغىنى،
نە نامازۇ روزەئى پەرزنى قىلماي مەن ئۇنىڭ.
ياخشى ئىش قىلدۇرمىدى مېهمان ئۇچۇن نەپسى ئەمىر،
شەرم تۇتماي يەتكۇرۇپ باشىمغە دەرد، غەملەر مېنىڭ.
ئول رەسولۇم ئىشتىياقى يەتكەچ مېنى بىخۇاب ئىتتىپ،
ئىشق ئىبارىدى خوشلۇغۇمنى يەتكۇرۇب رەنجىم مېنىڭ.
نەپسى شۇمنىڭ شۇملۇغىدىن مەن بۇ يەر قالدىم بۇ يىل،
نەپسى شۇمنىڭ رائىغە بولدۇم گىرىپتارى ئۇنىڭ.
هەيپىكىم نەپئ ئەيلەمەس ئۆتكەن ئىشىمنىڭ سۇرى يوق،
مەن ئىلكىنى تىشلەسەم ئۆمرۇم ئۆتۈپ تۇيماي مېنىڭ.
دەرد، غەم يەتكەچ ماڭا باشىم ئاقاردىپ غەم بىلە،
غەم يۇكى بىرلەن بولۇبدۇر بەللەرىم خەمدۇر مېنىڭ.

× ×

هىچ ۋەقىت لايىق ئۇنى ياد ئەتمەدىم،
قۇل بولۇپ هەرگىز ئۇنى شاد ئەتمەدىم.
پادىشاها قەتىرەئى ناپاك مەن،
هەم يەنە بىر پەستى مۇشتى خاكىمەن.
بىۋاپا ئالەمغە كۆپمۇ مەشغۇلدۇرمەن،
بۇ جاهان ئەخمەقلەرىن ئەخمەقىمەن.

× ×

ئاجىزۇ بىچارە سەرگەردانىمەن،
لەڭگۇ، گۇڭگۇ، كور ئۇمىيان مەن.
يۇقىتۇرۇر مەندەك يەنە پەژمۇردە هال،
باغى ئۆمرۇم تاپمادى هەرگىز كامال.
نەپس كاپىر پىتنەسى قىلدى هالاك،
خەلق ئاراسى بولماغاي مەندەك بى پاك.
قەبرىغاندا ئۆتتى ئۆمرۇم غەم بىلە،
تىشلاردىمدىن بىرسى يوق دەندان بىلە.
نەپسىنى هاكىم قىلىپ پەرمانىدا،
هىچ ئەمەلنى قىلمادىم مەن هەددىدا.
ئانچە ئەتتىم كۆڭلۇمە قىلماي ئەمەل،
ياخشى ئىشغە ماڭمادىم قىلدىم هىيەل.
نەپس شۇمنىڭ مەكرىنى قىلماي خىيال،
يەتتى ئۆمرۇم ئاخىرى بولماق زاۋال.
نەپس كاپىر هارامغا تويغۇزۇر هالال يەمەي
يانا هارامدىن بىر نەپەس هەمكەلمە دەمەي.
ئەمدى بىلدىم قەبرىغاندا دۇشمنىم،
ياشلىقدا بىلمەدىم مەن پەن يىدىم.
قەبرىغاندا بۇ پۇشايمانىم نەسۇد،
ياخشى تائەت قىلمادىم قىلدى جەهۇد.
بۇ غەربىپ شايەستەئى دەرگاه ئەمەس،
تۇنۇكۇن ئەهۋالىدىن ئاگاه ئەمەس.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

× ×

ئوتتۇز ئىككى تىشلىرىدىن قالغانى بەش، ئالته تىش،
تاپقانى دۇنيادا كۆزدىن بىر كۆزۈم كۆردۇر مېنىڭ.
مۇندىن ئارتۇق كۆپ جاپاڭۇ جەۋرىلەر كەلگەن بېشىم،
تەقدىرىن بىر بىر ساناپ سەپھە قىلماق تاقىتىم يوقتۇر مېنىڭ.
ئى يارانلار دۇنياغە ھەرگىز ئىشەنمە بول مەلۇل،
ئاخىرى ئەمگە سالۇر چەرخى پەلەك ئىنسانلارنىڭ.
يان ھاۋادىن نەپسىنى زاتىڭغە ھاكىم ئەيلەمە،
گەر ھاۋا ھاكىم ئىسە بولغاي ئاڭا دەۋزەخ ئۇنىڭ.
قەھرى قىل نەپسىڭغە ئۇتلاتغىل ئەمەل يايلاقىدا،
گەر مۇڭا تابۇ ئىسەڭ جانىڭغە قىلغاي كۆپ ستەملەردىن سېنىڭ.
نەپسى تېپىلدۇركى مۇھلەت بەرسە دايىم سۈت ئىمەر،
مەئنى قىلغان بىرلە سۈت ئەمىمەكنى قىلماس ھىچ ئۇنىڭ.
نەچچە كىم لەززەت بېرۇر نەپس زەھەر قايتىل ھەمە،
زاھىرى ياغدۇر ئەسەلدۇر باتىنى زەھەر ئۇنىڭ.
ئانچە خەۋپ ئەتكىل غېرىپسەن نەپسى شۇمنىڭ مەكىردىن،
گاھى ئاشقلىقنى تىلەر بەتەر تۇرۇر نەپسىڭ سېنىڭ.
گاھى مەكر ئەيلەپ كۆڭۈلگە كۆزلەرىڭ پۇر ياش قىلۇر،
گاھ ھارامغە تويغۇزۇر قىلغىل پۇشايماندىن ئۇنىڭ.
نەپس ساڭا ھۆكۈم ئەيلەسە بىلگىل ئۇنى يالغان ئېرۇر،
نەپسى شەيتانغە خىلاپ ئەت تۇتما پەرمانىن ئۇنىڭ.
تۇتما پەرمانىن ئۇلارنىڭ خەسىم ئېرۇر ھاكىم ئەمەس،
بىلسەڭ ئېرسە ئول قەدىم دۇشمەن ئېرۇر شەيتان سېنىڭ.
كىرمىگىل ئەمدى بۇ نەپسىنىڭ سۆزىگە ئى بىخەبەر،
يان ھاۋادىن تۇتما پەرمانىن ئۇلارنىڭ سەن ئۇنىڭ.

× ×

ئېيتقىل ئەستەغپۇرۇللاھ دەپ كەلمە ياد ئال،
ھەر زامان ياد ئەيلاگىل كەتكەي دىلىڭدىن ھەم سېنىڭ.
ئېيتقىل قۇل ھۇۋەللاھۇ ئەھەد ئاللاھۇ سەمەد،
لەم يەلىد ۋەلەم يۇلەد ۋەلەم يەكۇنلەھۇ كۇفۇۋەن ئەھەد.

بۇ ياخشى سېپاتى قۇل ھۇۋەللاھۇ ئەھەد، قادىر سەنۇ پەرۋەر دىگارىم ئىمكانىم نەھەد،
رەھىم ئەيلە ماڭا بەھەققى ئاللاھۇ سەمەد. ئۆتتى جاھاندىن چوڭ كىچىكلەر سانسىز مەد
تائەتنى قويۇپ قىلدىم گۇناھى بىمئەدەد، مەن ئاسى غېرىبغە رەھىمە ئەيلەگىل يا ئەھەد.

يەتكۇر مېنى ئول زەۋزەئى ئەھمەد،
ئاقسۇدا ياتىپ باشى قاتمبدۇر.
دوستۇڭ ئېرۇر پەيغەمبىرىم مۇھەممەد.
سۆزلىمىگەن سۆزنى قىلىپ بېشى ئىششىمبدۇر،
قالمدى ئەجەم ئىچرە مېنىڭ ماجالىم،
بۇلاق سۇيىنى تۇلا ئىچىپ سوغى ئىشمبدۇر.
ساڭا مەئلۇم ئېرۇر مېنىڭ بۇ ھالىم.
يارەب مېنى قىلما غەمگە گىرىپتار،
كۆرمەككە ماڭا ئىشتىياقى تۇشتى،
غەم تاغى قىلب مېنى سەڭگسار.
ھىجرى ئوتى كۆيۈپ جانغە يېتىشتى.
دەردىمغە داۋا تاپمادىم مەن،
كۆرمەي ئۇنى ئۆلتۇرمە مېنى سەن،
رەنجىمغە شىپا قىلمادىڭسەن.
غۇربەتۇ تۇپراق ئىچرە قويمە مېنى سەن.
يارەب ئۆزۈڭ مۇرادىمە يەتكۇر،
دوستۇڭ ئېرۇر مەھمۇد ئەھمەد،
مەقسەد كەئبە مەككە سەرى يەتكۇر.
مەھبوپ ئېرۇركىم ساڭا مۇھەممەد.
قىلمە نەۋمىد ئاسى غېرىپ قۇلۇڭنى،
غۇربەتتىدە غېرىپ غەم بىرلە ياتىبدۇر،
يامۇ پەتتەھۇلئەبۇاب ئاچغىل يولۇمنى.

× ×

خوش ئول بەختى سائادەتكىم ئاڭا مەن ئاشنا بولدۇم،
بۇ زەۋقى ـ شەۋقغە ئەجەپمۇ مۇپتالا بولدۇم.
كېچە ـ كۈندۈز تىلەيمەن ئول مەدىنە ساری يۈزلەنسەم،
بارۇرغە يول تاپالماي كىم ئەجەمدا ئىنتىزار بولدۇم.
پەلەك ئاۋارە قىلدى بۇ سەپەرگە قىلدىلەر مانىئ،
خۇدانىڭ تەقدىرىغە جان دىلىم بىرلەن رىزا بولدۇم.
ئۇمىدىم ئولدۇرۇر مەككە ئەرەپ ئىچرەكى يۈزلانسەم،
مۇيەسسەر ئەيلىسە يارەب مۇرادىمغە يېتەر بولدۇم.
زامانە پېتەسىدىن ساقلاسۇن ئۇشبۇ ئەجەم ئىچرە،
سۇخەنچىنلار سۆزى بىرلە ئەجەم ئىچرە توزار بولدۇم.
مۇرادىمغە يېتەرمەن دەپ كېچە كۈندۈز تەلەپ ئەيلەپ،
مۇرادىمغە يېتەلمەي ئەزم قىلماي بىقارار بولدۇم.
كۆڭۈل تىنماسىغە قالدى كۆرگالى چۆل ئارزۇ بىرلە،
بارۇرغە تەلمۇرۇپ ھەردەم كۆرەرغە ئىنتىزار بولدۇم.
خىيال ئەيلەپ كۆزۈم گىريان كۆڭۈل ئۇچتى ئۇنىڭ ساری،
كۆرەرگە ئىنتىزاردا كۆزۈم بىرلە كۆڭۈلدىن مەن جۇدا بولدۇم.
مېنىڭدىن ئەقىل ھۇشۇم كەتتى قالماي مەن مۇڭا ھەيران،
نېتەي ئەمدى قېرىغاندا بۇلاردىن مەن ئادا بولدۇم.
بۇلار كەتتى ئۆزۈم قالدىم ھاياتلىق قالمادى مەندە،
بۇلاردىن ئايرىلىپ ئاخىر غېرىبلىقدا ئۆلەر بولدۇم.
مۇڭا ھاجەت ئەمەس كىپەن قىلۇرلار بورنىا كىپەن،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

قيامەت ھەشرەگاھىغە مۇنى سۈدراپ بارۇر بولدۇم.
مۇيەسسەر قىلماسا يارەب رەسۇلۇم ئەترە تۇپراغى،
ئوشۇل مەھشەر كۈندە نا ئۈمىدغە داۋۇگەر بولدۇم.
بارۇرمەن دەپ ئۈمىد ئەيلەپ بارالماي يولدا قالدىمەن،
بارۇرغە بۇ كۆڭۈل ئۇچمىش ئۇنىڭ ساری بارۇر بولدۇم.
غەربىي بولماغىل نەئۈمىد ئەمما بول ئەدەپ بىرلە،
بىلىكىنى باغلاغىل مەھكەم بارۇرغە ئۈستىۋار بولدۇم.

× ×

ئىلاھا قىلماغىل نەئۈمىد بارۇرغە ئىزتىراب ئولدۇم،
تۇرالماي بۇ ئەجەم ئىچرە ئەرەبغە ئاشىنا ئولدۇم.
ئۇنىڭ ئىشقى كۆڭۈلنى قىلادى تاراج قالمادى مەندە،
نە ئىمكاندۇر ئۇسالى يەتمەككە ئارزۇمەند بولدۇم.
ئەگەر يەتكۈرمىسەڭ يارەب بۇ دەھرىدە مۇرادىمغە،
مۇيەسسەر قىلماساڭ يارەب نادامەتتە ئۇلار ئولدۇم.
يا رەسولۇللاھ مىنىڭدە سەبرۇ تاقەت قالمادى،
زادەراھىم يوقلۇقىدىن زەررەئى غەم ئولمادىم.

× ×

يا كېرىم ئاللاھ غېنىدۇر پادىشاھى زۇلجالال،
بەندەلەرغە ئول كېپىلدۇر قىلمادىم ئۆزگە خىيال.
رىزقىنى بەرسە خۇدايىم دەشت ئىلە سەھرا ئارا،
غەملەرىم يوق زەۋقىدىن ئول دەشت ئىلە سەھرا يانا.
ئانچە مەركەب تاپماسام كۈھى دابانلار قەتئى مەن،
باشىم ئۈزرە يول كىزەي مەككە ساری يولىغە مەن.
ھەم رەپىقىم ئۆلىمەسە زەۋقى ماڭا بولغاي رەپىق،
زەۋقى شەۋقى ھەددىن ئارتۇق يىنە ھەم بىرلەك قىرىق.
قىلمادىم ئۆزگە خىيالنى مەن تەۋەككۈل باشلادىم،
ماسۋاللاھ ۋەھشىتى مەن دىلىمدىن تاشلادىم.
ھەرنە قىلسە قىلغۇسى ئول پادىشاھ،
مىھرىباندۇر بەندەلەرغە ئول كەرىم كىم يەكتاھ.
قىلماغىل ئاسى غېرىپنى نائۈمىدكىم مەككەدىن،
مەقسەدى ئەقساغا يەتكۈرگىل بۇ دەھرى پاندىن.

× ×

بۇ پەلەكدىن ھەر زامان ئەندەك ۋاپا تۇتماڭ ئۈمىد،
بھايا رۇسياھ، يۈرمەكر بۇچىركىن پەلىد.
پەرۋىرىش بەد ئەسلىنى قىلغاي داۋام،
كىمكى بەرسە كۆڭلىنى بولغاي غۇلام.
بۇ پەلەك رەڭگىغە كۆز سالساڭ كەبۇد،
تۇتمە كۆز ئول بىۋاپا قىلغاي نە بۇد.
بۇ پەلەكدىن قىلماغايسەن شادىلىق،
بولماغايسەن ھىچ ۋەقىت ئازادىلىق.
بۇ پەلەكدىن قىلسا ھەركىم ئىلتىماس،
ئول كىشى بولماس بەلسىيەتدىن خالاس.
كىمكى كۆڭلىنى بەرسە بۇ مۇردارغە،
ئاقىبەت ھەلقىدىن ئاسقاي دارغە.
ئىستىسە ھەركىم پەلەكدىن كامىنى،
كۆرمىگەي ھەرگىز خۇدا ئىنئامىنى.
كەيدۇرۇر بەد ئەسلىلار باشىغە تاج،
ياخشىلارنى خار قىلغاي بى ئىلاج.
ئۆزىگە بەد ئەسلىنى ئەزۋاج ئېتەر،
ياخشىلارنى خەلقدىن كۆپ خار ئېتەر.
ئارغۇماق بولماس ئېشىڭ ئەتلەس كىيىپ،
ياخشىلار بولماس ھېقىر چەكمەن كىيىپ.
پەلەكدىن مەن غېرىپ پەرياد ئېتەرمەن،
پىغانۇ نالەلەر بۇنياد ئېتەرمەن.
پەلەكنىڭ جەۋرىنى ئېيتىپ تۇگەنمەس،
مۇنىڭكى زۇلمىغە مۇندىن ئۆتەلمەس.

پەلەك بىداددۇر بىچارە قىلغاي،
كىشىنىڭ كۆكسىنى يۇز پارە قىلغاي.
پەلەكدىن تۇتمە كۆز ھەرگىز ۋاپانى،
پەلەك يۇزى قارا، قىلغاي جاپانى.
پەلەك ئەۋۋەل كۆتەرگەي شاد خەندان،
ئېلىپ ئۇرغاي كىمىن يەر بىرلە يەكسان.
پەلەككە بولمىغىل زىنھار مەغرۇر،
قىلۇر ئاخىر بىسى ئول خار رەنجۇر.
پەلەككى مەيلى قىلغان يۇز قارالىق،
پەلەكدىن يۇز ئۆرۈر ئاخىر جۇدالىق.
پەلەككە قىلما مەيلى ئى غېرىپسەن،
كى بولغىل بارچىلاردىن كەمرەكسەن.
پەلەككە بولماغىل ھەرگىز مەغرۇر،
پەلەكدىن بۇ كۆڭۈل رەنجۇ رەنجۇر.
پەلەكنىڭ شۇمىدىن ئەقلىم پەرىشان،
سىناپ بولماس كىشى بو دەشت بىيابان.
زەبۇن قىلدى پەلەك كاتتا ۋە چوڭنى،
بايان قىلسا تۇگەنمەس بۇ جاھاننى.
ئۇرما دەم ئىككى جاھاندىن ئى غېرىپ،
بارچىلار بو يولدا قالغاندۇر ھېرىپ.
خاھى ئەنقا بولسۇن خۇاھ مۇرىيۇ نەھپ،
خۇاھ شاھ بولسۇن خۇاھ گادا بۇلۇر زەئىپ.
ماھلار دەريادا بولغاي كۆرۈكەر،
قالماغاي ئول نۇرخۇرشىدى قەمەر.
تۇشسە ھەر جانى قازانىڭ دامىغە،
كۆپ نادامەت ئەيلەگەي ئەھۋالىغە.

× ×

پەلەكدىن ياخشىلىق كەلدى دىيان كۆڭلۇڭنى شاد ئەتمە،
يامانلىقنى تاپار ھالال ئۇنۇت ئۆتكەننى ياد ئەتمە.
زامانە ئەھلىغە گەر يۇز ياخشىلىقنى كۆرگۈزۈپسەنكىم،
ۋاپا زىنھارىكىم بىر زەررە چاغلىق ئىشتىماد ئەتمە.
ئۇ ئوسنىڭ ئەھلىدە مېھىر ـ مۇھەببەت قالمادى ھەرگىز،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

جاپا كەلگەي ئۇلاردىن زەررە مېھر تەمەڭ ئەتمە.
بۇ ئالەمدە كىشىلەردىن ۋاپالىقنى تەمەڭ تۇتقاي،
قاچان يەتكەي ۋاپالىق سەن ۋاپالىقنى خىيال ئەتمە.
پەلەك كىمگە ۋاپا قىلدى ۋاپاسىز چەرخى بۇ ئالەم،
ۋاپا يەتتى پەلەكدىن دەپ بۇ كۆڭلۈڭ زەررە شاد ئەتمە.
بۇ ئالەم دەھر باغىدا غەنىمەت تۇت باھارىڭنى،
ئەجەل پەيكى يېتمىشكەندە نەدامەت غەم بىلە كەتمە.
جاھاندا ئادەم ئوغلى مېھماندۇر كىم ئېرۇر بەش كۈن،
بۇ مېھمان خانە ئىچرە سەن مۇقىم بولماق خىيال ئەتمە.
قەدىم بار بورە بات مېھمان بۇلۇپ ئۆتكەن ھەمە ئادەم،
تۇرارمەن دەپ رەبات ئىچرە مۇنى پاسىق خىيال ئەتمە.
بۇ ئالەم مەنزىلدۇر گۇيا مۇندا قونۇپ ئۆتمەك،
تۇرارغە چارە يوقتۇر كىم كى تاڭلا نالە زار ئەتمە.
بۇ ئالەم دەھر باغىغە تاماشا قىل باھارىغە،
كى بادى دەھشەتدىن تىترەتۇر نازۇك ناھال ئەتمە.
ئۇشۇل سىركى قاچان مىئراجغە يەتتى باھار ۋەقتى،
تامام قەتئ ئەيلەدى جىسمى بىلە باشقا خىيال ئەتمە.
كى لالە ھەر قېتى قاندۇر بۇلۇپ كۆكسى ئۇنىڭ چاك چاك،
خازانىنىڭ نالەشىدىن يىغلاشۇرلار كىم گۈلى لالە ياد ئەتمە.
قىزىلگۈل باغ ئاراسىدا ئاڭا ئاشىق ئېرۇر بۇلبۇل،
تىكەنىنىڭ زەخمىدىن بۇلبۇل چىكەر نالە پىغانىنى سەن ناۋا ئەتمە.

× ×

كەل ئەمدى ئىشقىدىن بىر مۇنچە سۆزنى داستان ئەيلە،
بىلىڭنى باغلاغىل مەھكەم تىزىپ سۆزنى ئۇڭا سايلە.
كۆڭۈل ھەر كىمگە پادىشاھ قىلماغاي ھەركىم ئۇنى مانىڭ،
ئۇچار مەھبۇپ ۋىسالىغە يېتەلمەي ئول ئۆزى قانىڭ.
ئەگەر ھىجرى ئوتىدا ھەر نىچە كۆيسە ئول ئۆزى بىلگەي،
قىلالماس ئۆزگەلەر كۆيگەننى پەھىم ئول ئۆزى كۆيگەي.

× ×

ئى بۇرادەر بولسا گەر بىر زەررە ھۇش، بادەئى ئىشقىدىن ئول نۇش ئەيلەمەس.
بادەئى ئىشقىدىن ئۇت بىر قەترە نۇش. گەر كىشى تەرك ئەيلەمەس دۇنيا پۇلى،
دۇنيانى ھەركىم پارامۇش ئەيلەمەس، بىلمەگەيلەر ئول كىشى ئىشق قەدرىنى.

گەر كىشىگە بولسا دۇنيادىن بەھەم،
ئۇل كىشىگە بولماغاي ئىشق ھەم بەھەم.
ھەر كىشى مەي ئىچسە كۆپ پەريات ئېتەر،
خانىمانىن ئۇل زامان بەرباد ئېتەر.
ياردىن كەلسە ئەلەم سەبىر ئەيلەگىل،
ياربغە جانىڭنى قۇربان ئەيلەگىل.
سەن تىرىكلىكتە ئاڭا قىل ئىشق باز،
سەن ئاڭا بولغىل ھەمىشە ئىشقراز.

ئىشق بىر كۆڭلۈڭگە ئىمان يارۇغى،
ئۇل سەبەبدىن ئىت گاداغە مۇددىئى.
كەتمىسە ئىت بىر ئىشىكدىن ھەر قايان،
ئۇل كىشى ئۇل ئىتغە بولغاي مېھرىبان.
خانىمان تەرك ئەتمەگەن ئاشىق ئەمەس،
مەھبۇبى دىدارىغە لايىق ئەمەس.
تارتقىل ئىشق غېمىنى ھەر زامان،
ماسۇەللاھ تەرك قىل بولغىل ئامان.

× ×

جاھاندا قاتتىغ ئىش ھىجرى ئوتىدىن ئادەم ئارا بولماس،
كى مەجنۇن لەيلىنىڭ ئىشق ئوتىدا كۆيگەن سىناپ بولماس.
ئو شۇل پەرھاد كىم شىرىن غېمىدا تاغلار قازادى،
پىدا ئەيلەپ جانىنى ھىجرى ئوتىدا تاغدا قالدى.
مۇرادىغە يېتىشتى ھەزرىتى يۇسۇپ زىلەيخا ھەم،
مۇرادىغە يېتەلمەي قالغىنى ۋامۇق ئۇزرا ھەم.
بالا دەشتىدە پەرھاد ئانچە تارتمىش جەۋرىلار ستەم،
كۆرۈڭ ئىشق ئوتىدا بىر زەررەئى كىم تارتمادى ياكەم.
نەچچە يىل تاغنى تىرناغىدا قازمىش بولۇپ مىسكىن،
بۇ ھىجران ئوتىدا گەر ئاقتۇزۇپكىم كۆزلەرى ئەشكىن.
جاپا تارتىپ ئەلەم چەكتى بۇ ئىشقى ئوتىدا ھەريان،
قىيامەت ھەشرە بازارى مۇرادىنى بېرۇر سۇبھان.
ئەرەپ سەھراسىدا مەجنۇن قۇيۇن يەڭلىغ بۇسارۇلغان،
ۋىسالىغە يېتەلمەي لەيلىدىن ئاخىر جۇدا بولغان.
تىرىكلىكدە تىلەڭلەر ئىشقى بازىنى غەنىمەت كىم،
ئەجەل يەتكەندە بەرمەس سائىتكىم جانغە پۇرسەتكىم.
تىرىكلىكدە قىلىڭلار ئىشق بازىنى جاھان ئىچرە.
ھەقىقى تاپمىساڭ يوقمۇ ماجازى پانى ھەم ئىچرە.
كىشىنىڭ ئىشق سۆزى بولماسا ھايۋان بەتەردۇرلار،
قاچان ھەر ئىككىلە ئالەم مۇرادىغە يېتەردۇرلار؟
ئەگەر ئاشىق بۇلۇر بولساڭ خۇدانى يادى قىل ھەر تۇن،
يۇرەك باغرىڭ كاباب ئەيلەپ ئۆزۈڭ خاموش بول ھەر كۇن.
ئوشۇل مەھبۇپ غېمىدا رەنجۇ ئەلەملەرنى مۇباھ بىلگىل،
جاپاۋۇ جەۋرى ئەلەم كەلسە ئاڭا سەبرە ئەيلىگىل گۇلگىل.
كىشىگە يەتسە مەھبۇبدىن تۇرلۇك ئەلەم كۇلپەت،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

مۇباھ بىل ۋەسلىغە يەتكۈرگۈسى مەھبۇپ ئۆزىن ئۈلپەت.
ئول بالانىڭ گەۋھەرى ھەر كىمگە قىلماسلار ئاتا،
تاكى ئانى قىلماغۇنچە ئول ئۆزىگە ئاشىنا.
ئى غېرىبى قوي قەدەم مەككە سەرى ئەزمىغە يول،
ھەر جاپاۋۇ جەۋرى ئەلەم كەلسە ساڭا كۆپ شاد بول.

× ×

خانىمان تەرك ئەيلە ئاندىن يولغە كىر،
ئىستىمە بۇ يولغە ھەر كىمدىن مەدەد،
پاك قىل كۆڭلۈڭنى ئاندىن بول ئەمىر.
قىلماغاي دەرگاھىدىن ھەركىمنى رەد.
يۈرگەسەن بۇ يولدا دايىم دەربەدەر،
ھەم باقاسىز ھەم ۋاپاسىز بۇ جاھان،
تەرك قىل پەرزەند ھەم مادەر پەدەر.
قىل رىزا تەكرىنى ئاندىن بول ئامان.
ئى غېرىپ سەن خانىمان بەرباد قىل،
ئىستەگىل بو يولنى جانىڭ بارىچە،
ئاھ دەپ قان يىغلا كۆپ پەرياد قىل.
ياد قىل ھەم كۈندۈزى تاڭ ئاتقۇچە.
ئىشقىغە جۇش ئەتسە ھەر پىرۇ جۇۋان،
خۇاھى كاپىر، خۇاھ تەرسا خۇاھ جەھۇد،
لەرزىگە كەلگەي زەمىنۇ ئاسمان.
بارچە ئول دەرگاھىدىن يانماس نەبۇد.
جان پىدا قىل كەئبەئى بۇ مەككىگە،
ھەر كىشىگە بولسا ئەگەر ھەقدىن مەدەد،
مۇنتەزىر بولغىل مۇنىڭ دىدارىغە.
ئىستىمەس ئول ھىچ مەخلۇقدىن مەدەد.

× ×

ئۇ شۇل مەككە سەرى قويماي قەدەم ھەسرەت بىلە كەتمە،
ئۇنىڭكى ئىشتىياقىدا ئەجەم ئىچرە ئۆلۈپ كەتمە.
جاپا تارتماي، ئەلەم چەكمەي مۇرادىغا يېتەلمەسكىم،
ياتىپ ھايۋانلاردەك بىر يەردە ئۇخلاپ غەم بىلە كەتمە.
تۇنى ياد ئەيلاگىلكىم كېچە-كۈندۈز زىكرى پىكرىڭدا،
مەگەر ياد ئەيلەمەي ئۇشبۇ جاھاندىن دەد بىلە كەتمە.
جاھاندا ئادەمنى نە ئۇچۇن ھەق بىنا قىلدى،
ئۆزىنى ياد ئېتەرگە قىلدى ئول ياد ئەتمەيىن كەتمە.
جاھاندا كىمسەگە قىلدى ۋاپا بۇ چەرخى كەج ئالەم،
ۋاپاسى يوق بۇ ئالەمنىڭ ۋاپا زەررە تەلەب ئەتمە.
قېنى ئول رۇستەمى پالۋان، قېنى ئىسكەندەرۇ دارا،
قېنى جەمشىددەك ئول پادىشا، تۇرارغە ئىتىماد ئەتمە.
قېنى لوقماندەك ئول ھاكىم، كۆرۈك تەختى سۇلايمانىنى،
بارۇر جايى قارا يەردۇر بۇلەك ھەرگىز خىيال ئەتمە.
پەلەكنىڭ كەسرەتىدىن جاك بولمىش ھەمەئى زىجان،

هايات تۇرغايمه دەپ ئۇشبۇ جاهاندىنكىم تەمەئ ئەتمە.
هاياتلىقنى غەنىمەت بىل قەدەم قوي مەككەئى ساری،
مۇرادىڭنى تاپارغە ئەزم قىل ئۆزگە خىيال ئەتمە.
بۇ بەش كۈنلۈك جاهاندۇر بولماغىل هەرگىز مۇڭا مەغرۇر،
خۇدانىڭ ياددىن غافىل بولۇپ ئۆمرۈڭ تامام ئەتمە.

× ×

ئۇشبۇ ئالەم ئارىيەتدۇر ئەي قاياش، گۇرداقى ئەھۋالدىن كۆپ غۇسسە قىل،
كۆپ چىقار كۆزدىن نادامەت بىرله ياش. رىزق روزىڭغە بۇ غەمدىن تۇئمە قىل.
تاپسا شۆهرەتدىن كىشى نامۇ نىشان، پىكرى قىل ئەسلىڭنى بىل بىر مۇشت خاك،
گۈلشەنى ئۆمرى ئۇنىڭ بولغاي خازان. قەتىل قىل نەپسىڭنى بول مەردان پاك.
پىكرى قىل گۇرداقى ئەھۋالغە، ئى غېربىا خانىمان بەرباد قىل،
شۆكرى قىل بىر دەم تىرىكلىك هالىغە. كۆهى دەشت سەهرادا كۆپ پەرياد قىل.

× ×

جاهاندا كىمسە تاپتى شادلىقنى، تاپمادى هىچكىم،
بىراۋگە قىلمادىكىم ياخشىلىق كۆڭلۈڭنى شاد ئەتمە.
جاهاندىن ئۆتتىلەركىم ئەنىياۋۇ ئەۋلىيا بارچە،
قېنى زەررە ۋاپا يوقتۇر ۋاپا هەرگىز ئۇمىد ئەتمە.
بۇ دەيرىنكىم پانا ئىچرە باقاسىزدۇر هەمە ئادەم،
ئۆزىدىن ئۆزگەسى پانى، باقا دەپ كىم خىيال ئەتمە.
ئەگەر قالسا قالۇر ئەردى مۇهەممەد سەيدۇلكەۋنەيىن،
سەنۇ كىم مەنۇ كىم، كەلھەمەجدەك كىم ئۆزنى جۇهھال ئەتمە.
كۆزۈڭ ئاچغىل نەزارە قىل بۇ ئالەم كارى بارىغە،
باهارى گۈل ـ گۈلستانلارنى تورماقغە ناهال ئەتمە.
ئۇشۇل سىركى قاچان سىركى مەقامىدا تۇرارسن بىل،
هاياتلىق سىركى، نى تۇرماقغە مۇندا ئىتتماد ئەتمە.
بۇ بەش كۈنلۈك جاهانكىم كۆز يۇمۇپ ئاچقۇنچەلىك بىلگىل،
تۇرارغە تاپمادى هىچكىم تۇرارغە سەن ئۇمىد ئەتمە.
پەلەك يۈزى قارا ئوڭ يۈزىنى كۆرسەتمادى هەرگىز،
كۆرەرمەن دەپ پەلەكدىن ياخشىلىقنى سەن خىيال ئەتمە.
پەلەك كىملەرنى يىغلاتماي ئاڭا ئوڭ يۈزىنى كۆرسەتتى،
پەلەكدىن تۇتماغىل كۆز، ياخشىلىقنى ناله زار ئەتمە.
جاهاندىن يىغلاماي ئۆتكەن كىشىدىن بىرنى تاپقىل سەن،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

جاهاندا شادلىق تاپتى دىيان كۆڭلۈڭنى شاد ئەتمە.
بۇ دۇنيا پانى بىر ماتەم سارادۇر ئادەمزادغە،
تۇرارغە مۇهلتى يوقكەم تورارغە سەن ئۈمىد ئەتمە.
ئىشى قىل ئاخىرەتنىڭ تۇشەسەدىن زەررە ئالغىل سەن،
كېتەردە مالڭ پۇشايمان كۆپ نادامەتنى ئېلىپ كەتمە.
بۇ ئۆمرۇڭنى غەنىمەت بىل هاياتلىقدا ئىبادەت قىل،
بۇ ئۆمرۇڭنىڭ باهارىنى پۇچەك پۇلغە سېتىپ كەتمە.
غېرىبكەم خاتا سۆزلەرنى قىلمىش مەغزى يوق سۆزنىڭ،
هەمىشە شېئىر ئەيلەپ سەن خاتاۋۇ پىسقلاردىن ئېلىپ كەتمە.

× ×

ئىلاها قورقادۇرمەن قېرىلىقدىن،
گۈناهىم كۆپ ئېرۇر بۇ تەڭلىكدىن.
نە يۈز بىرلەن بارۇرمەن دەرگاهىڭغە،
قەدەم مەن قويمادىم هىچ بەندەلىكغە.
ئىشم بولدى هاۋاۋۇ نەپس شەيتان،
سالامەت بىرلە ئىلىتكىل نۇرى ئىمان.
قىلىپ دەهر ئىچرە مەن پىسىق پۇجۇرنى،
تاپالماي دەرگاهىڭدىن مەن قاچۇرنى.
ياراغىم يوقلۇغى كىم ساڭا ئايان،
يۇرۇپ نەپس يولىدا نەپس شەيتان.
هاۋاۋۇ نەپسىنىڭ ئەمرىنى تۇتقان،
ساپالىق يولىدا هارامنى يۇتقان.
سېنىڭ ئەمرىڭنى تۇتماي ياشلىقدا،
بۇ ئۆمرۇم ئۆتكەرىپ مەن كاجلىقدا.
يىگىتلىك ئىشرىتى كەتتى قولۇمدىن،
قېرىلىق خەبەرى يەتتى ئۆلۈمدىن.
ئەجەلگە كەلسەلەر هۆكمى ئىلاهى،
سېنىڭدىن ئۆزگە هىچ يوقدۇر پاناهى.
ئامانەتنى ئالۇر بولساڭ بۇ تەندىن،
تىنىم ئايرىلغاي ئول شىرىن بۇ جاندىن.
بولماغىل هەرگىز ئەجەلدىن بىخەبەر،
هەر كۈنى گۆرسارىغا قىلغىل نەزەر.
ئول گۆرۇستان بىر كۈنى قىلغۇڭ سەيرە،
كۆپ خەتەرلەر بار ئۇنىڭدا قىل هەزەر.

ئول قاراڭغۇ گۆردە هەمراه ئىستەگىل،
تۇنۇكۈن بسيار تائەت ئىشلەگىل.
بولماغىل غەپلەتتە ئەندەك بىر زامان،
بولماغىل گۆر خەۋپىدىن هەرگىز ئامان.
دايىما بول پىسىق ئىسيانىدىن يىراق،
بول هەمىشە دامى شەيتاندىن يىراق.
بۇ جاهانى بۇڭاپادۇر، بى مادار.
بۇڭاپاغە قىلما هەرگىز جان نىسار.
بولسە هەر جان ساڭى ئەزرائىل راۋان،
تاپماغايلەر هىچ جان ئاندىن ئامان.
ئاڭلاغىل بۇ سۆزنى سەن غېرىب بۆلەك،
چارە يوقتۇر جاننى بەرمەسدىن بۆلەك.
ئى غېرىب دۇنيانى يادىڭدىن چىقار،
ئاتەشى ئىشقىنى ئاهىڭدىن چىقار.
ئادەمى بىر سەيد دۇنيا دامدۇر،
ئول ئىبلىغان دامغە سەرسانىدۇر.
يەتسە بىركۈن جانىغە هەقدىن قازا،
بولغاي ئول دامى بالاغە مۇپتىلا.
سەيد ئىبلىسا دامغە جاننى بېرۇر،
ئەقىل كەتكەي بولغاي ئول ئاندىن قىلۇر.
هەر نەمە پانى دۇرۇر ئەسباب جاهان،
تۇتما كۆز مۇندىن ۋاپا ئەندەك زامان.
رەهىم قىل جانىڭغە ئى غېرىب بابا،
سالما تەنىي ئاتەشى ئوتغە يانا.

ئەجەل كەلسە ئەزرائىل سېنىڭدىن،
ئاڭا مەئقۇل جاۋابىم يوق مېنىڭدىن.
بۇيۇن سۇنماي، ساڭا قىلماي ئىتائەت،
ئىبادەت قىلمادىم زەررە ئىبادەت.
ئەگەر ھەيبەت بىلە تۇرسە قاراپ ئول،
نە قىلغاي بۇ غېرىب ئول ھالدا مۇشكۇل.
ئەگەر سەن قىلماساڭ ئاسان يولۇمنى،
نە قىلغاي بۇ غېرىب جان ئاچچىغىنى.
ئىست ئۆمرۈم ئۆتۈپ قىلماي ئىبادەت،
يولۇڭدا قىلمادىم بىر پۇل ساخاۋەت.
غازۇ - روزىنى تەرك ئەيلەدىممەن،
بۇ ئۆمرۈمنىڭ باھارىن ئۆتكەرىممەن.
پۇشايمانكىم نادامەت سود قىلماي،
ياقامنى مەن تۇتۇپ بىر تەۋبە قىلماي.
غېرىبدەك بولماغاي ئاسى قۇلۇڭدىن،
كى نەۋمىد قىلماغىل غەپپار ئېتىڭدىن.
يۈرۈپ بۇ نەپىس ئۆچۈن ئاقسۇدا ھەيران،
مۇنى راست يولغە سالغىل سەنكى سۇبھان.
مۇرادى مەقسۇدى مەككە ئەزىمدۇر،
مۇرادىم بەرگۈچى رەھىمدۇر.
ياراغىم يوقلۇغىدىن كۆپ خىجالەت،
سېنى مەن تۇنۇماي قىلماي ئىبادەت.
قىيامەتدە نېچۈك كەچكەي بۇ ھالىم،
ئۆزۈڭ رەھىم ئەيلەگىل ئى بىرۇ بارىم.
باھارىم قەيىدى يەتتى خازانى،
يېتىپ كەلدى ئەجەلىنىڭ تۇندى بادى.
باھارىم تىترەشۈرلار تەندە بادىن،
خازان بولماغلاغىم سارغارماغ ئاندىن.
باھارىم گۈللىرى ئېچىلدى كەتتى،
ئەجەلىنىڭ بۇيى بۇ دىماغقە يەتتى.
پۇشايماندىن بۆلەك يوق مەندە ھاسىل،
سېنىڭ ئەمرىڭنى تۇتماي بولغاي جاھىل.
قەيىلىقتىن بۆلەك يوقتۇر نىيازىم،
قۇلۇمدا يوق يانا بىر باش پىيازىم.
ساقالىم ئاقى بولدى ساڭا تۆھپە،
قەيىغە رەھىمى قىلماق ساڭا ئۆرپە.

سېنىڭكى رەھمىتىڭ دەريا ئەزىمدۇر،
گۇناھنى ئۆتكەلى غەپپار ئېتىڭدۇر.
غېرىب دەرگاھىڭغە باشىنى قويدى،
نىيازىغە قىلىپ باشىنى قويدى.
قىلىپ ھەددىن پۇزۇن ئىسيان گۇناھنى،
نە يۈز بىرلە ساڭا ئۆزرە ئېيتارنى.
گۇناھىمدىن بەسى شەرمەندەدۇرمەن،
گۇناھ ئىسيان ئاراسى بەندەدۇرمەن.
نە بولغاي مەندە بولسا زەررە تائەت،
نە بولغاي مەندە بولسا بىر قانائەت.
قانائەت قىلمادىم بەرگەن ئېشىڭغە،
قىيامەتدە نە كەلگەي بۇ بېشىمغە.
ئەگەر سەن ئۆتمەسەڭ يارەب گۇناھىم،
سېنىڭدىن ئۆزگە يوق ئۆزگە پاناھىم.

× ×

باردۇر بەھەد ھاجاتىم ساڭا،
يوقتۇرۇر لايىق مۇناجاتىم ساڭا.
بۇ كۆڭۈل ئائىنەسى گەردۇ غۇبار،
مەرھەمەت قىل ئەمدى كۆڭلۈمدىن چىقار.
ئۇشبۇ ھەيرانلىق ئارا ئاۋارەمەن،
ئۇشبۇ دەردگە بى داۋا بىچارەمەن.
ھىچكىم بەرمەس بۇزۇ ئىپىمغە داۋا،
ئۆز خازانىڭدىن بۇ دەردىمغە شىپا.
ئىستەمەسىمەن دارۇسەندىن ئۆزگەدىن،
قويماغىل نەۋمىد ئەي ھادىيىمدىن.
بى دەۋا دەرد ئىچرە كۆپ دەرماندەمەن،
زەررەئى رەھىمەتگە كۆپ ئارماندە مەن.
كەئبەئى مەقسەدنى قىلغىل سەن ئاتا،
كەئبەئى مەقسەد ماڭا بولغاي پانا.
مەندە يوقتۇر مەئسىيەتتىن ئۆزگە ئىش،
گەرچە ئۆتتى تۇنۇ كۇنۇ يازۇ - قىش.
غەرق بولدۇم مەئسىيەت دەرياسىدا،
بارچەلەرغە دەستگىرسەن ئى خۇدا.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

× ×

نە قىلغايمەن غېرىب ئول روزى مەھشەر،
ئىشىم مۇشكۈل ئېرۇر تاڭلا ساراسەر.
غېرىبنە قىلماساڭ رەھمۇ ئىنايەت،
تاپالماس ھىچكىمدىن ھىچ ھىدايەت.
بۇ ناممم ئاقلاغىنى قىلماساڭ سەن،
قاچان بولغاي قارا بۇ نامە روشەن.
تامام ناممم قارا بولغان سىيادەك،
ئۆزۈمدە ھىچ سەمەر يوق ئول چىناردەك.
ياتىپ ھايۋانلاردەك قارنىم كۆ پارتىپ،
بۇ پىسقىنىڭ يۈكلارىن ئۇچام كۆتەرتىپ.
بارۇر يولدا نە قىلغايمەن ھاراردىن،
يېتەلمەي تەلمۈرۈپ يوللار قاراردىن.
ئۇزۇقۇم يوقلىغدىن ۋەھشتىم كۆپ،
گۇناھ ئىسيان يۈكى تاغدەك ئېغىر كۆپ.
ئۇچام ئانچە يېغىردۇر سان - ساناقسىز،
ئۆتەلمەسمەن ئۇ يەردىن بەمسا پسىز.
ھىسابسىنى ئالۇر بولساڭ غېرىبدىن،
جاۋابى بەرمىگى قاتتىغ بۇ ئىشدىن.
ھىسابىنى ئەگەر ئول قىلماسا ئاسان،
قاچان بەرگەي ھىساپ ئول ۋەقىت ھاراسان.
ئۆزۈم بىر ئاۋۇچ تۇپراق ئاجىزۇ ھەم،
جاۋابنى بېرۈرگە ۋەھشتىم غەم.
خۇداۋەندە كەرىما سەن رەھما،
گۇناھلار ئۆتكۈچى سەن پادىشاھا.
گۇناھىمدىن بەسى شەرمەندە بولدۇم،
كۇنە ئىسيانىنى قىلغان بەندە بولدۇم.

× ×

ئۆمرۇم ئۆتتى نەپسىڭ پەرماندا،
يوق ماڭا سەندىن بۆلەك بىر رەھمانا.
ئاخىرەتدىن مەندە بىر ئەندىشە يوق،
جۇزىيەھ رۇدى لوقدىن ئۆزگە پىشە يوق.
سورىسالار گۆر ئىچرە ئول ئىككى مەلەك،
يوقتۇر تۆھپەم يۇزقارالتقدىن بۆلەك.
قىلغانىم يوق تەگرىڭ پەرمانىنى،
ئول ماڭا قايدىن قىلۇر ئىنئامىنى.
ئۆرتەدى جانىمنى دۇنيانىڭ غېمى،
كەلمەدى كۆڭلۈمگە ئۇقبانىڭ غېمى.
يوقتۇرۇر كۆڭلۈم ئارا سىدقو - ساپا،
كەچمەدى كۆڭلۈمگە دۇنيا بۇپا.
نە ئەجەپ شەرمەندە بولدۇم مەن غېرىب،
كەھرۇادەك ياتارمەن كۆپ ساغىرىپ.

× ×

بەندە بولسام مەن ئەگەر تۇتماي خۇدا پەرماننى،
مەن ھالالنى يىمەيىن قوغلاپ ھارامنى يىددىنى.
ئاتمىش، يەتمىشغە يەتتىم بى ھايا شەرمەندەمەن،
بولماغاي ئالەم يۈزىدە ئاسىئى بىر بەندەمەن.
بۇ قولۇمدىن كەتتى ياشلىق نە قىلاي،
قېرىغان چاغىم ئارا سەپەر قىلاي.
تاغدىن ئارتۇق كۆپ گۇناھىم بويىنۇمە،
رەھمىتى دەريا ئەزىمدۇر شاھىمە.
ۋەھ ئەگەر رەھىم ئەتمىسە ئول زات پاك،

نه قىلاي مەن ئاسىئى بىر مۇشت خاك.
غېرىب ئاسى گۇناھكار بولدى ھەيران،
مېنى مەھشەر كۈندە قىلما ژەيران.
رەھىمدۇر رەھىمەتىڭ ئاسى جاپى،
قىيامەت كۈنى بەرگىل شاھى ھادى.
سېنىڭ بەندەڭ دىسەم ئەمرىڭنى تۇتماي،
ھارامدىن يانمايمن ھالالنى يۇتماي.
ھىسابى سالالاردىم ئاتمىش ئۇچتىن ئۆتتى،
گۇناھىم سال ئىچىندە ھەددىن ئۆتتى.
جۇۋانلىقدا ئىبادەت قىلماغان قۇل،
گۇناھى بويىندا بولغان ئىدى غۇل.
ئىلاھى ئاسى جاپىنىڭ پاناھى،
ئەگەر رەھىم ئەتمەسەڭ تاغدەك گۇناھى.
سېنىڭكى رەھمىتىڭ مەۋج ئۇرسا دەريا،
ئەگەر تاغدەك گۇناھ چۈشسە خەسچە گۇيا.

شاپائەتنى نەبىسپ ئەتكىل رەسۇلدىن،
شاپائەت قىلماسا قاتتىغ كۈنۈمدىن.
مېنىڭ ھالىم نە بولغاي ئول كۈندە،
قىيامەت شىددەتى قاتتىغ كۈندە.
مېنى سەن قىلماغىل رەسۋا ئۇ كۈندە،
ئۈمىدىم كۆپ ئېرۇر سەندىن بۇ كۈندە.
كالامىڭ ژەئدەئى لاقنەتۇمىن رەھىمەتىللاھ،
غېرىبنى قىلماغىل كىم نائۈمىد يا ئىززەتۇللاھ.
غېرىبنى تاشلاما ئىسيان ئىچىندە،
گۇناھىم كۆپ تولا ئىنسان ئىچىندە.
مېنى سەن قويماغىل بۇ دەشت ھەيران،
گۇناھىم ئەپۇ قىلكىم سەنكى رەھمان.
مۇرادىم بۇ غېرىب مەككە تاۋابى،
گۇناھىن ئەپۇ قىلغىل ئاسى جاپى.
بەھەققى ھۆرمتى دوستۇڭ مۇھەممەد،
بەھەققى سەييىدى مەھمۇد ئەھمەد.
بەھەققى دوست يار سىددىق ئەكبەر،
ئىككىنچى ھەزرەتى رەزىيەللاھۇ ئۆمەر.
بەھەققى جامئۇل قۇرئان ئوسمان،
بەھەققى ھەزرەتى ئەلى شاھ مەردان.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

غېرىبنى قىلماغىل نەۋمىد خۇدايا،
بۇ ئاسى قۇل ئېرۇرلار ئاسى گۇمراھ.

× ×

ئى قېرى قىلماي ھايا شەرمەندە بولدۇڭ ئاقىبەت،
قويماغاي ئاخىر ئەجەل ئىلىتكەي سېنى ھەي ئاقىبەت.
ئى غېرىبى قېرىدىڭكىم ئاخىرەتنى ياد قىل،
ئاخىرى غايىپ بۇلۇرسەن بۇ ھاياتىڭ شۈكرى قىل.
دەم غەنىمەت بۇ ھاياتلىق ھەر كىشىگە بۇ جاھان،
ئۆمرى ئېرۇر ئۇشبۇ باھارىڭ ھەرنىچە ئاخىر زامان.
ئول دۇرۇدنى سەن ھەمىشە مۇستاپاغە تۆھپە قىل،
ماسىۋانى بۇ دىلىڭدىن ھەر زامانده مەھۋە قىل.
ئاشىق ئەرسەڭ قىل بالاغە جان نىسار،
جان پىدا قىلغان كۆرەر دىدار يار.

× ×

خوش ئول بەختى سائادەتكىم ئاڭا بۇرۇتبەئى ئەئلا،
مۇيەسسەر ئەيلەت ئىيدپەزلى مۇپەززەلى يەكتا.
نېسىپ ئولسە جاھاندا كىمسە مۇنداغ شەرەپ ئاخىر،
يېتەلمەس كىمسەكىم ئالەمدە مۇنداغ دۆلتى ئۇزما.
تىلىمدۇر بۇ شەرەپ ھىرماندىن ۋا ھەسىرەتا ھەردەم،
بۇ دۆلەتنىڭ تەمەنناسىدا جانىم زىكرىدا شەۋقا.
قاچان بولغايكى ئول رۆزە سەرى مەن ئاسى جاپىغە،
يېتەي دەپ ئەزم باشىمنى قەدەم ئەيلەپ قۇيۇن ئاسا.
تەئەللۇق تەرك ئېتىپ يارى ئەلايىقدىن بولۇپ پارىخ،
دىلىمدىن مەھۋ ئىتىپ ھۈببى ۋەتەندىن زىننىتى دۇنيا.
كىچپ مۈلكۇ ۋەتەندىن ئايرىلىپ يارى دىيارىمدىن،
راۋان بولغايمە دەپ ئول يولغە كىم بولدى كۆزۈم گىريان دىلىم شەيدا.
بولۇپ ئاۋارە قەندى بەندى ئەسبابى تەئەللۇقدىن،
جۇنۇن ئەھلى مەسەللىك پۇيە ئۇرسام مەستتۇي پەرۋا.
دىلىمدا قالمادى ئولكۈي ئارزۇسىدىن بۆلەك پىكرى.
دىماغىمدىن كېتىبدۇر رەۋزە تاۋاپىدىن بۆلەك سەۋدا.
كېچە ـ كۈندۈز تىنمايىن يول قەتىئ ئېيتاردىن شەۋق ئولۇپ غالىپ،

كۆزۈمدىن ئىلگىرى ياشىم يۇگۈرتۈپ رەشكىدىن غەمدا.
قاچانكىم بارسام ئول مۇلكى بەھشت ئايىن ئارا داخىل،
مۇقامىم بولسەكى ئەلا ماكانىم بولساكى بەتما.
ئادايى ھىچ ئېتىپ سۆكۈرە مەدىنە ساري يۈزلەنسەم،
كۆرۈنسە كۆزۈمە پەردەۋسدەك تاغلار داكى سەھرا.
يىراقدىن رەۋزە كۆر دىگەچ كۆزۈمگە يەتسە ئول يانسام،
كېتىپ ئۆزدىن يۇگۈرسام بەرق دەككىم پەست گاھ بالا.
قاچان بولسا مۇيەسسەر ئەرزۇ ھالىمنى بايان قىلسام،
ئەگەر رەھىم ئەيلەسە مەن ئاسى ئۈممەتگە رەسۇلۇللا.
گۇناھىمدىن ئۆتۈپ قىلسە شاپائەت ئاسى بۇ قۇلغە،
سائادەتدۇر كىشىگە ئىككى ئالەم دۆلتى ئۇزما.
سېنىڭدەك ئۈممىتىم يوق دىسەلەر ئول ئەھمەدى مۇختار،
نە چارە ئەيلەگەي يۈزى قارا بۇ ئاسى گۇمرا.
قاچان يەتسەم كۆزۈمنە سۇرمە قىلسام تۇپراغىنى مەن،
مۇيەسسەر بولماسا تۇپراغىدىن بۇ كۆزلەرىمغە ئاھۇ ۋاۋەيلا.
يېتىشكەچ كەلسەم ئۆزگە توختاسام ئولدەم ئەدەب بىرلە،
سالام قىلسام دىبانكىم ئەسسالام ئى خۇاجەئى تاھا.
سەن ئول تەختى رىسالەت شاھىدۇر سەن ئەجەم، ئەرەپ ئىچرە،
تامامى ئەنبىيالار ئەردى خەيلى تابىئك گۇيا.
ئەگەر زاتى شەرىپىك بولماسا بولماس ئىدى مەۋجۇد،
نە تۇققۇز گۇنبەزى گەردۇن نەيشە ئەرسەئى غەبرا.
مۇقەددەم دۇتبەلىكدىن ئەنبىيالار ئاخىرى بولدۇك،
مەقامىك غايەتى ئەئلالىقدىن كەلدى ئەۋ ئەرنا.
ھەممە ئۈمىنى جۇرموپسىق پىئىل بەرگە سەرپ ئەتكەن،
ھەمىشە دىنى ئىسلامنى شەيتان غارەت ئەيلەگەن يەغما.
ھاۋاغا تابىئ ئولغان شەرئىك ئىچرە بولماغان سابىت،
تەرىقى سۇننىتىك تەبىئىنى قىلماغان قەتئا.
نىكىم بىدئەت ئىدى مېنىڭدىن بىرسىنىك تۇتماغان تەركىن،
نىكىم ئەمرىك ئىدى مىڭدىن بىرىن كەلتۇرمىگەن بەرجا.
قارا يۈز بىرلە دەرگاھىڭغە بارسام قىلماغىل نەۋمىد،
كى بارماي نەيلايىن يوقتۇر جانابىڭدىن بۆلەك مەلجا.
زالالەت دەشتىدە سەرگەشتە بولغان ئۈممىتىڭدۇرمەن،
ھىدايەت قىل مېنى بۇ ۋادى ئىچرە قويماغىل تەنھا.
ھاۋاۋۇ نەپىس شەيتان زورى كۆپ قىلدى مېنى تاجىز،
ھىمايەت قىلكى مەن مەغلۇپ، كۆپ غالىپ ئېرۇر ئەئدا.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

بارىپ دەرگاھىڭە مۇھتاج ھەرگىز يانماغاي مەھرۇم،
ئەگەر ئاسى ۋە گەر زاھىد ۋە گەر جاھىل گەر دانا.
ئەگەر جۇرم ئىسيانىڭە يوقتۇر ھەددۇ غايەتلىك،
ئېرۇر لوتپىڭە قىلسە ئول بىر قەترە، بۇ دەريا.
ئەگەر مەن بىكە سىرىڭخانىماتۇ بىناۋا دىلرىش،
كۆزۈم پۇرنەم، دىلىم پۇرغەم، غېرىبولى سەرۇبىبا.
قىلىپ ئاجىزلىغىڭە رەھىم بەرەت قىلىمە سالامىنى،
ئەگەر رەد ئەيلەسەڭ مېنىڭ ۋاي يۈز مىڭ ئاھۇ ۋاۋەيلا.
سالام ئەيلەپ ئادا بۇ ئەرزۇ داددىمنى تامام ئېيتسام،
سۇڭ ئاندىن ئەيلەسەم قەسدى تاۋاپى رەۋزىئى ئەئلا.
قايۇ رەۋزەكى يەئنى پەخرى ئالەم مەرقەدى پاكى،
بۇ تۇپراغىڭە ئاشىق قۇل ئېرۇركىم ئەنبەرى سارا.
كۆرۈڭ ئول رەۋزە ئالىنى كى جەننەت ئەينى خىجالەتىدىن،
قالبدۇر تا قىيامەت بەندەلەرغە گەنىج چۇن ئەنقا.
چۇ بولسام رەۋزەگە داخىل قۇيۇندەك چەرخى ئۇرۇپ ئاندا،
تەرىقى رۇزەنى ئۆرگەنسە مەندىن ھاجىلار ئاندا.
جىگەر قانىن ئىككى كۆز جۇيىدىن ئاندا غ ئاقۇزسامكىم،
ئونىڭدا غەرق ئولۇر داۋھىمى ئېيتىپ ئەبىر ئۆلسە ناپەيدا.
نىچە مىڭ قىلسام ئانى بۇ سۇپەت تاباردۇر ئىمكانىم،
ئەدەب تەركىگە قورقۇب بولسە ئولدەم توختاسام ئەما.
يەنە قىلسام زەبانى ھال ئىلەدۇر بۇ ھاجىتىم نى ئەرز،
دىبانكىم ئەلغىياس ئى سەرۋەرى دۇنيا ۋە ھەم ئۇقبا.
بەھىشت ئايىن دىيارىڭ ئىچرە بىر ناپاك ئىتىڭ بارسا،
يوق ئىت بەلكىم ئىتىڭنىڭ ئىتلارىدىن كەمتەردىن رەسۋا.
نىتەي ئالى جاناپىڭدىن بۆلەك پۇشتى پاناھىم يوق،
ئەگەرسەن قوغلاساڭ مەن ئەمدى قايدا بارغامەن ئايا.
تەرەھھۇم ئەيلەگىلكىم رەھمەتەن لىلئالمىن دۇرسەن،
ماڭا بەرگىل مەدىنەڭ گىردى ئەترابىدا بىر قەبرا.
مەدىنەڭدە بۇلۇپ ساكىن بۇلاي تاكىم ھاياتىم بار،
كى بىر كۈن بولمايىن رەۋزەڭ تاۋاپىدىن خالىئى ئەسلا.
ئەجەل پەيكى قاچانكىم يەتسە ئول دەرگاھىدا جان بەرسەم،
كى بولسا دەپنىگاھىم ئول زەمنى پاك پەيىز ئەپزا.
بۇ ئەرز ئىزھاربىدا يوق ئىختىيارىم يارەسۇلىللاھ،
ۋەگەر نەمەندە بۇ گۇستاخلىق يوق مەندە نەھەد بارا.
تامام ئېتسام بۇ ئەرزىمنى قەبۇل ئەتسە ماڭا رەھمى،

نه دۆلەتدۇر مۇيەسسەر بولسه مۇنداغ مەقسەدى ئەقسا.
مېنىڭ بۇ هاجتىمنى قىل راۋا ياقازىيەلهاجات،
به هەققى زاتى پاكىڭ كىم ئېرۇر بى مىسلۇبى هەمتا.
بەپەررى كۇرسيۇ، لەۋھۇ، قەلەم ئەرشى ئەزىمۇلقەدىر،
بەنۇرى كەئبەئى ئەزەم، به پەيزى مەسجدى ئەقسا.
رۇسۇللار هۆرمەتىدىن هەم خۇسۇسەن ئول هەببىڭ كىم،
ئېرۇر رەئنا، گۇلى خۇشرەڭ كى بۇيى گۇلشەنى ئەسرا.
چىقىپ شەهيار دىيارىدىن كېلىپ ئاقسۇ دىيارىغە،
ئۆتەلمەي رەۋزەئى ساری غېرىبدەك ئاسى قۇل قايدا.
يېتەي دەرمەن، يېتەلمەي نەپس بەد شۇمىنڭ هاۋاسىدىن،
تەئەللۇق شۇغلىدىن مەندەك ئۇزۇلمەي بارمۇدۇر مۇندا.
بىلىڭكىم تالىئسمنى مەن بارۇر يولنى يېتۇرگەننى،
غېرىبدەك بولماغايلار قارا دىل مەندەك ئەقىل كوتا.
مۇنىكىم ئازغۇرۇپ شەيتان بىلىڭكىم شەرمسار قىلدى،
بۇ ئاقسۇ شەهرىدە بول هاجىلارىكىم ئەيلەدى رەسۋا.
ئەگەر شېئىر ئەيلەسەم مىڭدىن بىرىن بۇ دەردۇ هالىنى،
قاچان بولغاي ئادا بۇ دەردۇ هالىم قەرىغان چاغدا.
پەلەكنىڭ كەسرەتىدىن تالىئىم يانغاننى پەهم ئەتكىل،
ئۇلۇسنىڭ ئەهلىدە يوقتۇر مېنىڭدەك ئاسىئى گۇمراھ.
مۇرادى مەقسەدىغە بول يېتەلمەي ئاسى شۇم بولدى،
نادامەت هەسرەت ئەيلەپ ئاه دەرىغا، ئاه دەرىغا.
ئېتامەن ئەستەغپۇرۇللاه، بى ئەمەل سۆزكىم دىدىم،
ئول خاتۇندىن ئىستەدىم ئاخىر بۇلۇبدۇر بىر بالا.
قىلمادىممەن ياشلىقدا ئاخىرەت جابدۇغىنى،
نى نامازۇ روزه جۇز پەرزدىن خەيرۇلجەزا.
مەن ستەم قىلدىم ئۆزۇمگه سۇننىتىنى تەرك ئېتىپ،
كېچەلەر بىدار بولغاچ پۇتلارى بولدى قاپا.
ئەمىر قىلدى قىل ئەمەل دەپ قىلمادىم ياخشى ئەمەل،
ئىستىقامەت قىلمادىم قولۇمدا يۇقدۇر هىچ يانا.
يا ئىلاهى بۇ مېنىڭ هالىم سېنىڭ دەرگاهىڭغەدۇر مەئلۇم،
ئېرۇرسەن كىردىگارا ئالمۇلئەسرار ۋەلئەخپا.
غېرىبى بولماغىل نەۋمىد ئەمما بول ئەدەپ بىرله،
نەهەدسەن رۇسياه هەددىڭدىن ئارتۇق سۆزلا مارەئۇا.
تا، شەهەر ئاقسۇغه كەلدىم ساكىن ئولدۇم شەهەر ئارا،
ئولتۇرۇپ پايى پانادەك يەر تۇتۇپ ئاقسۇ ئارا.
مەن كۆرەرمەن ئەلنى، ئەل كۆرمەس مېنى بۇدۇر ئەجەپ،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئۇن مەسەلە ك ياشۇرۇپ يالغۇز «ئەلپ» دەك خەلق ئارا.
چاھار ئۇنسۇردەك مېنىڭ جانىمغە بولدى پانى باغ،
جانىم ئول قۇشكىم ئۇچالماي تەلپىنۇر بۇ شەھىر ئارا.
ھەمنەپەس يارى مۇڭاپىق غەيىر يوق كىم بىر چىراغ،
سۇ ياغدۇر كۆيگەلى قويماس پەتىلە ئۆي ئارا.

× ×

بى ۋەتەن بولدۇڭ جاھاندا خانماندىن ئايرىلىپ،
ئاقسۇ شەھرىگە كېلىپ بارماي قالىپ سەن ئايرىلىپ.
نە ئىلاجدۇر غېرىبغە، تەقدىرىغە چارە يوق،
بۇ ئەزەل تەقدىر بۇتۇلگەن تارتماقىغە چارە يوق.
ئىستەسەڭ ئەمدىن قۇتۇلماق ئى غېرىپ،
تۇنۇكۈن ۋەيراندا بولغىل ساغىرىپ.
بول مۇقۇم ۋەيرانىدە شامۇ سەھەر،
مەن نىچۈك ئەيلەي كۆڭۈلنى شادىلەر.

× ×

ئۆزۈڭگە پىشە قىل ۋەيرانلىكنى،
كى ئاندىن ئال مۇساپىر ھەيرانلىكنى.
ئىختىلاپ قىل سۆھبەتى ناجىنسىدىن قىل ئىختىلاپ،
ۋاي شەھبازىكى تۆشكەي بىر گۆرۈھى زاغ ئارا.
ئاقىلۇ غاپىل ئەگەر سۆزەتىدە بىر سۆز مۇختەلىپ،
ئۇيقۇلۇق بىرلە نەپەسدە پەرق ئېرۇر ئويغاق ئارا.
تالىسمىكىم تەرەۋۇ ئەھىل دۇنيانىڭ ئىچىدە چۆرۈلۇر،
تامۇ ئول يەلدۇر چىقالماي چۆرۈلۇر قۇرساق ئارا.
ئەھلى ئىمان ھەرزەئى ئىمانغە يەتمەسلەر بۇتۇڭ،
نەچچە بىل قالغاي قىزىل ئالتۇن قارا تۇپراغ ئارا.
ئاقلا خەلقى جاھان بىھۇدە سۆزلەر ئەيىپ ئەمەس،
كۆپ تاپاۋەتدۇر كۆرۈڭ سەھرا بىلە شەھەر ئارا.
تا سۇرە يادىن سەرا غەيرى ھەق مەنزۇر ئەمەس،
كۆزنى روشەن قىلدى ئولكىم سۇرمەئى مازاغ ئارا.
زىھنىم ئولدى سىرىپ سەراپ سۇخەن قەدرىم بىلۇر،
سۆزدۇرى بۇ دۇرغە نىسبەت دۇر بىلە يارماغ ئارا.
ھەم ياشىم ئاتمىش ئولۇم يەتمىش دەرىغا كەتتى ئۆمرۇ

ياشنى غەپلەتتە ئۆتكەردىم قەبرىغان چاغ ئارا.
دوستلار شەھيار ئىچىدە ئول مۇيەسسەر بولماغاچ،
لاله يەڭلىغ بولدى سەھرايى ئەسىرى غەم ئارا.

بول مۇساپىر گۇشە تۇتمىش بىر بۇزۇغ ۋەيرانەدا،
يوقتۇر مۇنداغ ئەھلى دەۋلەت ئالسمى پانى ئارا.
كىم قانائەت گۇشەسىنى تۇتسە بغەم ئولغۇسى،
تارتماس پەرۋا ئەگەر كەتسە بۇ ئوت ۋەيران ئارا.

تاپقانىنى يەر، نە يەر خۇاھىش ئەتسە ئولتۇرۇر.
بى تەكەللۇپ ياتقۇسى كەچ بولسا بۇ ۋەيران ئارا.
يوق ئىشى ئەلنىڭ ئۇنىڭ بىرله ئۇنىڭ ئول ئەل بىله،
سەيرى ئەيلارگە دەشت ئىچرە گېھى بوستان ئارا.

كىمكى دۇنياغا مۇقەييەد بولسە غەمگە چۆكتى ئول،
بىر نەپەس ئارام ئالالماس قىس، تابستان ئارا.
ئىلىم ئىلكىگە مەدرىسە ۋەھمى بىله سورۇن غېمى،
نەزرەنىڭ ئۇمىدى شەيخۇ خەلپەۋۇ ئىشان ئارا.

ئەھل مەنسەپ ئىچرە مەنسەپ ۋەھىشتىدۇر روزشەب،
مۇلكۇ كىشۋەر پىكرى دۇر دايىم ھاكىم سۇلتان ئارا.
بائىسى تەشۋىش غەمدۇر ھىرسۇ مالۇ مۇلكۇ جاھ،
نى تالاش ئەردى دىگىل كىم خۇاجەلار، خاقان ئارا.

ھاسىل ئولكىم كۆرمىدىم ئالەمدە بىر غەمسىز كىشى،
مەردۇزەن خۇردۇ كالان زىرەكۇ نادانلار ئارا.
ھەر كىشىنىڭ غېمى بار غەمسىز كىشىنى تاپمادىم،
ئۇپتىلادۇر دەردۇ غەمگە ھەر كىشى ئاي يىل ئارا.

پاندۇر ئالەم ۋەلى ئۆمرىدە يوق ھەم ئىتىماد،
دوستلار بھۇدە مېھنەت چەكمە بۇ دەۋران ئارا.

× ×

ئىستىسەڭ بولماقنى ياد ئاللا بىلەن،
قىلغاسەن ھەرئىشنى بىسمىللا بىلەن.
مۇستاپانى ھەركىشى ياد ئەيلەمەس،
ئول كىشىنى تەڭرى ئازاد ئەيلەمەس.
قىلماسا ھەر كىم مۇھەممەدنى رىزا،
ئول كىشىدىن تەڭرى ھەم ئەرمەس رىزا.
مۇستاپانى بىزگە رەھبەر ئەيلەدى،
لەززەتى دۇرۇدنى بۇنياد ئەيلەدى.
بارچىلارنىڭ دىن ئۆيىن ئاباد قىل،
مۇستاپانىڭ ھەقتىدىن غېرىنى سەن ئازادقىل.
يوق ساڭا تۆھپەم مۇھەممەددىن بۆلەك،
تۆھپە يوق ئېيتقان دۇرۇدۇمدىن بۆلەك.
سەن ئەگەر رەھىم ئەتمەسەڭ ئى زاتى پاك،
مەن نېچۈك خوشنۇد ئېتەي بىر مۇشتى خاك.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

× ×

ئى تۇشۇپ ھۆسنۈڭ زەھۇرى ھەممە ئالەمغە غەزا،
يەتكۈرۈپ ئاتىڭنى ھەردەم ئالەم ئىچرە كۆپ سارا.
ئى تۇشۇپ ھۆسنۈڭ زەھۇرى شەمئى بىرلە كولغە نۇر،
يۈزىسە كىم غوغا ئىبرۇر پەرۋانەۋۇ بۇلبۇل ئارا.
يارەسۇلىللاھ جامالىڭ مەزھەرى سۇلتان ھەسەن،
ئۇممەتىڭنىڭ ئاراسىدا كۆرمەكىگە ماجەرا.
جۇملە سەرگەردان ئىبرۇر ئىزدەپ سېنى تاپماق ئۈچۈن،
ھەر كىشى باردۇر غەرەز ئەتسە تاۋاپ ئۇممەت ئارا.
كەئبە ئىچرە زاھىدۇ بۇتخانە ئىچرە بۇت پەرەست،
شۇر سالمىش سەن ئەجەپ مەردۇد ئىلە مەقبۇل ئارا.
ئى تاپىپ رۇھىڭ پۇرۇغى بىرلە ئەل راھىغە يول،
ۋاسىلى دەرگاھ ئولۇپ شەرئىگە قىلغان ئىقتىدا.
ئول ئەلۇمى مەرتىبەكىم سەندە باردۇر كىمدە بار،
سەندىن ئۆزگە كىم دۇرۇركىم بولدۇڭ ئول مەھبۇپ خۇدا.
بولماساڭ سەن تاپماس ئەردى ئالەمۇ ئادەم ۋۇجۇد،
گۇئىيا ئالەم خەبەردۇر جۇملە غەسەن مۇپتەدا.
مۇئجىزاتىڭ ھەددىن ئارتۇق داغى ھەم كۆپدۇر يانا،
نەئت ئەلقابىگە كەلگەن ۋۇھى ئاياتۇ نەدا.
ئاپتابى ئارىزىڭ شەرھىنى ئەيلەر ۋەز - زۇھا،
سۇرەئى ۋەللەيل زۇلپۇڭ ۋەسپىنى ئەيلەر ئادا.
گەرچە خەتىم ئولدى رىسالەت زاھىرەن سەندە نەبى،
پىلھەقىقەت ھەممە پەيغەمبەرغە دۇرسەن ئىپتىدا.
ئۇممەتىڭ سالىكىگە كىرگەنلەرغە دۇرسەن رەھنىما.
لايىقى دەۋزەخ ئىبرۇركىم ھەركىشى سەندىن جۇدا.
يارەسۇلىللاھ مېنى دەرگاھ مەردۇد ئەتماگىل،
شەيئەللاھ دەپ شاپائىتىڭ تىلەپ چەكتىم سادا.
ئاسى قۇلنى قىل خۇدا ياساكىنى بەيتۇلھەرەم،
تاقتى يۈقتۇر مۇنىڭ تۇرماقىغا بۇ دىيار ئارا.
يارەسۇلىللاھ كۇشايىش ئەيلەگىل يولۇمنى سەن،
قالماغاي دەشتى قۇيۇندەك سارۇلۇپ دەشت ئارا.
ئاسىئى ئۇممەت غەربىنى ۋەسلىگە يەتكۈرمەسەڭ،
ھۇلۇشۇپ ئىتغە ئوخشا ھەسرەتدە قالغاي يول ئارا.
ئون بالام شايارىدا قالمىش داغى ھىجران غەم بىلە،
بى پەدەر قالدى ھىجران داغى ھىجران غەم ئارا.

ئەلۋىدا ئەيلەپ چىقىپ مەن قەبرىنداشلار بىلەن،
ھەسرەتا ۋاۋەيلە تا دەپ قا لدىلەر مېھنەت ئارا.
بول جۇدالىق سازىنى قىلدى پەلەك ھەريان ئۇزۇپ،
ئەيلەدى دۇنيادا بىر بىردىن ئۇزۇپ قىلدى جۇدا.
ئىشنى قىلساڭ ياخشى قىل ئاسان راۋانراق يولغە كىر،
كەئىبەنىڭ كى يولىدا سەن قالماغىل ھەجران ئارا.
يول ساڭا بولسا مۇيەسسەر جاننى قۇربان ئەيلەگىل،
غەيرىدىن كۆڭلۈڭنى مەھۋە ئەت بولماغىل ھەرگىز جۇدا.
مەقسەدى ئەسلىغە يەتكۈرگىل غېرىبۇ خەستەنى،
مۇستاپا ھەققى رەھىما قويمە بول ئەجەم ئارا.
ئام ئىبرۇر لۇتپۇڭ ھەمە ئۇمىدتكە ھەم يارەببەنا،
قالماغاي مەھرۇم شايەد ئاسىي دەۋلەتدەك گادا.
دەۋلەتى غەم دەشتىدە بولدى يۇزى سارىغ زەلىل،
يەتكۈرۇر مەقسەد سەرىغە رەنج چەككەي يول ئارا.
ئى غېرىبى قەبرىدىڭ دۇنيانى تەرك ئەتكىل بۇدەم،
دەم غەنىمەتدۇر كىشىگە يۇرمەگى بۇ پانى ئارا.
يوقتۇرۇر بۇيى ۋاپا بۇ چەرخ كەجرەپتارىدا،
مېھىر شەپقەتدىن ئەسەر يوق ئالەمى غەددار ئارا.
قايسى شەمئىدىكى بۇ مەھپەل دا ئۇچماي قالمادى،
قايسى گۈلدۇركىم تۆكۈلمەي قالدى بۇ گۈلزار ئارا.
قايسى خۇشلۇقدۇركى غەم خەيلىغە پامال ئولمادى،
قايسى ئۇسرۇكلۇك ئىرۇركىم قالمادى خۇمار ئارا.
قايسى دەۋلەت دۇركى مېھنەتگە مۇبەددەل بولمادى،
قايسى ئىقبالى دۇرۇركىم قالمادى ئىدبار ئارا.
قايسى ۋەسلدۇركى يەتمابدۇر ئاڭا ئاسىبى ھىجر،
قايسى كۈلكۈدۇركى قالمابدۇر پىغانۇ زار ئارا.

× ×

باغۇ-بوستاننى تاماشا ئەيلەگىل،
قايسى قالدى بۇ جاھاندا نەيلەگىل.
قايسى ۋەسلىغە يېتىمبدۇر بۇ جاھان،
ئول تەپەككۇر ئەيلەگىل قىل ئىمتىھان.
ئاشىق ئول پەرھاد بىلە مەجنۇن قېنى؟
ۋامىقۇ ئۇزرا بىلە يۇسۇپ قېنى؟
ئى غېرىبى يىغلاغىل ھۇشيار بول،
دەم غەنىمەت بۇ جاھان تەيىار بول.

ئى غېرىبا ئۆتتى ئۆمرۇڭ بىخەبەر،
يادىڭغا ئالالاھنى سەن شامۇ سەھەر.
مەن نىچۇك ئەيلەي كۆڭۈلنى شادىلار،
قايسى بىر غەمدىن بولاي ئازادىلار.
گەر بالا يوللاردە كۆرسەڭ ھەرتەرەپ،
مەرھابا دەپ يولغە كىرگىل ئول تەرەپ.
ھەر نەپەس ھۇشيار بول غېرىب غۇلام،
ئېيتسە ئېيتساڭ تۇگۈمىس دەردىڭ تامام.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

× ×

قايسى بەرگى ئۆمىر ئېرۇركىم سەرسەرى توندى نەجەل،
تۆكمەيىن قويمىش ئونيوبى باقا گۈلزار ئارا.
قايسى ئادەم قالدى بۇ دۇنيا ئىچىدە ئول هايات،
ئاخىرى هەسرەت بىلە ئۈچ قات كىپەنلەر بوز ئارا.
قايسى قالدى هاكىمۇ سولتانلاردىن بىر كىشى،
ئاقىبەت باردى بۇلاركىم ئول قارا تۇپراق ئارا.
ئالى مەنسەپ ئىشكاغە يا غەزنىچى يا شاڭ بېگى،
دەهرىدىن قالماي ئۆتۈبدۇر ياتتىلار تۇپراق ئارا.
قايسى قالدى قازى بەگدىن هەم مىراپ هەم دوپ بېگى،
جۇغلاشىپ ياتمىش بۇلاركىم ئول قاراڭغۇ گۆر ئارا.
ئۆتتىلەر دىۋان بېگىلەر قالمايىن بۇ پانىدىن،
شۇنچەلىك ئۆمرىغە مەغرۇر بولماڭىز پانى ئارا.
ئولمائ زاهىدمۇ كەتتى هەسرەت ئەيلەپ دەرد بىلەن،
كۆرمىدى هەرگىز ۋاپانى ئادەمۇ ئىنسان ئارا.
قايسى قالدى قېرى ياش پىرۇ جۇۋانلاردىن يەنە،
هەممەنىڭكى سىنەسىنى يەرگە چالدى يەر ئارا.
قازى ئەئلەم مۇپتىلاردىن نەچچەسى هەم بەچچەسى،
مۇندا قالغان نەچچەسى كۆپ نالە ئەيلەپ دەرد ئارا.
مىرزا پاڭدىن ئۆتتىلەركىم نەچچە مىرزا سانسىز،
بالاۋۇ پەرزەندلارى تۇپراق ساچىپ باشىغە ئول تۇپراق ئارا.
شۇنچەلىك دۇنياغە مەغرۇر بولماڭىز ئى ئادەمى،
دۇنيادا غەمسىز كىشى يوق هەممەسى بۇ غەم ئارا.
بەلكى تۈش كۆرگەنگە ئوخشاش بۇ جاهاننىڭ لەززىتى،
كۆز يۇمۇپ ئاچقۇنچە بىلگىل ئۆمرىنى بۇ دەهر ئارا.
سەن غەنىمەت بىل باهارىڭ ئۆمرىنى ئى دۆلىتى،
يوقدۇرۇر قاشىڭدا ئويغانغان زاماندەك تۈش ئارا.

× ×

ئى قېرى سەن پىكىر قىل ئۇشبۇ جاهان،
بولماغاي دۇنيا تەلەب هەرگىز ئامان.
ئاقىبەت دۇنيا تەلەب مەهرۇم قىلۇر،
ۋاي ئول دۇنيا تەلەب مۇنداغ بولۇر.
پىتنەدۇر ئاخىر زاماندا مال ساڭا،
غۇسسە بىرلە غەم دۇرۇر پۇلۇڭ ساڭا.
نى غېرىبى پىتنە دۇنيادىن تۇغار،
تەرك قىل دۇنيانى كۆڭلۈڭدىن چىقار.
دوست ئەردى دۇنيا دوست ئەمەس ئىكەن،
دوستلىقى پاسسىدۇ باتىل ئىكەن.

ئەھلى ۋاپادەك كۆرۈنۈر ئەردى ماڭا،
جەۋرى جاپا بابىدا كامىل ئىكەن.
ئىلىم ئىلى يەڭلىغ ئىدى تەرزى ۋەلى،
خىلقەتى ئەسلىسىدە جاھىل ئىكەن.
ئادەمىيانە كۆرۈنۈر ئەردى ئول،
ئەزلى سۆرىتى ئۇنىڭ مىيانە ئىكەن.
ئالداپ ئالۇر كۆڭۈلنى غەمزە بىلە،
تەھتى ئۇنىڭ غەمزىسى لۇلى ئىكەن.
كىمنى كۆرسە غەمزە بىلەن كۆڭلىن ئېلىپ،
ئاخىر ئۇنىڭ جۇدالىغى بەد ۋاپا ئىكەن.
زاھىرى گويا ئەسەلدەك ئۇلۇپ،
باتىنى گويا زەھەر ھىلاھىل ئىكەن.
گەرچە ئىنسان ئارقىسىدا ئەرگەشىپ،
ئاخىرى ئۇنى دەرد ئەلەمگە سالۇر ئىكەن.
ئاخشىمى بىر كۆرۈنۈپ ئەرتىسى يوق،
كۈندۈزى قوغلاپ ئۇنى پەندۇۇ خۋار ئىكەن.
دۇنيادا بىر كىشىگە قىلمادى ۋاپا،
ھەر كىشىنى ئازغۇرۇپ ئول ئەيىار ئىكەن.

ئىبنى ھەنبق ئاڭا نىسبەت قىلىپ،
باقسە ئەگەر ساپدىل ئاقىل ئىكەن.
سەرەتىگە باقسە ئۇنىڭ گاۋمىش،
سۆرتى ئىنسانغە شامىل ئىكەن.
بىلمەي ئۇنى دوست قىلىپ مەن گۇمان،
بولدى ئايان دۇشمەنلىگى ئاتىل ئىكەن.
ئانچە قىلىپ ئارقىسىدىن قوغلاپ يۇرۇپ،
ئۆمرىنى پەند بىلە ئۆتكەرگەن ئىكەن.
تۇتما غېرىپ دوست دۇنيانى ھامان،
ئاقىبەت چاھغە ئۇنى سالدۇرۇر ئىكەن.

× ×

بارچىلار ئول پۇل سەرى بولدى راۋان،
شاھ ئولسا ئەتتە قىلغاي ئىمتىھان.
سىم، زەرلەرغە يىگۇرگەن بولغاي خۋار،
ھەم يەنە دەرگاھى شاھدا شەرمسار.
قىل غىزا رىزقىڭغە غەمدىن ئى قېرى،
قىل رىزا تەگرىغە بول ئاندىن نېرى.
ئىت ئەگەر دايىم قانائەتتە ياتۇر،
گەرچە تەڭلىك بولسىمۇ راھەتتەدۇر.
ئول ئېرۇرلار ئىككى ئالەمدىن غېنى،
رەھبەتىگدىن قويماغىل نەۋمىد مېنى.

× ×

ھەرنە ئۆتكەن سۆزلىرىمنى چىن دىسەم يالغان ئېرۇر،
چىن بۇ دۇركىم تائەت ئەيلەپ ئۆمرىنى ئۆتكۈرگەن ئېرۇر.
چۇن يىنىكراقدۇر ھىساپ قىلغاندا سۇلتاندىن گادا،
ھەيپ ئۆتكەن ئۆمرغە بىر بولدىمۇ غەپلەت ئېرۇر.
جاھ مەنسەپ ئىستەدىم ياشلىقدا ئۆمرۇم ئۆتكۈرۇپ،
قېرىغان چاغدا قىلغان تائەتىم نابۇد ئېرۇر.
ئى قېرى سەن ۋاقىپ ئول نائەھلىدىن بولغىل يىراق،
كەچتى ئۆمرۇڭ نەقدى غەپلەت بىرلە نادانلىق ئېرۇر.
ئى مۇسۇلمانلار بىلىڭلار بولدى ئۆمرۇم ئاخىرى،
نەپس كاپىر پىتنەسىدىن نامۇسۇلمانلىق ئېرۇر.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئۆتتى ئۆمرۈم پەسىق بىرلە ياشلىغىنىڭ ئەسىردە،
قالغانى سەرپ ئولدى ئەمدى بۇ پۇشايمانلىق ئېرۇر.
جانغە بىر دىشۋارلىق كەلسە ئۆلۈمنىڭ ۋەھمىدىن،
نە قىلاي سەرپ ئولدى ئۆمرۈم بۇ نە ھەيرانلىق ئېرۇر.
باغلاسام مەھكەم بىلىمنى كەئبەئى مەككە سەرى،
جان پىدا قىلسام غېرىبكىم كەئبەئى رەھمان ئېرۇر.

× ×

تەزە - رۇ بىرلە يۈز قويغانغە بەرگەيلەر ئارمان ئاندا،
تۇمەن ئول ئەرزى ئېيتىپ تاپقاي مۇرادىن ھەر زامان ئاندا.
نەھۆكمىكىم يېتەر ئاندىن ئەمەسدۇر زولم ئەدل ئولدۇر،
ئىدىنكىم ھېچ ئىش ماھىيەتى ئەرمەس ناھان ئاندا.
دەرەم يوقدۇر دىبان قايتما ئۇنىڭدىنكىم ۋاپاسى بار،
ئۆزى رەزراق غېنىدۇر يەتكۈرۈر پۇلنى ساڭا ئاندا.
يامانلارنىڭ ياماندۇر غېرىبغە بولمىسا لۇتپى،
بۇ ئاسى سىياھ ھالى ياماندۇر بىگۇمان ئاندا.

× ×

جاھۇ مەنسەپ ئىستىگەن ھەيران بولۇر،
بولماغىل دۇنياغە مەغرۇرئى غېرىپ،
ساڭا ئوخشە خانىمان ۋەيران بولۇر.
ئۆمر زايە ئۆتكۈزۈر دۇنيا پىرىپ.
نەپس شۇمنىڭ سۆزىنگە كىرگەن كىشى،
كىبا نى ئۆتكەزمەدى پەندى بىلەن،
ئۆمرى زايە ئۆتكۈزۈر يازۇ - قىشى.
ئاخىر ئول ئۆتكەن ئېرۇر رەنجى بىلەن.
ئۆتكۈرۈپ ئۆمرۈمنى مەن ھەم قىش - ياز،
قىلمادىڭ نەزرۇ نىياز يولغە سەن،
قىلمادىم تۆھپە ساڭا بىر باش پىياز.
بولسە بىر پۇل كۆرۈنۈر ئوتەككى سەن.
قېرىدىم ئەمدى پۇشايماندىن نەسۈد،
ئى غېرىب سەن بولماغىل زەر پىكىردە،
نەپسى كاپىر پىتنەسى قىلدى جەھۇد.
ئەرتە ئاخشام قىل تىلىكنى زىكىردە.

× ×

ئىكى دۇنيا جەمئ قىلماغلىق ئېرۇر ئادەت ساڭا،
كەلتۈرۈر دۇنيا ھەمىشە مېھنەتۇ كۈلپەت ساڭا.
دايىما پىكىر ئالايىق بىرلە يوق ئاسايىشىڭ،
يوق خۇدا يولغە بىر پۇل بەرگەلى تاقەت ساڭا.
بولسە بىر پۇل نەپئى جانغ تاپقان ئۆلۈكدەك شادسەن،

كەتسە بىر پۇل ساڭا تەككەي بۇ ئۆلۈمدىن سەئىب راك كۆلپەت ساڭا.
يوق ساڭا بۇ پىكىر ئىلە ئارام ئالماقتا ماجال،
يوق بۇ سەۋدا بىرلە تائەت قىلغالى پۇرسەت ساڭا.
كەچكۈسى ئۆمرۈڭ جاھانىڭ لەززەتىنى بىلمەيسن،
سم، زەر پىكرىدە بولدۇڭ ھىچ پاراغەت يوق ساڭا.
ئىلگىرى ئۆتكەنلارنى يادىڭغە كەلتۈرگىل مۇدام،
ھاسىلى تەككەي ئۆلۈم تەندە ئامانەتدۇر ساڭا.
ناكپھانكىم ئەيلەگۈڭ دارۇلباقا ساری خەرام،
قالغۇسى دۇنيا بارۇر ھەمراھ غەمۇ ھەسرەت ساڭا.
ئاندا باشىڭغە كېلۇر ئەھۋالنى سەن بامادىڭ،
مۇنچەلىك بىلگىلكى يۇزلەنگەي بەسى شىددەت ساڭا.
ئول زامان قىلغان پۇشايمان نادامەتدىن نەسۇد،
يەتكۈسى غەم ئۇزرە غەم دەردۇ ئەلەم كۆلپەت ساڭا.
ئىشى قىل بەيتۇلھەرەمنىڭ يولىغە قىلغىل سەپەر،
ئول سەپەر يار ئولسە باردۇر ھەر زامان رەھمەت ساڭا.
ئەزم قىلماسدىن جاھاندا ئەيلەگىل دۇنيانى تەرك،
ئولكى بولسە ئەقىل ھۇشۇ ھىممەتۇ جۇرئەت ساڭا.
قالماغىل ئۇشبۇ شەھەردە دائىما پىكرەت بىلەن،
بەندە بولساڭ ئۇممەتى بول ھىممتى كېرەك ساڭا.
تاپماساڭ تەۋپىق قىلغىل ھەق تائالادىن تىلەپ،
تائەتا قىلغاي ساڭا تەۋپىقنى قۇدرەت ساڭا.
دەھرىنىڭ سۇلتانى بولساڭمۇ كېتەرسەن ئاقىبەت،
بىر ۋاپا قىلماس جاھاندا كەلتۈرۇر كۆلپەت ساڭا.
پەقرۇ ئىلە تەجرىد ھاسىل ئەتسەڭ ھەق لۇتپ ئىتىپ،
ھەر ئىككى ئالەمدە يۇزلەنگەي بەسى راھەت ساڭا.
ئەنبىياۋۇ ئەۋلىيالارنىڭ تەرىقى ئۇشبۇدۇر،
قايدا دۇرئى بىخەبەر مۇنداغ ئۇلۇغ دەۋلەت ساڭا.
ئى غەرىبى ھەق بەرىپ تەۋپىق دۇنيا شوغلىنى،
تاشلاساڭ رەھمەت ساڭا، رەھمەت ساڭا، رەھمەت ساڭا.

× ×

ھەق تەلەب بولساڭ ئۆزۈڭنى ياخشى بىل، ھەق تەلەبسەن راست بول سابىت قەدەم،
جەھىد ئىلە پەرمانى ھەقنى ياخشى قىل. ھەقدىن ئۆزگە بارچىسى بولغاي ئەدەم.
ھەق تەلەب بولساڭ نە ئىش قىلماق كېرەك، ھەق تەلەب قىلساڭ غەرىب شامۇ سەھەر،
ماسۇلا دىن كۆڭۈل ئۆزمەك كېرەك. يىغلا دايىم قىلغۇلۇ خۇنۇ جىگەر.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

× ×

ئول جىگەر پەركالىسى ئەشكى جىگەر خۇنۇم بىلە،
شاد ئىتەيدەپ ناتۇۋان كۆڭلۈمنى ھەردەم غەم بىلە.
قايدا بارسام كۆڭلۈمە ئارامى يوق غەم دەشتدە،
تاپمادىم ئارا مۇچۇن ھەردەم ئۆز ئەھۋالىم بىلە.
ئى سابا ھەزرەتىغە يەتكۇر ئەرزى ھالىمنى مېنىڭ،
بەلكى جانىم نەقدىنى يەتكۇر ئاڭا ئۆزۇم بىلە.
كۆڭلۈم ئېيتۇر تالغۇنوپ بارغىل يۇزۇڭنى سۇر ئاڭا،
ئەھلى دىللەر ئالىدا قالما مالامەتلەر بىلە.
ئۇلىماگىل كۆرمەي مەدىنە ساربىغە ئەزم ئەيلەمەي،
كەتىمەگىل دۇنيا يۇزىدىن ھەسرەتۇ ئارمان بىلە.
ھەردەم ئىستەپ شادلىقنى تاپغالى غەمدىن ئامان،
بىر زامان ئايرىلمىدى يۇردۇم ھەمىشە غەم بىلە.
تۇننى ئۆتكەردىم ھەمىشە يۇردۇمۇ غەم كۇيىدا،
سۇبھى يوق بىردەم ماڭا ھەر سائىتى غەم شام بىلە.
ئەھلى دەردلەر سۇرمەڭىز دەردىمنى بىزلەردىن يېزىپ،
جانىم ئول بەيتۇلھەرەمگە ئۇچماقى پەرسىز بىلە.
بەرمايمن كۆڭلۈمگە تەسكىن كۆزلارىم پۇرخۇن ئېرۇر،
بۇ يامىش سېرىغ يۇزۇم ئەشكى جىگەر خۇنۇم بىلە.
دەپئى دارۇ ئىستەدىم تاپماي مۇڭا ئاندىن ئىلاج،
كەئبەئى زەمزەم غېمىدە يۇرۇدۇ بىمار بىلە.
ئى كۆڭۇل سەبر ئەيلاگىل يەتكۇرسە ئاندا ئاپىيەت،
رەنجىغە دارۇ ئولغۇسى دۇر كەئبەئى سەپا بىلە.
ھاكىمى مۇتلەق ئۆزى نەۋمىد قويماس بەندەنى،
يەتتە قات ئاسماننى، يەرنى توختاتىپ قۇدرەت بىلە.
قەترە رەھمەت مەغپىرەت دەرگاھىدىن كەلسە ئەگەر،
ئاسى جاپى بەندەسىنى قىلسە ئازادلىق بىلە.
ئاشنا تۇتتۇم يەنە بىگانەنى پەند قىلدىلەر،
تۇتماغىل بىگانەنى جانىڭ سېنىڭ دۇشمەن بىلە.
ۋەئدەئى ھەمخانەلىق قىلسە پېرىپتە بولماغىل،
خانۇ ۋەيران داغ پەرزەند يەتكۇرۇر پەندى بىلە.
ئىشق ئوتى ئۆرتەپ مېنى كۇل قىلدى ھىجرانىڭ تۇنى،
بۇلبۇل ئول ماتەم ئارا تا سۇبھىدە نالەش بىلە.
ئى كۆڭۇل بول تۇرپە دۇر گۇللەرغە بۇلبۇل يۇز قويۇپ،
غەيرى باغى گۇلشەنىن ئاخىر خازانى دەرد بىلە.

يول كىزەيمەن ئويناي ئويناي كەئبەئى ساری ساری،
بارسام ئول دەريايى شورغه مەن ئۇتەي باشىم بىله.
كەئبه كۇيىدا كۆڭۈل سەيىر ئەيلەسه قىلما ئەجەپ،
بول ئاجايىپ ئىش كۆڭۈلنى باغلامىش رىشته بىله.
تالىبنى بوسه قىلماي بۇ كۆڭۈل ئارام يوق،
بى ئەجەل ئۆلمەك راۋادۇر هەر زامان ئارمان بىله.
جان پىدا قىلسا ئاڭا قىلما مالامەتنى ئەگەر،
ئاسمانۇ تەخت جاهىڭ بەھۇده بۇ پانى بىله.
بولسه مىڭ جان ئاندا بارسه قىلغۇسى قۇربان ئاڭا،
ئەرزىمەس بۇ تەخت جاهى ئاخىرى هەسرەت بىله.
ئى بۇرادەرلەر يۇرۇڭ، تەييار بولغىل تۇرماغىل،
سىم، زەر كەڭرۇ ئىلىپ بار يول يىراقدۇر يۇك بىله.
كەئبه ۋەسلىغه يېتەلمەي بۇ جاهان زىندان ماڭا،
مۇددىئا بارماقكى ئولدۇر ئاندا يار گۇلشەن بىله.
يىغلابان باشىمغه ئاهىم كەلتۇرۇپ ئالەم قارا،
هىممىتىم ئەل سۇڭره تۇتقۇنچه ئۆزۇم بۇ دەم بىله.
ئالەم ئەهلىغه نىچه قىلدىم ۋاپا كۆردۇم جاپا،
كۆرمۇدۇم ئەهلى جاهاندىن غەمدىن ئۆزگه غەم بىله.
بۇ جاهان بىرله جاهان ئەهلىغه قىلماسلەر ۋاپا،
بۇ پانا رىشتەنى تۇتتۇم مەن تۇتۇپ رىشته بىله.
ماڭسام ئول بارسام قەدەم ئەيلەپ مەدىنه سارىغه،
بارسام ئاندا قول سۇنۇپ قىلسام تاۋاپ ئاهىم بىله.
هەر كېچه هىجران ئارا پەرۋانىدەك ۋەسلىغه مەن،
شەمئى نۇرىغه مەن ئۇرسام بۇ تىنىم جانىم بىله.
بۇ ئەجەل جانىمنى ئالغاندا نه ئارماندۇر ماڭا،
رەهىم قىلسا نه بولۇركى ئاسئى گۇمراه بىله.
بىر كۆزۇم هىجران ئوتىدىن شەمئىدۇر بىر كۆزى ياش،
قەترە - قەترە تامسا ئەشكىم غەرق قىلۇر ئەشكىم بىله.
قەيىدىم هەرنەچچه مەن سۆزۇمده بولماس هىچ سەمەر،
هاسىل ئولماس دەهرپاندا مېنىڭدىن تۇخىم ئىله.
ئول مەدىنه شەهرىده باردۇر ئاجايىپ مەزهەرى،
مەزهەر ئىچره ئولتۇرۇبدۇر ئايۇ كۇن يەڭلىغ بىله.
هەق ئىنايەت ئەيلىسه بارسام ئۇنىڭ يانىغه مەن،
قوغلاسا ئىتدەك هۇرپ ياتسام ۋەلى تۇپراق بىله.
دىسەم ئول ئىككى جاهانىڭ سەۋدەسى بەرگىل مۇراد،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

كىم مېنىڭدەك ئاسى ئۇممەت بولماغاي ئۇممەت بىلە.
زەخم قىلدىلەر يەنە غەم نىشنى ئول سەرۇى گۇل،
پۇتمىش ئەردى ۋەسل نۇرى بىرلە باغرىم قان بىلە.
كۆكسۈمە چاك چاك بولۇبدۇر كۆزلاردىن تامدى ياش،
يوق ئىلاجى چاكىغە سىنەم قىلىبدۇر چاك بىرلە.
دەھر ئارا ھېچكىم تاپالماس سىنە چاكى رەنجىغە،
مېھرىبان ئولدۇر تەبىب بۇ رەنجى ئىلە بىماردىغە.
ئۆرتانىپ كۆيدۇم جاھاندا رەنجى ئىلە بىماردىن،
رەھمى ئېتىپ بىر چارە قىلماس ئولسە بۇ ئاۋارە ئىلە.
ھەر جاراھەتكىم بولۇر نا مېھرىبانلىقدىن ماڭا،
مېھرىبانىم مەرھەمدۇر پۇتمەك ئاسانلىق بىلە.
مەقسىدىمغە مەن يېتەيدەپ قىلمادىم ئۆزگە خىيال،
لائىلاج تۇردۇم بۇ يەردە ھەسرەتۇ ئارمان بىلە.
ھەرنىچە قىلسام دەرەم يوق جەمئى قىلماي پۇلنى مەن،
بارى سەرپ ئولدى دەرەمنىڭ بۇ پۇشايمانلىق بىلە.
جانغە بىر دىشۋار بولماس دەپ يىغىپ دۇنيانى مەن،
سەرپ بولدى نەقدى ئەۋقاتىم تامامى غەم بىلە.
ھەيپ كىم بۇ ئىشلارىم تارتىپ ئىلكنى تىشلەسەم،
سۇد قىلماس ئۆتكەن ئىشلار بولدۇم ھەيرانلىق بىلە.
مەقسىدىن ئېيتسا غېرىبى باۋەر ئېيتماس ئۆزگە خەلق،
ئۆز ئۆزۈمگە شاھد ئول ئەشكىم مېنىڭ نىيەت بىلە.
ئى غېرىبى سەن غەنىمەت بىل مەدىنە شەھرىنى،
ئول بىلۇر زەرگەر شۇ ناسەد جەۋھەرى گەۋھەر بىلە.

× ×

يېتەرمەن دەپ ئول ئاينىڭ رۇزەسىن ئاسان گۇمان قىلدىم،
دەرەمسىز ۋايكىم بارماغلىقى دىشۋارنى بىلدىم.
دەرئەردىم ئاندا بارسام شايەد ئول رەھمى ئەيلەسە بىزگە،
بۇ يول دىشۋارلىقنى ھاجىلاردىن مەن يانا بىلدىم.
دەرەمسىز بارماغىن ئاندا دابانلار كۆبدۇرۇر يولدا،
ئۆزۈڭنى سالماغىل غەمگە دەرەم يوق بارماقىم بىلدىم.
دەرەمسىز بارماقىمنى قويدىمۇ ئىشىم تەۋەككۈلغە،
ئۆرى يەتكۈزگۈچى دەپ مەن مۇنى ئاسان يانا بىلدىم.
ئول ئاينىڭ كۆيىدا شەبرۇز يۇرۇپ مەن دەردۇ غەم بىرلەن،
ۋىسالغە يېتەرمەندەپ مۇنى ئاسان گۇمان قىلدىم.

پىغانكىم ۋايكىم يۇرەكلەرىم كۆپ رەخنەلەر بولدى،
كۆڭۈلدىن دەردۇ غەملەر تۇش-تۇشدىن چىققانىن بىلدىم.
پانا يولغە چۈشسەم يەتكەلى ئول مەككەنى سارى،
نىچۈك يول كەزمەيىن كىم دەردۇ ھالىم ئەيتۇرىن بىلدىم.
بۇلەك پاسىد خىيال قىلسە جانغە تەككەي ئول تىكەن،
يولى دىشۋارلىقنى مەن ئۆزۈمگە مەرھەبا بىلدىم.
قىلاي جانىم پىدا ئول يولداكىم رەنجۇ ئەلەم چەكسەم،
باشىم بىرلەن مېڭىپ بارسام بۇ يولنى بوستان بىلدىم.
غېرىبى نەپسى شۇم رايغە كىرمەكچ خىيالەتدىن،
قەدەم قوي سەن بۇ يولغە شەيتانىك سىمز ئىكەن بىلدىم.
ئى كۆڭۈل تەلبە بولۇپ ئەمدى نە ئىسكاندۇر ساڭا،
كەئبەنى زەۋقىن سالىپ ئەمدى نەتە بىردۇر ساڭا.
يۇز بالا كەلسە جاپا چەك كەئبەنى زەمزەم ئۈچۈن،
نەچچەكىم پەندى دىدىم تەسىر قىلمايدۇر ساڭا.
بۇ ئىرادە ساڭا يوقتۇر بارماغىڭغە يازغۇرۇپ.
بۇيلەچۈن يازغان ئىشمدۇر خامەنى تەقدىر ساڭا.
كەئبە ئىشىق ئوتىغە كۆيدۇم ماڭا ئەمدى نە ئىسىغ،
ئەيلەمەك مۇخلىسلىقنى قايسى تەدبىردۇر ساڭا.
مېنى كۆيدۇردى ئىسمەن داغى كۆيدۇم نىتەيىن،
ئەمدى يول بۇركەئبەغە تەقسىر قىلماسەن ئاڭا.
يولدا ئۆلسەك بىھىل ئەت سەن ھەزرىتى كەئبە ئۈچۈن،
ھەرنەكە كەلسە بالا ئالدىڭدا دۇركەئبە ساڭا.
بۇزدى كۆڭلۇم ئۆيىنى ئول كەئبەنىڭ زەۋقى مېنى،
قايسى تەدبىر بىرلە بارماق بۇلسە ئىسكاندۇر ساڭا.
يارەب ماڭغان چاغدا جانىم قىل سالامەت سەن مۇڭا،
قىلدىم ئەمما مەن تەۋەككۇل بۇ ئىرادەنى ساڭا.
چۈن جۇدا بولسام مېنى غەمناك قىلما كەئبەدىن،
بۇ غەمىم سەن قىلماساڭ مەن زار ھەيرانمەن ئاڭا.
نەقدى جان چىققاندا ئىمان گەۋھىرىن كۆڭلۇمگە سال،
ئەتمە ئىماندىن جۇدا تاپشۇردۇم ئىمانىم ساڭا.
خانىماندىن ئايرىلىپ قىلغاندا يول ئەزم ئەيلەسەم،
ئاسى جاپى بەندەلەرنى ساقلىماغلىق خاس ساڭا.
ھەشرە غەۋغاسى ئارا ئاسىلىقىغە رەھمى قىل،
لۇتپ ئىلە ئىلكىمنى تۇتماق ياخشى ئاساندۇر ساڭا.
ئى كەرىما مەغپىرەت قىلغىل ئەھەد سەن ھەم سەمەد،
ئاسراغىل ئاسى غېرىبنى كۆپ ئۈمىدىم بار ساڭا.

ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

× ×

ئەجەپ دەرماندا بولدۇم تۆت قۇلۇمنى يارەسۇلەللاھ،
ماڭا يول بەرگىلۇ ئاسان يولۇڭغە يارەسۇلەللاھ.
تاۋاپى ئاستانەڭغە بارىپ ھەرگىز يېتەلمەسمەن،
سائادەت بولمايمن بەختىم سىياھى يارەسۇلەللاھ.
يېتەي دەرمەن يېتەلمەيمەن تاۋاپى ئاستانڭغە،
شاپائەت قولدا بال يەتكۈر قۇلۇڭنى يارەسۇلەللاھ.
ۋەلى مەھشەر كۈندە خەلق ئالەم باش كۆتەرگەندە،
قەدەم تۇپراغىڭغە سۈرسەم يۈزۈمنى يارەسۇلەللاھ.
شاپائەت بەھرىدىن لەب تەشنەلەرى ئەيلاگىل سىراپ،
ئۆزۈڭ ئاسان قىلغىل مۇشكۈلۈمنى يارەسۇلەللاھ.
قالىپ نەپسىم ھاۋا بىرلە ئىست ئۆمرۈمنى ئۆتكەردىم،
جەھەنمغە زۇلمىنى قىلدىم زۇلۇمنى يارەسۇلەللاھ.
قەدەم قويسام سېنىڭ ساري مېنى سەن قويمىغىل نەۋمىد،
ئۆزۈم ئاسى گۇناھكار ئاسى قۇلمەن يا رەسۇلەللاھ.
مېنىڭ بەختى قارالىقدىن قالىپمەن ئاقسۇ شەھرىدە،
يولۇڭغە سال ئىتىڭنى بارغالى سەن يارەسۇلەللاھ.
ياراتقاندا بەشەرنىڭ قالىپنى خالىقۇ دىلئارام،
مېنىڭ تۇپراغىمە غەم ياغقان ئەرمىش يارەسۇلەللاھ.
كى بىر كۈن شادلىقدىن قەتىرە-قەتىرە ئەيلىدى مەھرۇم،
بۇ بائىسدىن تۇلا كۈنلار بەسى غەم بىرلە دۇرمەن يارەسۇللاھ.
سېنىڭ ۋەسلىڭغە يەتسەم دەپ مۇھەببەت دىل زەمىندا،
تېنى دەردۇ شاخى ئەندۇھ ماتەم مېۋەسى غەم يارەسۇلەللاھ.
ستەمگەر بى مۇرۇۋەت چەرخ كەجرەپتار بۇ ئالەم،
سېنىڭدىن كۆپ ئۈمىدىم بار شاپائەت يارەسۇلەللاھ.
پەلەكدە زەررەئى مېھرى ۋاپا يوق خەلقى ئالەمگە،
سېنىڭدىن خەلقى ئالەم تاپتى دىننى يارەسۇلەللاھ.
ئەگەر يۈزمىڭ ئەمرى سەلتەنەت ئەۋجىغە يەتكەندە،
ۋۇجۇدىنى پانا ئەيلەپ يۈتار يەر يارەسۇلەللاھ.
قۇلۇڭ ئىتىدىن بەتەر بارسا مېنى سەن قويماغىل نەۋمىد،
ئۆزى رۇسىياھ قەرى گۇناھكار يارەسۇلەللاھ.
ئۆزۈم بىچارەئى ئاسى گۇناھكار قارا يۈز قۇلىمەن،
شاپائەتدىن ئۈمىدىم كۆپ قىلما نەۋمىد يارەسۇلەللاھ.
تىلاكىم ئولدۇرۇر سەندىن مېنى كەئبەغە يەتكۈرگىل،
قەرىغان چاغدا ئىسيان كەتسە نە ئەرمان يارەسۇلەللاھ.

قارا يۇزىنى سۇرتۇپ ئۆلسە ئاندىن ئارمانى يوقدۇر،
مېنى غەم دەشتىدە سەن قويماغىل كىم يارەسۇلەللاھ.
بۇ ئۆمرۈم ئاتمىش ئۆتمىش ئۆلۈمنىڭ خەبەرى يەتمىش،
پۈتۈمنىڭ قۇۋۋەتى كەتمىش نە قىلغاي يارەسۇلەللاھ.
كۆرۈپ دەردىمنى ئەرز قىلسام ئىچىمدە قالماس ئارمانىم،
تۆكۈپ ئەشكىمنى مەن يىغلاپ ساڭا كىم يارەسۇلەللاھ.
پىراقىڭ ئوتى ئىچرە ئانچە يىغلاپ ئەرزھال ئېيتسام،
يىغانۇ ناله زار ئەيلەپ ساڭا مەن يارەسۇلەللاھ.
ساڭا پۇشىدە پىنھان بولغۇسىدۇر بارچەسى ئەئيان،
مېنىڭ ھالىم ساڭا مەلۇم ئېرۇرلەر يارەسۇلەللاھ.
غېرىبنىڭ ئەشكى ئاھى قىلدىلەر تۇرپە ئاجايىپنى،
مېنىڭدەك رۇسىياھغە قىل شاپائەت يارەسۇلەللاھ.

× ×

ئانچە يىغلاپ نامە يازدىم يارەسۇلەللاھ ساڭا بىر خەت،
پۇرقىتىڭدە ئەرز ھالىم شەرھىنى قىلدىم ساڭا بىر خەت.
ئى ھەبىبىم خامە سۇرۇم بۇ ساڭا يەتكەي سۆزۈم،
قىلما رەد ئۇشبۇ سۆزۈمنى ساڭا قىلدىم نەزم خەت.
قېرىلىقدىن بەسكى يوقتۇر خاتىرەمدە ھېچ ھۇرۇپ،
لىك ئەتتىم ئىشق ھىجرىڭدىن ساڭا ئەرز ھالىنى خەت.
ئارىزى كۆيۈڭنى ھېچ ئەيلەرگە قىلدىم ئارزۇ،
ئەيلەمەك ئەۋلا ئېرۇركىم ساڭا قىلسام قانچە خەت.
ھەر بالاغە ئۇچراساق قىلغىل مەدەد بىزلەرگە سەن،
ھەر بەلسىيەتدىن مېنى ئاسراغۇچى ئەرزىمغە خەت.
ئەرزلارىم زاھىر قىلىپ نەزمىنى قىلدىم ئانچە مەن،
ئول كۆنىدىن بول كۆنغە دىلغا زاھىر بولدى خەت.
بۇ غېرىبى ھالىنى شېئىر ئېيلادى بولغاي قەبۇل،
بۇيلەكىم يازدى پىراقىڭدىن ساڭا بىر مۇنچە خەت.

× ×

دوستلارىم مەن بىر غېرىپ ھالىغە يىغلاڭ زار زار،
ئوت تۇتۇبدۇر بۇ ئىچىمگە نەچچە خىرمان نارنار.
ئىستىمەس بولدى كىشى مەن بىر غېرىبدەك خۇارنى،
ئول سەبەبدىن كىم پەرىشانلىق ماڭا كۆپ باربار.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى

ياشلىقدا خۇش مۇناسىپدۇر ئويۇندا خۇبلار،
قېرىغاندا چۈنكى كەتتى كىم قاراشماي ياريار.
قورقامەنكىم بولماغاي مەندەك يامانراق بىر كىشى،
ئىلكىمە خۇش چىرماشىپدۇر ھىجرى ئوتىدىن تارتار.
ھەلقە ـ ھەلقە سالدى بوينۇمغە تانابى زۇلپىنى،
بۇ پىشانەمغە پۈتۈلگەن تەقدىرى پەرۋەردىگار.
كۆڭلىمە ئالدى كۆڭۈلنى ئول رەسۇلۇم ئارزۇسى،
نالە ئەيلەر بۇلبۇلى يەڭلىغ گۈلى رۇخسارسار.
قايدا تاپقايمەن ئۇنىڭدەك شەمس يۈزلۈك مېھرىنى،
كىم جۇنۇن ئىچرە قارارىپ تاپماس ئانداغ يار ـ يار.
دەھرىدە مەقسەدنى ئىستەكەچ بۇ ئالەم كارىدىن،
ئىزدىسەك ئول يار قارا قاش كىم ھامان ئول باقار.
پەھلە ئەتكىل ئىزداگىل ئىشق تەرىقى ئۇشبۇدۇر،
كېچە ئازغان تاپسە يول يولىنى ئولدەم دا تاپار.
دەرد يەتكەندە داۋا چۈن يالغۇز ياتقاندا رەپىق،
غۇسسە ۋەقتى يار غەمكىنلىكدە كەلگەي يار ـ يار.
ئول ھەببىم كۆرگەلى ئانى ئۇچار ھەردەم كۆزۈم،
تولغۇنۇپ ھەرگىز يېتەلمەس ئاندا بارماق قەسدى بار.
ئى كۆڭۈل يار ئۇزگەلەر دامىغە بولدى پاي بەست،
ساڭا مۇشكۈل ھالىتۇ غەم يولىنى ساڭا ئاچار.
بارچە مەقسەدكە يەتتى ئەزم قىلدى مەككەگە،
ئاسى قۇل مەقسەدكە يەتمەي ئاقسۇدا يىغلار زار ـ زار.
شەرھى ھالىم يازغالى بولدى قەلەم بىرلە دۇۋات،
قىلدى كاغەز يۈزىنى نەزمى بىلە بىچارەۋار.
نەچچە باش قويدى يولىغە بۇ ئىرادە بولمايىن،
بۇ غېرىبى ئاسىنى غەم تاغى قىلدى سەڭسار.

× ×

ئى غېرىپ دۇنيانى يادىڭدىن چىقار،
ئاتىشى ئىشقىنى ئاھىڭدىن چىقار.
ئىشقىنىڭ زىكرىدا تىل ئەتكىل تىلىم،
چۈغزىدەك ۋەيرانىدا بولغىل مۇقىم.
گەر بالايى ئىشقىدىن قاچماس ھەركىم سۇبھى شام،
قالمىغاي مەقسۇدى ئانىڭ ناتامام.
ئىشق بىر بادى ئەزىمدۇر ئۆزگە خەس،

يۈقدۇرۇر ھەقدىن بۆلەك پەريادەرەس.
شەرھى قىلسام ئىشقىنى تۈنۈكۈن داۋام،
يۇز قىيامەت ئۆتسە بول بولماس تامام.

× ×

ھىجرى ئويى ئىچرە قابالدى ئەچچە باقسام ئوق ئاتار،
لەھزە ـ لەھزە ھىجر ئوقىنى بۇ يۈرەكلەرگە ئاتار.
ئولكى بولماق ئىستەدىم ھىجرى ئوقىدىن ئاندىن خالاس،
بىر زامان ئارام يۈق ھىجرى ئوقىدىن باش قاتار.
جان ئاغزىمغە كەلدى دەرد ھىجران ئوتىدىن،
ئىزدىسەم يارەب مېنى يەتكۈرره سۈلۈك ئاندا بار.
كېچە نالەدىن مېنىك ھەر سائىتدە يۇز پىغان،
تۈننىك ئەۋۈەل باشىدىن يىغلاپ تۇرارمەن نالەزار.
ئىزدىسەم يەتكۈر پەقىرى ئاسىنى ئول رەۋزەئى،
نا ئۈمىد قويما شاپائەتدىن بۇ دەردىم كار بار.
دەردۇ مېھنەت چەكمەگىمدىن قەسدىم ئۇنىك كۈيىدۇر،
كەئبەدۇر مەقسەد ئەرەز بارماق مۇنىڭكى قەسدى بار.
ئاسرادىم ئۈچ قات كىپەننى يۇزگەمەن كۆپ چۈركەنىپ،
ھەشرە بازاردا يىغلاپ دادۇ ئەھۋال ئاندا بار.
ھەرنىچە شېئىر ئەيلەسەم بۇ دەردۇ ھالىمنى مېنىك،
يۇزنى ئېتسام يۇز تۇرۇبدۇر مىڭنى ئېتسام مىڭى بار.
قۇمدىن ئارتۇق دەردلىرىم ھەرگىز تۈگۈمەيدۇر مېنىك،
ئىشق ھىجران ئوقلاردىن يۇرەكىمدە داغ بار.

× ×

ئى غېرىبى دەردى ئىشق بازار بول،
ئىشق بازاردا ئاتمىش پارە بول.
ئى غېرىبى بولغىل ئەما دەردۇ سۆز،
ئىشقىنىك رەمزىدىن ئالغىل رەمۇز.
ئاھۇ ئەپغان بىرله چىقسا قەتره ياش،
قىرىق يىل تائېتىدىن ئەبزەل ئى قاياش.
ئاشىق ئىرسەك بول مەست مەست تېۋەدەك،
بولماغىل ئائەھلىسەن نادانلا دەك.
ئىختىيار قىلساك غېرىب ئىشقىدىن سۆز،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

سۈبھى شام ۋاقتىدا قىلغىل دەردۇ سۆز.
گەر كىشىنىڭ دەردى يوق ئول بىر كېسەك،
گەر كىشىدە ئىشقى يوق ئول بىر ئېشەك.
قىلغاسەن بۇ سۆزلىرىڭنى مۆئتەبەر،
ئىشقىنىڭ يولىغە قىل ئاندىن سەپەر.
ئى غېرىبى ھەرنە باتىل ئىشلاردىن يانغىل گۆزەر،
ئىشقىنىڭ بۇيىدىن ئال ئاندىن خەبەر.
خانۇمان بەربادە قىل مەردانە بول،
ئىشقىنىڭ پەرمانىغە پەرۋانە بول.

× ×

بۇ پەلەك كەجرەۋلىقىدىن ئانچە ئارمانىم مېنىڭ،
ھىجرى ئوقىدىن يۈرەكىمدە نەچچە يەردە زەخمى بار.
بۇ بەدەننى كۆيدۈرۈپ قالمىش جېنىم بىرلە سۆڭەك،
قالغانى سۆڭەك بىلە پوستى تېرۇبدۇر جانى بار.
بىر كۆزى يەكچەشمەدۇر، بىر كۆزلارى كوردۇر مۇنۇڭ،
كېچە ـ كۈندۈز مەككەغە بارماقغە كۆزدە ياشى بار.
باۋەر ئەتمەس بارچە ئالەم خەلقىدىن بىرنەچچە بەس،
شاھىد ئولدۇر سۆزلارىمدە نەچچە يەردە مەئنى بار.
كېچە ـ كۈندۈز يىغلايۇ دەۋزەخ ئوتىدىن ۋەھىمە ئىتىپ،
مەندە تائەت بولماسا مەن يىغلامايىمۇ زار زار.
قېرىغاندا بى ۋەتەن، بى خانىمان بولغان ئۆزۈم،
بى ۋەتەن بى خانىمان قىلغان قارا قاش يارى بار.
دەمەكىز ئى ئەھلى ئالەم مۇلكۇ ۋەتەن يوقدەپ مۇنۇڭ،
شەھرىيار شەھرى ئىچىدە ئون يەتتە ئېغىزلىق ئۆيى بار.
ئى غېرىبى يارىنىڭكى ئىتلەرىدىن كەمتەرىن كۆرگىل ئۆزۈڭ،
تاپساڭ ئانىڭ ئىتلارىدىن تۈت ئۆزۈڭنى خار ـ زار.
تەڭرى يارىڭ ئى غېرىبى نائۈمىد بولما پەقىر،
يەتكۈرۈر مەقسەدگە ئاخىر ئول كېرىمۇ بىرۇبار.
ئى غېرىبى كەئبە ئۈچۈن قىلغىل تەۋەككۈل قوي قەدەم،
نىيىتى ئىقبالىلارىڭ پىنھالارىڭدىن ئاڭا بۇلغاي ئاشكار.

× ×

«شىپايى ۋەسىل قەدرىن ھىجىر ئىلە بىمارلاردىن سور،
زۇلالى زەۋق ـ شەۋقىن تەشنەئى دىدارلاردىن سور.

لەبى شىرىن كۈلۈپ گۈپتار قىلغان خەلقدىن سورما،
بۇ پىنهان نۇكتەنى بىر ۋاقىپى ئەسرار ئۇلاندىن سور.
كۆزى ياشلۇلارىنىڭ هالىن نه بىلسۇن مەردۇمى غاپىل،
كاۋاكپ سەيرىنى شەب تا سەهەر بىدارلاردىن سور».

× ×

مۇساپىر هەم غېرىپلارنىڭ ئۆزىدىن سورماغىل نادان،
مۇساپىر هالىنى سورىساڭ غېرىبان شاملاردىن سور.
يىتىم مېهنەت ئارا يۇز مىڭ جاپاۋۇ رەنجۇ ئەلەم چەكسە،
يىتىملار هالىنى سورىساڭ يىتىم بولغان غېرىبۇ بىناۋادىن سور.
ئەگەر هەج يولىن سورىساڭ غېنى باي هاجىدىن سورما،
ئۆزى قاششاق دىلى يۇمشاق پەقىرلىق هاجىلاردىن سور.
پېقىرلىق دەردىنى سورىساڭ يېكى باي خەلقىدىن سورما،
ئەگەر سورىساڭ پولىدىن ئايرىلىپ قالغان پېقىرلىق ئادەمدىن سور.
قاچان كەئبە يولىغە ئەزم ئىتىپ قالغانىنى سورىساڭلار،
غېرىبدەك بەد دىيانەت كور، ئاسى قۇلدىن سور.

× ×

بولماسا ئاي ـ كۈن شۇئائى ئالەمى يورۇلماسا،
تىرە دىللارنىڭ دىلى يەڭلىغ شەبى تار ئولماسا.
نەپس زاتىدۇر باهائىم بىرله تاپماس ئەردى پەرق،
ئادەمىدا رۇھ، دەردۇ، سۆزۇ گۈپتار ئولماسا.
بولماسا نادان قاچان داناغه بولغاي ئىتتىبار،
ئابرۇي قالغايمۇ ئەردى گۈل ئەگەر خار ئولماسا.
دۆلەتى ئىقبال شۇكرىن كىم قىلۇر ئەردى ئادا،
مېهنەتۇ دەردۇ پالاكەت بىرله ئىدبار ئولماسا.
بىلمەس ئەردى ۋەسل ئەييامى هۇزۇرنى ئەهىل دەرد،
هىجر شامى دەردۇ پۇرقەتدىن دىل ئەپگار ئولماسا.
بۇ جاهان سوداسىدىن كەچ مەككەگه ئەزم ئەيلەگىل،
بولكى كۆننىڭ ئەشىدىن تاڭلا ساڭا يار ئولماسا.
مۇمكىن ئەرمەس بى تەئەللۇق مۇيەسسەر بولماغى،
ئۆزلۇگدىن تا غېرىبىغه خۇدا يار ئولماسا.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

× ×

كىم ئاندا قىلسا سەركەشلىك بالانىڭ پايمال ئاندا،
تەزەررۇئ بىرلە يۈز قويغانغە بەرگەيلەر ئامان ئاندا.
يوق ئول كەئبەغە بارسا ھاجىلارنىڭ ھاجىتى قانىئ،
تۈمەن ئەل ئەرزىن ئېتىپ تاپغاي مۇرادىن ھەرزامان ئاندا.
نە ھۆكمىكىم يېتەر ئاندىن ئەمەسدۇر زۇلىم ئەدل ئولدۇر،
نىدىن كىم ھىچ ئىش ماھىيىتى ئەرمەس ناھان ئاندا.
پۇلۇم يوق دەپ دىبان قايتارما يۈزۈڭ ئاندىن،
ئۆزى رازىق غېنىدۇر يەتكۈرۇر پۇلنى ساڭا ئاندا.
ئىلاھى مەن يامانلارنىڭ يامانىغە سېنىڭكى بولماسا لۇتپۇڭ،
بۇ ئاسى رۇسىياھ ھالى ياماندۇر بىگۇمان ئاندا.

× ×

ئى غېرىبى يىغلاغىل شامۇ سەھەر،
قايسىبىر غەمدىن بۇلاي ئازادىلەر.
جاھ مەنسەپ ئارقىسىدا نەچچە يىل،
ۋادەرىخا بىھۇدە ئۆمرۈم ئىدىل.
قىلمادىممەن ياشلىغىمدا تائىتى،
قېرىدىم ئۆتتى مېنىڭدىن سائىتى.
قويماسا ئۇشبۇ ئەجەل پۇرسەت ماڭا،
قايسى يۈز بىرلە قارارمەن مەن ئاڭا.
ئۆتكەرىپ ئۆمرۈم باھارى ياز - قىش،
جاھ مەنسەپدىن بۆلەك يوق مەندە ئىش.

× ×

مالۇ دۇنيا جاھ مەنسەپ ئەھلى دۇنيانىڭ بۇتى،
بىلسەڭىز قىلماس ۋاپا بىر نەچچە كۈنلۈك دەۋلىتى،
مۇنچە بىلدىم دەر ھامان يەتكەي ئەجەلنىڭ نەۋبىتى،
كەتكۈسى بىر يول ھەممە ئەيشى پاراغەت راھىتى،
ئەرزىمەس مىڭ يىلقى دەۋلەتكە ئۇنىڭ بىر مېھنىتى،
پەھمە قىلغىل لالەلارنىڭ قاندۇرۇر ھەر بىر قېتى،
بۇ غېرىب كۆپ قېرىدى يەتتى ئەجەلنىڭ نەۋبىتى.

بۇ ئەجەلنىڭ ۋەھمىدىن ھىچكىم تاپالماسلار ئامان،
خۋاھى ئالىم، خۋاھى زالىم خۋاھى ياخشى خۋاھ يامان،
بەررۇ بەھىر ئالەمگە ئىسكەندەردەك ئولسە ھۆكۈمران،
ئىلمى ھىكمەت بىرلە پىترەتدە ئەپلاتۇن زامان،
بۇ ئەجەل يەتمەك ھامان بەرمەس ئاڭا ھىچ مۇھلىتى.

بۇ بەدەننىڭ مۇلكىگە يەتسە كېسەلدىن بىر خەلەل،
ھەپت ئىقلىمدىن تەببىللار جەمئى ئولۇپ قىلسا جېدەل،
بارچە دۇنيانى تەسەددۇق قىلسە ھەم بولماس بەدەل،
مۇددەتى يەتكەن ھامانا بىر نەپەس بەرمەس مەھەل،
پايدە قىلدى، بۇ زىيان قىلدى دېمەكتۇر تۆھمتى.

چۈن ئەجەل يەتكەن زامان ناچار ھەرزىچان كېتەر،
كىم پېقىراق قانىڭ ئولسە ھەممەدىن ئاسان كېتەر،
يۈكنى ئازراق يۈكلىگەنلەر مەنزىلگە ئاسان يېتەر،
ئاز يىگەن ئاسان تىرىلگەنلەرگە كەمراقدۇر خەتەر،
تىترىتۇرمەن مەن دىگەنلەرنى ئۆلۈمنىڭ ھەيبىتى.

ئاغزىن ئاچسپ ئەژدىھا يەكلىغ تۇرۇبدۇر ئوللاھەد،
ۋاڭ، گۈكلار، بەيسە ھاكسىلار قۇتۇلماق يوقتۇر ھەد،
ئۆتتىلار بۇ دەھرىدىن ئول ئىشكاغا، بول غەزىنچى بى ئەدەد،
شاڭ بىگى، قازى، مىراپۇ دۆپ بىگلەر بى ئەدەد،
ئەئلەم ئاخۇن، مۇپتى ئاخۇن، قازى باشلىق سانسىز ھەد،
مەن غېرىبۇ دەۋلەتى سىناپ تۈگەتمەتلىككە نەھەد،
ئاسراغىل يارەب غېرىب بەندەڭنى ئىسلام ھۆرمىتى.

شۇنچەلىك ئۆمرۈڭغە قىلما ئىئتىمادئى دەۋلىتى،
بۇ تىرىكلىكنى غەنىمەت بىل جاھاننىڭ لەززەتى،
ئى كەربىا مەغپىرەت قىلغىل ئەھەد سەن ھەم سەمەد،
ھەممە بەندەڭ ئاسىلارنى كەئبەغە يەتكۈر ئەھەد،
مەغپىرەت قىلغىل بۇ بەندەڭنى رەسۇلۇڭ ھۆرمىتى.

ئەت بۇ سۆزلارغا تەدەببۇر قىسقىراك،
تۇرماغىل ئېتىغىل يانا سەن كۆپ راك.
بەندە بولساڭ تىز قىل بۇ نەزمىنى،
تاكى مۇندىن كۆر خۇدا ئىنئامىنى.

× ×

ئى يارانلار ئۆتتى دۇنيا دەۋرى ئاخىر بولدىمۇ،
مۆئمىن ئەلگە ھەر كۈنى تۇرلۇك بالا يۇزلەندىمۇ.
قېنى كىمگە دۇنيا باقى بولدى مالۇ دۇكۇ، زەن،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

يۇ ئەجەلكىم سىنەسىنى يەرگە چالىماي قويدىمۇ.
ئەنبىياۋۇ ئەۋلىياغە شاھى گاداۋۇ بارچەنى،
بۇ ئۆلۈمنىڭ ئاپىتى يەر بىرلە يەكسان قىلدىمۇ.
ئى بۇرادەر كۆز جاھاننى نەچچە ئىشلار كەلگۈسى،
قايسى ئىشلارنى ساناپ بولماس جانغە كەلدىمۇ.
كۆرمىگەن ئەردى كىشى ئۇشبۇ جاھاندا كارىنى،
ئەھلى ئالەم خەلقىغە مۇنداغ بالالار كەلدىمۇ.
قىزىنى ئانادىن - ئوغۇلنى ئاتادىن ئايرىبان،
ھەم قېرىنداشىدىن جۇدا لە قىلدىمۇ.
بول قىيامەتنىڭ ئالامىتى بىلگىلار دوستلار،
بول ئاجايىپ ئىش ئېرۇرلار پەھمە قىلدى بىلدىمۇ،
ھەركىشى ئۆز ھالى بىرلە ئىستەمەي ئاندىن كىشى،
يوق كىشى بىرلە كىشىنىڭ ئىشلارىنى بىلدىمۇ.
مېھر شەپقەتنى كۆرۈڭ ئىنسان ئىچىدە قالمايىن،
كاتتا چوڭنىڭ خەلق ئاراسى ئىتتىبارى قالدىمۇ.
ئول ھاياۋۇ شەرم قاچتى جۇملە ئول مەزلۇملادىن،
شايى بىرلە دۇررىغە ئۆزلەرىنى ساتتىمۇ.
بەچچەلەر بىر پۇلنى تاپسا ئاتاسىدىن ياشۇرۇپ،
ئوچى تۆرتى بىر بۇلۇپكىم تۆرت ئۈشۈقنى ئاتتىمۇ.
كۆر بۇ ئالەم بەد ۋاپادۇر ۋاڭ، گۇڭ بەيسە قېنى،
خۇاھى شاھ بىرلە گادانى قوينىغە يەر ئالدىمۇ.
نىسبەت ئېتىپ خوجىلار ئالەمگە غەۋغا ئەيلىدى،
شەرئىنى مەھكەم تۇتالماي قوللارىدىن كەتتىمۇ.
قاشىدا ئوغرى، قىمارۋاز سۆزى بىرلە ئىش قىلىپ،
نەدە خاتۇن بۆلسە ئالدى شەرئىدىن بۇ چىقتىمۇ.
كىم رەسۇلنىڭ شەرئىدىن چىقسا بۇلۇر نابۇد ئول،
ئاقىبەت شەرئى بۇلەرنى نىسىت نابۇد قىلدىمۇ.
مەغرۇر ئۆلمە ئى بۇرادەر بۇ پەلەكنىڭ كارىغە،
ئاخىر ئول ھەسرەت نادامەت بىرلە مۇندىن كەتتىمۇ.
قىلمادى ھەرگىز ۋاپا بىر ئادەمىغە ياخشىلىق،
مېھنەتو جەۋرى جاپانى كەلتۇرۇپ كۆپ ئۆتتىمۇ.
بۇ پەلەكدىن ياخشىلىقنى تۇتماڭىز ئى ئادەمى،
كىملەرنى زار يىغلاتىپ ئول شادلىقنى تاپتىمۇ.
ئى بۇرادەر شاد بولما، بۇ جاھاننىڭ ئىشىغە،
نەچچەلەر ھەسرەت نادامەت قۇلغە ئالىپ كەتتىمۇ.
ئى پەلەك يۈزى قارا كەلتۇرمە ئىنسانغا جاپا،

قايسىغه قىلىدىك ۋاپا سەندىن جاپالەر كەلدىمۇ.
بۇ پەلەك سالدى جاھانغه شور غوغا ئىشلارنى،
كۆرمىگەن ئەردى كىشىلەر نەچچە ئىشلەر يەتتىمۇ.
لەشكىرى ئىسلامنى كۆرگىل جەڭنى قىلماق قەستىدە،
ئاتالمىش پادىشالار بۇ شەھەرلەر كەلدىمۇ.
پى سەبىللاھ غازاتغه بەلنى مەھكەم باغلادى،
ھەر تەرەپ كاپىرلار ئاڭلاپ قورقۇبان ئول مۇكتىمۇ.
لەشكىرى ئىسلامغه بەردى قانچە تىللا سەرپاي،
ھەق بىرىدۇر بەرىكەت تىللا كۆمۈشلەر ئاقتىمۇ.
ئى غەربىي شۇكرى قىل ئىسلامغه داخىل بولغانىڭ،
ساڭا ئوخشە نەچچە ئادەم داخىل ئولماي كەتتىمۇ.

× ×

نە ئەجەپ قان يىغلاسام خەلقى زاماندىن دەمىدەم،
كۆردۇم ئول ئەھلى زاماندىن غەم بىلە غەمدۇر ئەلەم.
سۆزلەمەك بولماس ئۇلارنىڭ زۇلمىدىن يا غەملەدىن،
چۈنكى ئول كۆيدىن داغى كۆبدۇر بۇلارنىڭ داغى ھەم.
چەرخ ئالەمكىم چىكەر مىھنەت يۈكىدىن غەملەرنى،
بارچە جىسمىم غەم يۈكىدىن يەرگە بولدى بارچە خەم.
چۈن جاپا تارتار كىشىدىن يا بىراۋدىن تارتماي،
ھىچ قۇتۇلماس بۇ كۆڭۈل كىم رەنجى ئىلە رەنجۇ ئەلەم.
كىم ۋاپا قىلسە كىشىگە بولماس ئاندىن داغى كەم،
ئول ۋاپا قىلغان كىشىگە يەتكۈرۈر قاتتىق نەدەم.
ئەھلى دەۋران خەلقىدىن بولدى قۇرۇق جىسمىم قۇرۇپ،
لىك بۇ جان نالەلەر كۆڭلۈمدەدۇر رەنجۇ ئەلەم.
ئى پەلەك بەختىم تۇزۇپ يۇرۇت مېنىڭ شەمئىنى سەن،
يارۇتۇپ ئول يولغە كەلتۈر بەخت گۈمراھىنى ھەم.
ئېتتىم شاھىم ساڭا بۇ نەزىم ئىلە كۆڭلۈم داكى دىل خۇاھىمى،
يەتكۈر ئاسى غەربىنى كەئبە بىرلە ئول مەدىنە ساری ھەم.

× ×

ئالەم ئىچرە تۆرت ئىش باردۇر ئەجەپ قاتتىغ ئەلەم،
تەئرىپىنى ئەيلەسەم ھەرگىز مۇڭا يۇرمەس قەلەم.
«بۇ زامانە ئاخىرىدا قىز بالانىڭ كۆلپىتى،

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

بىرسىدۇر ئوغۇل بالا بۇلۇپ يىگىتلىك كۆلپىتى».
بۇ سۆزۈم يالغان ئەمەس پەھەم ئەيلەگىل،
تۆرت ئىش باردۇر مۇنى چىن ئويلاگىل.

× ×

ئالەم ئىچرە تۆرت ئىش باردۇركى كۆپ قاتتىق ئەلەم،
كىمگە بۇ ئىشلار يېتەر كۆپ خۇارلىق بىرلەر ئەلەم.
«بىرسى قىز پەرزەند ئېرۇر بولسە ئەگەرچەندى ئوغۇل،
بىرسىدۇر ئانىڭ سەپەر قىلسە ئەگەرچە بىر قەدەم.
بىرسىدۇر ھاجەت كىشىگە ئاتاۋۇ بىرلە ئانا،
قەرز ئېرۇر بىرسى ئەگەرچەندىكى بولسە بىر دەرەم».
ئى بۇرادەر ياخشى قال، دۇنيادا غەمنى كۆرماگىل،
مېھنەتۇ جەۋرى جاپادىن چەكمەگىل رەنجۇ ئەلەم.
بۇ باھارىڭ ئۆمرىنى بىلگىل غەنىمەت سەن بۇگۈن،
ئاخىرەتنىڭ ئىشىغە ياتما ئەگەر كەلسە ئەلەم.
ھەر زامان جەۋرى جاپا ئەھلى زامانىدىن كەلسەلەر،
قايتماغىل يۈزۈڭنى ھەقدىن رەھمەتى بولغاي بەھەم.
دەۋلەتى قىلمە تەكەللۇم ئەھل دەۋران خەلقىدىن،
نىيىتىڭ ئىقبالىدىن مەككە سەرى قويغىل قەدەم.

× ×

ئوت سالىبدۇر دەردۇ ھىجراندىن ماڭا،
زەۋقۇ - شەۋقىدىن ئىچىمدە دەرد تۇلا.
بۇلبۇل ئايرىلغان كەبى گۇلالەردىن ئول،
ئايرىلىپ قىلمىش ناۋا ھەزرەتىدىن ئول.
بۇ كۆڭۈل پەرسىز بىلەن ھەردەم ئۇچار،
بارغالى تەقدىرى قويماس دەردۇ غەم بولدى دۇچار.
ئى غېرىب سەبرەيلەگىل مەقسەد تاپارسەن بىر كۈنى،
جابدۇغىڭنى راست قىل يەتكۈرۈر مەھبۇپ سېنى.

× ×

ئېرۇر كۆڭلۈم ھەمىشە ئول رەسۇلۇم ئەرزۇ تۇپراغى،
كى قىلمىش جىلۋە ئەيلەپ ئول گۈلى جەننەت ئارا باغى.

ئۇنىڭ تۇپراغىنى مەن ئاسراسام كۆز پەردەسى ئىچرە،
كى كەلتۈرگەندەك بىراۋ كاغەزگە چىرماپ كەئبە تۇپراغى.
كۆڭۈل ھىممەت بىلە ئانداغ ئۇچارلار رەۋزەئى ساری،
خىيال قىلغاندا مەقسەدغە نە مانىئە دەشتىلەر تاغى.
نە ئارماندۇر قەبرىپ قالدى ئەجەلگە بەرسىلەر پۇرسەت،
يېنىدىن كىم بولدى بۇ دەيرى پانادىن ھەم ئۆتەر چاغى.
بىرنى قىلىپ مۇساپىر ئەيلەپ جۇدا ۋەتەندىن،
ئەمری ئەزەل پۇتۈلگەچ ساپا ئەردى شەھیاری.
بۇ ساھىپ نەزمنىڭ ئەسلى دىيارى شايار،
ساپا بۇلۇپ شەھیارغە ئول يارلار دۇئايى.
ھىممەت بىرلە سەن تۇرغىل كەئبە سەری قەدەم قۇيۇ،
قەبرىغاندا يەتكۈرسە ئەجەپ ئەمەس خۇدايى.

× ×

غۇربتىدە غەرىب سېنى تاپماي،
ئېتغان سۆزىدىن بۇ ئەزمە بولغان.
نەزم ئېيتسەن ساڭا ئىچىمگە پاتماي.
ئەپو ئەيلەگىل سەن ئى پادىشاھىم،
ھەر يەردە بولسام سېنى ئۇنۇتماي،
غەرىب قۇلۇڭغە ئى بىرۇبارىم.
يىغلاپ كۆزىدىن ياشىنى قۇرۇتماي.
سەندىن تېپىپ بىر كۆزۈم رۇشنالىق،
ئوشبۇ غەربىنىڭ ھالى خارابدۇر،
ھەددىدىن ئاشتى بۇ جۇدالىق.
سېنىڭ ئۇچۇن باغرى كابابدۇر.
چىقتىم ۋەتەندىن شادۇ خۇررەم،
ئاشىق بولۇپمەن كەئبە ئەزمغە،
كۆزۈم تۇلا ياش ھۆل قىلدى ئىتتەك ھەم.
ئۇزۇڭغە ئەئيان ئېتىغان سۆزۈمغە.
ئول جىلۇەگاھىڭ ئالەمگە ئەخزەر،
ئاشقىلىغىنى ئىزھار قىلدىم.
رەخشى ئېنىرى رەشىك مېھر ئەنۋەر.
غەربىلىغىنى ئەرزنامە قىلدىم.
ئول شوئلەڭ مېھری شەمئى جايى،
يارەبىبە ناسەن ئەرزىمگە يەتكىل،
ئول مېھر سۇ پەھری خاكراھى.
ھالىنى ئېيتتىم دەردىمغە يەتكىل.
ئولكى ساڭا چەرخ خاكرەدۇر،
سەندىن بۆلەك كىم ئەرزىمگە يەتكەي،
مىئراج تۇنۇڭ ساڭا گۇۋاھ - گۇۋاھدۇر.
سەن يەتمىسەڭ بۇ غەرىب نە ئەتكەي.
ئىككى پۇتۇك ئالدىدا پەلەك پەست،
سەندىن بۆلەكدىن دەرد غەملەر يەتكەي،
ئۇمىد تلارىڭ ئەنبىياغە ھەم ست.
رەنجۇ ئەلەدىن كۆلپەتلەر يەتكەي.
ئالەم دارىسالىتىڭ بىرۇ تى،
قارىپ ئوبۇشقا بولغان بۇ چاغدا،
ئادەمغە شاپائېتىڭ ئۇمىدى.
يۇرۇپ بۇ قەبری ھەسرەتىدە داغدا.
ھەرنەچچە بولۇپ جاھان تۇپەيلىڭ،
ياشلىق قولدىن كەتكەن بۇ چاغدا،
يۇ تۇپەيل ساری مەيلىڭ.
قەبری بولۇپ بۇ كۆھنە رەباتدا.
بۇيرۇغلارىڭ ئەلگە قەرز يەڭلىغ،
دۇ چەشمەسىدىن يەك چەشمە قالغان،
سۆننەتلارىڭ ئەلگە پەرز يەڭلىغ.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئسسلام تىنغە سەن بۇلۇپ رۇھ،
ئەسنابلىرىڭ ساڭا پىدا قىلىپ رۇھ.
بارسىغە بەر گۈزىدە بۇ ئەۋقات،
ئال ئەسھابىڭغە سالات ئىلە تەھيات.
ئاسىنى قىلىمە نائۇمىدى،
شاپائىتىڭدىن بار ئۇمىدى.
چىققاندا ھۇجۇم ئەتتى خالايىق،
بارماق مەككەگە ماڭا بولدى لايىق.
ھەر نەۋئى مۇراد سەندە ھاسىل،
ۋەسلىڭغە يېتەلمەي غېرىب مۇندا غاپىل.
يەتسەم ھەر نەۋئ قىلىپ مەدىنە ساری،
ئەرزىمنى ئېيتسام تەخت ئۈستى شاھى.
كىم ئۇچرىسا مەن دەردىمنى ئېيتسام،
بار يۈقنى يۇلدا سەرپ ئېيتسام.
تاپسام يۇلۇمنى يورۇتۇپ مەن،
غەم قايغۇ بىلە ئاقسۇدا يېتىپ مەن.
غېرىبغە بولماسا لۇتپى ئىلاھى،
ئۇنىڭدىن ئۆزگە يوقدۇر ھېچ پاناھى.

× ×

شەھەنشاھى ھەمىشە ئاقسۇ شەھرى كامران بول،
بۇ ئىزىزەت بىرلە دايىم شادىمان بول.
ساڭا ئىقبال دۆلەت يار ئولسۇن،
مۇرادانى ھەمە تەيىار ئولسۇن.
زامانە پىتنەسىدىن ساقلاسۇن ھەم،
قەۋى دۇشمەنلىرىنى ئەيلەسۇن كەم.
پەلەكدىن ئۇرلاسۇن ئىزىزەت كامالى،
ھەممەگە كۆرسەتسۇن ئىسسىغ جامالى.
مۇرادانى تامامى قولغە كەلگەي،
مەدەد ئەيلەپ ئەزىزلار يار بەرگەي.
ھەممە ئىشلاردا ھەق بولغاي ئاڭا يار،

شاپائەت قىلغاي ئول مەھمۇد مۇختىيار.
غېرىب قىلمىش دۇئايى دەۋلىتىغە،
قىلىپ تۇرغان ئىشىغە ھىممىتىغە.
كىشى ئۆزلۈگىدىن دەۋلەت تاپارمۇ،
ئەزەلدىن بولمايىن ئىزىزەت يېتەرمۇ.
كىشىگە بەرسە دەۋلەتنى خۇداۋەند،
قىلالماس ھېچ كىشى دۆلەتكە مانەند.
ئەزەل تەقدىرسىز بىر قىل ئۆزۈلمەس،
ئەگەر خىزرى نەزەر قىلسە ئۆزۈلمەس.
خۇدا بەرگەن بۇ دەۋلەت ئاڭا ئىقبال،
ئەزەل كۆندە پىتىلمىش ئىزىزەتۇ ھال.
خۇدانىڭ سۇنئىغە ھېچ ئىتراز يوق،
ئاڭا ئىزىزەتنى بەرگەي مۇندىن ئارتۇق.
ئېغىرلىق بابىدا يەكتە يىگىت بول،
ساپالىق بابىدا گۈپتارلىق ئول.
سوراغى شەر ئىنىڭكى سۆزلەرىدىن،
خۇدا بىلىندۇرگەن ئەرمىش قۇدرەتىدىن.
ئاتا قىلغان بۇ دەۋلەتنى خۇدايىم،
دىلى يۇمشاق سۆزى ئۆتكۈن مۇلايىم.
بىرىپ دۆلەت ئاڭا بىرلە ساپالىق،
دىيارىدۇر ئۇنىڭ ئەسلى كۇچالىق.
خۇدا ئەمرى ئاتا قىلسۇن بۇلارغە،
ھەمىشە شادلىق بولسۇن ئۇلارغە.
بۇ شېئىر ساھىبدۇر ئاسى گۇمراھ،
جاھاندا تاپقاندۇر دەردى ھەمراھ.
قىلىپ دەردىمنى مەن بىر مۇنچە شېئىرى،
مۇرادىمغە يېتەلمەي كەئبە ئەزمى.
مەدىنە ساری ئەزمى ئىشتىياقى،
بارالماي تەلمۇرۇپ دەردۇ پىراغى.
شاپائەتىدىن غېرىب تۇتتى ئۇمىدنى،
كېچە ـ كۈندۈز ئوقۇپ خەيرى دۇرۇدنى.

× ×

بولدى قۇربان ئەلگە ئىيد ھەر كۈندە مەيدان قىلغۇسى،
ئول رەسۇلۇم ئىشتىياقى جاننى قۇربان قىلغۇسى.

بەرق ئاپەت بولغۇسى ھەرلەھزە ئول جان كۆيدۈرۈپ،
ئەھلى ئالەم غېمى يوق ھەر كۈندە مېھمان بولغۇسى.
ئىشتياقى ئول رەسۇلۇم ھەر تەرەپكە قويسا يۈز،
يۈز كۆڭۈلنى كۆيدۈرۈپ يۈز جاننى ۋەيران قىلغۇسى.
ئاشكارا جان ئېلىپ بىردەك غېرىبنى يىغلاتىپ،
ئەل مۇنى بىلمەس مەگەر بىلسە غېرىبنى ئەھلى نادان قىلغۇسى.
بۇ كۆڭۈل كىم ئەزم قىلغاننى بىلمەس بىر كىشى،
ئالەم ئەھلى يوق خەبەردار زار ھەيران قىلغۇسى.
بىلمەسۇنكىم بۇ غېرىب ئەزم قىلۇرنى ھېچكىشى،
ئول رەسۇلۇم رۇھى پاكىدىن شاپائەت قىلسەلەر بۇ كۈلگۈسى.
ئەلگە ئىيد دۈرئى غېرىب قىلسە تەكەببۇر كىبر ئىلە،
بۇ پەلەك بۇ جەمئىنى ھالى پەرىشان قىلغۇسى.

مۇناجات

تىلاگىم ئولدۇرۇر يارەب مېنى كەئبە سەرى يەتكۈر،
تاۋاپ قىلسام يانا ئاندىن مەدىنە سارىغە يەتكۈر.
قىلاي دادىمنى مەن ئاندىن شاپائەتدىن ئۈمىدۋارمەن،
ئۆزۈم ئاسى گۇناھكار قۇل شاپائەتدىن نېسىپ يەتكۈر.
گۇناھكار ئادەم ئوغلىدا مېنىڭدەك بولىماغاي ھەرگىز،
گۇناھىم جەھەتدىن يارەب مەدىنە سارىغە يەتكۈر.
نېسىپ ئەتكىل رەسۇلۇڭ ھۆرمىتىدىن ئاسى بۇ قۇلغە،
مۇنى سەن قىلماغىل نەۋمىد مۇرادى مەقسەدى يەتكۈر.
ئەگەر نەۋمىد قىلساڭ كىم قىيامەتدە نەھال كەچكەي،
شاپائەت بەھرىدىن لەب تەشنەلىككە بىر شىپا يەتكۈر.
مېنىڭ بۇ تىلاگىم ئايان ساڭا پۈشىدە ئەمەس سىررىم،
مېنى بۇ دەشت ئارا قويمە نېمەت ئىقبالىمە يەتكۈر.
مېنىڭدەك ئاسى قۇللارغە سالىپدۇرسەن ھەۋەسلەرنى،
غېرىبدەك ئاسى قۇلنى كەئبەئى مەككە سەرى يەتكۈر.

× ×

قىلدى مېنى بۇ سۇپەرھر غەددار، تىكتى پەلەك يۈزۇ كۆزۈمنى،
غەم ئەندۇھ ئىلكىدە گىرىپتار. لۇتپ ئەيلەپ ئىشت سۆزۈمنى.
سەرگەشتە خۇارزار بولدۇم، ھەر نەچچە سۆزلىمەي دىسەم مەن،
ئالەمدە بى ئىتىبار بولدۇم. تىلىم خاموش ئەيلىسەممەن.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

پەيداۋۇ ناهان ساڭا ئاشكارا، بىھۇدە مېنى غەملەرگە سالما.
ئۆزۈڭ بىلدۇرۇپ بۇ سۆزى پەيدا. ئەدلىك پۇر ئېرۇر جاهانغا مەشھۇر،
ئى شاه جاپاجۇي بولما، رەھىم ئەيلاگىل مەن غېرىب مەھجۇر.

× ×

ئى دوست بىلىڭلار سۆنىڭى جاهان خۇدايى،
بەردى بىرگە دۆلەت بىرنى قىلىپ گادايى.
كارى پەلەك ئىشمن كۆر ئەۋۋەلدە شاد ئەيلەپ،
ئاخىر دەمدە بىراۋدىن بىرنى قىلىپ جۇدايى.
شەھەردىن شەھەرگە قوغلانىپ يۈرگەن ئەردى دەۋلەتى،
ئاخىر كىلىپ ئاقسۇدا بولغان ئەرمىش ھاۋايى.
بىرنى قىلسە مۇساپىر ئەيلەپ جۇدا ۋەتەندىن،
ئەمرى ئەزال پىتىلگەچ ساپا ئەردى شەھرىيارى.
بۇ شېئىرنىڭ ساھىبى ئەسلى دىيارى شاهيار،
ساپا بۇلۇپ شاهيارغا ئول يارلار دۇئايى.
ھىممەت بىلە سەن تۇرغىل كەئبە سەرى قەدەم قوي،
قېرىغاندا يەتكۈرسە ئەجەپ ئەمەس خۇدايى.
بۇ شېئىردىكى توختاتقىل ئۆلىمالار بار مۇندا،
مۇندىن ئۆتسەڭ ئۇلىما قىلۇر سېنى سازايى.
ياد ئەيلەگىل كەئبەنى زىيارەتى مەككەنى،
ياد ئەيلەسەڭ كەئبەنى باردۇر ساڭا ئاتايى.
غېرىب بولما نائۇمىد توۋەككۈلگە يۈلەنگىل،
كەئبە سۆزىن سۆزلەسەڭ ساڭا بۇلۇر غىزايى.

× ×

بۇ نەسىھەت مەندىن ھەمە، كەلگەي ئانىڭ باشىغە زۇلەيۇستەم.
بىھۇدە بۇ سۆز ئەمەس ئى خەلق ھەمە. كىمكى قىلسا ھەر ئىشنى ئاشكار،
كىمكى ئايان قىلسە سۆزنى دەمبەدەم، خەلق بولغاي قەسىددە لەيلۇ ناهار.

× ×

مۇنچە كۆيدۇرمەك جازامۇ قېرى بۇ بولغان بىلەن،
تاشلاپ ئەتمەسلەر قېرىنى پادىشا بولغان بىلەن.
قېرىلىق ھەرگىز زىيان قىلماس نە ھۇسنۇڭغە زىيان،

رەھمىتىغە كىم بولۇرمۇ بىر قىيا باققان بىلەن.
چوغنى پاختا ئاراسىدا ساقلىماغلىق تۇرپە تەرس،
ئاشكارا بولغۇسىدۇر ئانچە ياشۇرغان بىلەن.
نەچچە ۋەقت بولدى غەرەزنى پەھم قىلماس ھېچكىشى،
ئى غېرىبا مەقسىدىڭ ھاسىل بولۇرمۇ يىغلاپ ئولتۇرغان بىلەن.
مەخپى تۇتقان بىرلە ئاشقلىق ياراشماس كىشىگە،
ئاشكارا قىلغۇسى ئىشق ئوتى ياشۇرغان بىلەن.
كۆزدە ياشى شاھىدى، يۈزى سېرىغ بولغان زەلىل،
ساچلارى پەتلە بولغان ئىشق بىمارى بىلەن.
ئىشق سابىت قىلدى قان ياشىم سېرىغ يۈزۈمنى كىم،
شاھىدىم بولدۇر مېنىڭ دەردى ئارا ياشىم بىلەن.
نە قىلاي ئىشق ئوتىغە كۆزۈم ساراي ئىچرە ياش،
كۆڭلى قاتىغ تاش بېغىرىنىڭ دەردۇ بىمارى بىلەن.
كېچە-كۈندۈز غەم ئاراسىدا كۆڭۈل پەرسۇدەدۇر،
تاپمادى ھېچ شادلىق يۈردى ھەمىشە غەم بىلەن.
ئانچە تۇتتۇم ۋەسلىغە يەتمەك خىيالىدا ئۆرتانىپ،
ۋەسلىغە بولماي مۇيەسسەر ئۆرتانىپ ھىجرى بىلەن.
ئانچە تۇردۇم تەلمۇرۇپ يوللارغا قاراپ ھەر زامان،
كۆزلارىم گەۋھىرى ئۇچتى قارابان يوللار بىلەن.
كۆرەۋدۇم دەھردە مۇنداغ بەد ۋاپا ئول يارىنى،
كىم يۇرۇبدۇر بۇ جاھاندا بەد ۋاپا مەھبۇپ بىلەن.
ئاشىق بولساڭ ئى غېرىب دەردۇ بالاغە سەبىر قىل،
يەتسە ئاشىقغە ئەلەم يېتەر جاپا سەبرى بىلەن.

× ×

كۆرمىدىڭكىم يارمەھبۇپ، ئىتلارنىڭ سانىدا،
ئوت تۇشۇپ كۆيمىش بەدەنگە بۇ غېرىبنىڭ جانىدا.
ھەر كېچە تاڭ ئاتقۇنچە يولدۇز ساناپ كۆككە بېقىپ،
كۆزلەردىغە ئۇيقا كەلمەي غىڭشاشىپ ئىت ئورنىدا.
باقسام ئول يارىم كۆرۈنمەس جانىمە ھەم دەردۇ غەم،
ئۆزگەلار قاشىدا بولدى مۇڭا ھەمراھى رەپىق دەرد يانىدا.
تاپمادىم ھېچ چارە مەن دەردسىز دەۋاغا ئۇچرادىم،
نە ئىلاج ئەيلەي يارانلار قېرىغان بۇ چاغىدا.
شۇم رەقىبلەرغە باقىپ قاشىن ئېتىپ ناز ئەيلەبان،
بارسام ئول يانغە ئانىڭ شۇم رەقىبلەر يانىدا.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

× ×

نەپسىنىڭ ئارقاسىدا ئەرگەشىپ ئاۋارە قىلغان نەپسىدۇر،
ئەرگەشىپ سەگدەك يۇرۇپ بۇ خۇار قىلغان نەپسىدۇر.
ئەۋدىها يەڭلىغ بولۇپ كەلسە هارامدىن يانمايىن،
گەر هالۇ گەر هارام كەلسە سۈمۈرگەن نەپسىدۇر.
قاندا بارسا خارلىقنى ئىستابان بۇ نەپسى شۇم،
ئىتتىبارى قويمايىن مەردۇت بولغان نەپسىدۇر.
ئانچە ئېتتىم نەپسى شۇمغە سۆزگە باۋەر قىلمادى،
هەرنىچە پاسىد خىياللار بىرلە يۇرگەن نەپسىدۇر.
مىڭ جاپا كەلتۈردى باشىغە نەپسى شۇمنى ئەرگەشىپ،
غەڭشاشىپ ئىتتەك بولۇپ هەر كويغا سالغان نەپسىدۇر.
نەپىس ئەمارە يامانلىقدىن قىلىپ دىنىم خاراپ،
بەند ئىشتتۇرمەي جاهالەتدىن قېرىغاندا خۇار قىلغان نەپسىدۇر.
ياخشى ئىش قىلۇرمىدى مېهمان ئۆچۈن نەپسى ئەمر،
شەرم تۇتماي يەتكۈرۈپ باشىمغە مۇنچە دەردۇ غەم بۇ نەپسىدۇر.
نەپسى تىپىلدۇكى مۇهلەت بەرسە دايىم سۈت ئىمەر،
مەنئ قىلغان بىرلە سۈت ئەمەكنى قىلماس هىچ كەم بۇ نەپسىدۇر
يان هاۋادىن سەن ئۇنى زاتىڭغە هاكىم ئەيلەمە،
گەر هاۋا هاكىم ئىسە قىلغاي سېنى دەۋزەخغەزەم بۇ نەپسىدۇر.
سەن هاۋادىن يانمايىن جانىڭغە قىلدىڭ كۆپ ستەم،
بىلسەڭ ئەرسە بۇ هاۋا شەيتان بىرلە بىر نەپسىدۇر.
تۇتما پەرمانى مۇنىڭ هاكىم ئەمەس بۇ خەسىم ئېرۇر،
خەسىملىكدىن كۆپ گۇناه ئالۇدە قىلغان نەپسىدۇر.
قېرىغاندا نەپسىنىڭ دامىدا بولدۇڭ پاي بەست،
ئىنتىزارلىقغە سالىپ ئاقسۇدا قويغان نەپسىدۇر.

× ×

سۆزۈڭنىڭ مەغزى يوق بۇ سەپھەر ئۆزرە،
سەمەرسىز هەر دەرختىغە قويغاي ئەردە.
مۇنىڭدىن بەهرە ئالماس ئادەمزاد،
ئۆزۈڭ موللاچوق دىۋى پەرىزاد.
زىيارەت قىلمادىڭ كەئبە تاۋابى،
بېرۇرسەن ئاخىرەت قايداغ جاۋابى.

تىلىڭدا جارى قىلغىل زىكرى ئاللاھ،
دىلىڭدا ياد قىلغىل كەئبەتۇللاھ.

× ×

نەپسىنىڭ ئارقىسىغە كىرمىگىل،
مېھنەتۇ غەم ئىچرە ئۆزنى سالماغىل.
قەبرىغان ئەسرىگدە بولما سەن پەرىپ،
دۇنيا بىرلۇلى خۆتۇندۇر ئول ھەرىپ.
ئۆتتى دۇنيادىن تامامى ياخشىلار،
تۇتمايىن دۇنيانى دوست ئول ئۆتتىلار.
ئىبرەت ئالغىل ئى غەرىب ئۆتكەنلاردىن،
شەرمى تۇتغىل مەككەدىن يانغانلاردىن.

× ×

بۇ شېئىرىڭ توختاتىپ تاشلا قەلەمنى،
تامام بولماس پۈتۈپ دەردۇ ئەلەمنى.
دۇۋاتنىڭ ئاغزىنى چۈن ئەيلەگىل مۇم،
دۇۋاتنىڭ ئاغزى بولسۇن ئانچە مەختۇم.

لۇغەت

ئە

ئەئيان — ئاشكارا.
ئەرش لەرزان — ئەرش تىترەش.
ئەيش — راھەت، پاراغەت.
ئىمىن — خاتىرجەملىك، ئامانلىق.
ئول جاھان بازارى — قىيامەت كۈنلىرى.
ئىلتەگەي — ئېلىپ كەتكەي.
ئەپغان — پىغان، ناله زارە قىلىپ يىغلىماق.
ئاب — سۇ.
ئەشك — كۆز يېشى.
ئەھمەد — مۇھەممەد ئەلەيھىسالامنىڭ بىر ئىسمى.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

ئىسيان — گۇناھ.
ئال - ئەسھاب — مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ ئائىلە تاۋاباتلىرى ۋە ساھابە - سەپداشلىرى.
ئابىد — تەڭرىگە تائەت ئىبادەت قىلغۇچى.
ئەسىپ — ئات.
ئەلقاب — بىر كىشىنىڭ ياخشى سۈپەت، خۇسۇسىيەتلىرى.
ئەقسا — يىراق يەر، ئاخىرقى مەنزىل.
ئىبادات. — ئىبادەتلەر.
ئەنبىيا — پەيغەمبەرلەر.
ئەۋلىيا — تەڭرىنىڭ دوستلىرى.
ئەنجۇم — يولدۇزلار.
ئەزۋاج — خاتۇنلار.
ئىللەللاھ — يىگانە بىر تەڭرىدىن باشقا تەڭرى يوق.
ئەرسە — شۇنداق قىلىپ ...، شۇنداق بولۇپ.
ئاتالىق — بەدەۋلەتنىڭ ئۇنۋانى.
ئەجىز — ئاجىزلىق.
ئەسھاب كەھف — دىنىي رىۋايەتلەردىكى بىر غارغا يوشۇرۇنغان بىر نەچچە ياش ئۇلۇغ زاتلار.
ئەندۇھ — قۇرقۇنچى، غەم - قايغۇ.
ئەغيار — يات، غەيرى ئادەملەر.
ئاتا — ئاتالىق غازى.
ئىتاب — ئاچچىقلىنىش، كايىش.
ئىزتاراب — بىئاراملىق، ھودۇقۇش.
ئۇناب — يادلىنىپ، خىيال قىلىپ.
ئاھۇ — جەرەن، كىيىك.
ئەستەغپىرۇللاھ — تەڭرىدىن گۇناھىنىڭ كەچۈرۈلۈشىنى تىلەيمەن.
قۇل ھۇۋەللاھۇ ئەھەد — ئاللاھ يەككە يىگانە بىردۇر.
ئەللاھۇ سەمەد — ئاللاھ ھىچ نەرسىگە مۇھتاج ئەمەس.
ئەنقا — سۇمرۇغ قۇش.
ئىسكەندەر — ئىسكەندەر زۇلقەرنەيىن.
ئۆزۈرىدىن ئۆزگەسى — تەڭرىدىن باشقىسى.
ئەزرائىل — جان ئالغۇچى پەرىشتە.
ئەلايىق — تۇرمۇش مۇناسىۋەتلىرى، مال - مۈلۈك.
ئەرسەئى غەبرا — يەر شارى، يەر مەيدانى.
ئەۋئەدنا — ياكى ئۇنىڭدىنمۇ يېقىنراق.

ئەئداد — سان، ساناقلار.
ئەييۇھەننا‌س — ئەي خالايىقلار!
ئۇقبا — ئاخىرەت كۈنلىرى.
ئىتماد — تايىنىش، ئىشىنىش.
ئاشۇپتە — ھەيران، مەپتۇن - ئاشىق.
ئەر - ئەر — سۈۋادان تېرەك.
ئاستانە — پايتەخت، بۇسۇغا.
ئۇمىيان — قارغۇ، كور.
ئانچە — شۇنچە، شۇنداق.
ئەبىر — بۇلۇت.
ئەلفىياس — ئەرزدات، ئەھۋالغا يەتكىل.
ئەسرۇكلۈك — مەستلىك.
ئىدبار — بەخت - دۆلەت، بايلىقنىڭ يىمىرلىشى.
ئەپگار — يارىدار، ئاجىز.
ئىقبال — بەخت - دۆلەتنىڭ يۈزلىنىشى.

ب

بىدار — ئويغاقلىق، ئۇخلىماسلىق،
بىھراق — ياخشىراق، ئەۋزەلراق.
بەرگ — يوپۇرماق، گۈلنىڭ چېچىگى.
بابائىيەرپ — ساچ، ساقلى قارەك ئاقارغان بوۋاي.
بەرق — ئاۋادىن چۈشكەن چاقماق.
بەخشىش — بېغىشلىماق، ماددى نەرسىلەرنى بەرمەك.
باساپا — ساپ، پاك، سۈپەتلىك.
بىھەد — چەكسىز، سان - ساناقسىز.
باد — يەل، شامال.
بادە — شاراپ، مەي (ھاراق).
بۇۋە — تۇل خوتۇن.
بەلەند — ئۇستۇن، يۇقۇرى.
بىخ - بۇنياد — يىلتىزى، تۈۋى، تەكتى.
بەھر — دېڭىز.
بى باقا — مەڭگۇ ئەمەس.
باقا — مەڭگۇ. يېقالماس ئالەم (ئاخىرەت)، ئۇ دۇنيا.
بەسى — تولا. كۆپ.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

بەقەم — يوپۇرماق ۋە ياغىچى قان رەڭگىدە بولىدىغان بىر خىل دەرەخ.
بىمىش — ئارتۇق، كۆپ.
بەدخۇاھ — يامانلىقنى خالىغۇچى ئادەم.
بەلىيەت — بالايى-ئاپەت.
بەتھا — مەككە ۋە مەككە ئەتراپىدىكى ۋادىلار.
باتىل — كېرەكسىز، ئىشەنچسىز.
بى باك — نومۇسسىز، ئۇياتسىز ئادەم.
بەرر — يەر شارىنىڭ قۇرۇغلۇق قىسمى.

ت

تەڭ نەپەس — نەپىسى قىسىلماق، سۆزلىيەلمەسلىك، بىچارىلىق، ئەركسىزلىك.
تۇغيان — ھەددىدىن ئاشماق، ئىسيان قىلماق، ئىتائەتتىن چىقماق.
تاڭلا — ئەتە، قىيامەت كۈنى.
تەبەر — قول پالتىسى، كەكە، ئىككى باشلىق پالتا.
تۇندبار — شۇڭغان. بوران.
تەنھا — يالغۇز.
تۇلۇڭ — قۇياش ۋە ئايىنىڭ يۇلتۇزلارنىڭ چىقىشى.
تۇرغانى — تۇڭگانى.
تەئمىر — ئىمارەت قۇرماق، بىنا سالماق.
تىپل — بوۋاق بالا.
تىناب — تىنەپ - تەنتىرەپ.
تەلەپ — ھىلاك بولماق، يوقالماق.
تۇتيا — كۆزنى روشەن قىلىش ئۈچۈن سۇرتىدىغان مەدەندىن ئېلىنغان توپاسىمان دورا.
تۇرپە — ئاجايىپ.
تەزەررۇڭ — زارلىنىش، ئۆزىنى بىچارە تۇتۇش.
تامۇڭ — تەمە قىلغۇچى، ئۇمۇدلەنگۈچى.
تۇشە — يەمەكلىك، ئوزۇغلۇق.
تەئىد — قوللىماق، كۈچەيتمەك.
تەمەننا — ئارزۇ، ئۇمىت.
تابىستان — ياز، تومۇز پەسلى.
تەجرىد — جەمىيەت، تۇرمۇش مۇناسىۋەتلىرىدىن ئۆزۈلمەك.
تەسكىن — ئارام ئالماق، ئارام تاپماق، جىم تۇرماق.
تەكەللۇم — سۆزلىمەك.

تەھىيات — تۆھپە، سالام.
تەردامەت — پاسكىنا، گۇناھكار.

س

سەمەر — مىۋە.
سىنەچاك — يۇرەك - باغرى دەردلىك.
سانا — تەگرىگە تەشەككۇر، مىنەتدارلىق قىلماق.
سەگگى خارە — قاتتىق تاش.
سەجدەگاھ — سەجدە قىلىنىدىغان ئورۇن.
سۇبھى — تاڭ يورۇش ۋاقتى.
سۇبھى سادىق — راس تاڭ ئېتىش.
سال — يىل، ئادەمنىڭ يېشى.
سابىت — مۇستەھكەم تۇرغۇچى، ئىسپاتلىغۇچى.
سەيىل — قىيان سۇ، كەلكۇن.
سەئى — تىرىشىش.
سەراسەر — باش، ئاياغ، بارابەر.
سۇد — پايدا.
سەۋرى — سۇۋادان تېرەك، تاغ تېرەك.
سەرى - ساري — تەرىپى.
سۇزىش — ئېچىشتۇرۇش، كۆيدۇرۇش.
سەركەش — ئىتائەتسىز، باشباشتاق.
سەر - سەر — تېز چىققان بوران.
سەگگسار — تاش، چالما ئېتىپ جازالىماق.
سۇبھان — پاك تەگرى.
سەييدۇلكەۋنەيىن — بۇ ئالەم ۋە ئۇ ئالەمنىڭ خوجىسى.
سەرا — ساراي.
سەيد — ئۇۋ ھايۋانلىرى ۋە ئۇۋ قۇشلىرى (ئۇۋ قىلىنىدىغان ھايۋان ۋە قۇشلار).
سىدىق ساپا — راستلىق ۋە پاكلىق.
ساكىن — ماكاندار بولغۇچى، تۇراقلاشقۇچى.
سۇزدۇرى — سۆز گەۋھەرلىرى (قىممەتلىك سۆزلەر).
سىلكى — مەرۋايىت، گۆھەر تىزمىلىرى.
سەئى — قاتتىقلىق، مۇشەققەت، جاپا.
سەلات — رەھمەت، تۆھپە، نامار.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

سەرپ — دۇشمەن، قارشىلاشقۇچى.
سەقەر — دوزاخ

ج

جەلىل — ئۇلۇغ، بۇيۇك (تەڭرى).
جىد — تىرىشماق، ھەركەت قىلماق.
جىننى — سەۋدائى، سىراقى.
جۇزپەرز — تەڭرى بۇيرىغان پەرزدىن باشقا.
جۇھھال — بىلىمسىز، نادان.
جۇزسىيەھ رۇلۇق — قارا يۇزلۇكدىن باشقا.
جاھ — مەنسەپ، ئەمەل.

چ

چاھاريار — مۇھەممەت ئەلەيھىسسالامنىڭ تۆت دوستى — ئابابەكرى، ئۆمەر، ئوسمان، ئەلى.
چىركىن — نىجىس، ناپاك، پاسكىنا.
چەشمى بەسر — كۆرەر كۆز.
چالاك — تېز، چاپسان.
چاھ — قۇدۇق، زىندان.
چۇغز — ھۇفۇش، چۇغۇندەك.

ھ

ھەستلىك — بارلىق، مەنمەنلىك.
ھۆر — جەننەت قىزلىرى.
ھەمد — تەڭرىگە تەشەككۇر.
ھەمە — ھەمىمە.
ھەي — ھايات، تىرىك (تەڭرىنىڭ بىر سۈپىتى).
ھىدايەت — توغرى يول.
ھىسار — سېپىل، قورغان.
ھەق تەئەلا — ھەممىدىن ئۈستۈن تەڭرى.
ھەببۇللا — تەڭرىنىڭ دوستى.
ھەقىر — خار، ئاجىز، كىشىلەر كۆزگە ئىلمايدىغان ئادەم.
ھەجەرۇلئەسۋەد — بەيتۇللاھ ئىچىدىكى تاۋاپ قىلىنىدىغان قارا تاش.

هەشرى بازارى — قيامەت كۈنى.
هميەل — هىله، مەكرىلەر.
هاۋا — هاۋايى هەۋەس، يامان، بىھۇدىلىق.
هەلق — كىكىردەك، كاناي.
هەمەج — ئات، ئىشەك، كالا تېزەكلىرىدە پەيدا بولىدىغان چىۋىن قۇرۇت.
هادى — يولباشچى.
هەراسان — قورقۇچى.
هىرمان — مەھرۇم بولماق.
هرزە — پاناھلىنىش، قوغدىنىش ئورنى.
هىرس — ئامراقلىق، ئاچكۆزلۈك.
هائىل — قورقۇتقۇچى.
هەيپ — ئەپسۇس، ئىست.
هەۋز — كۆل (سۇ ساقلاش كۆلى).

خ

خونى جىگەر — جىگەر قېنى.
خار — تىكەن.
خۇمۇش — جىم تۇرۇش، سۆزلىمەسلىك.
خاشاك — قۇرۇپ قالغان ئوت ـ چۆپ، ئەخلەت.
خىلقەت — يارىتىلىش، تەبىئەت، دۇنياغە كېلىش.
خەرىد — سېتىلىدىغان نەرسىلەر (تاۋار).
خىنزىر — توڭگۇز، چوشقا.
خاكى پايى — ئايىغىنىڭ توپىسى.
خەم — ئېگىلىش، مۇكچىيىش.
خاك — توپا، تۇپراق.
خۇرشىد — قۇياش.
خانىمان — ئۆي، ئائىلە.
خۇاجەئى تاھا — مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام.
خۇرد — كىچىك، ئاددى ئادەملەر، پۇخرا.
خامائى تەقدىر — تەقدىر قىلىچى.
خالقى ئالەم — ئالەمنى ياراتقۇچى، تەڭرى.

د

دەرەم — كۈمۈش پۇل، پۇل.
دىلگىر — كۆڭۈلسىزلىك.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

دەگەھى — دەرگاھى، ھۇزۇرى.
دۇرۇد — مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا بېغىشلانغان دۇئا - سالام.
دادخۋاھ — ئەدلىيە، مەمۇرى ئىشلارنى بىر تەرەپ قىلغۇچى ۋالى.
داۋان — داۋان، بەل تاغ.
دام — تۇزاق، قاپقان، تور.
دەربەدەر — ئىشكىمۇ - ئىشىك يۇرمەك.
دەستىگىر — قوللىغۇچى، قولنى تۇتقۇچى.
دەۋلىتى ئۇزۇن — ئۇلۇغ دەۋلەت، ئىززەت.
دىلرىش — كۆڭلى يارا.
دۇختەر — قىز پەرزەنت.

ز

زىكر — ياد ئەتمەك، ئەسلىمەك.
زەن — خاتۇن، ئايال.
زاھىد — دۇنيا ئىشلىرىدىن كېچىپ تەكرىگە ئىبادەت قىلغۇچى.
زاۋال — يىمىرىلىش، پېتىپ كېتىش، كۈننىڭ ئولتۇرۇپ كېتىشى.
زاھىر — ئاشكارا، ئوچۇق.
زەلەم — قاراڭغۇ، زۇلمەت.
زەلىل — خار، پەس، ئېتىۋارسىز.
زىجان — جان ئىگىسى، جانلىق مەخلۇقات.
زۇلجەلال — بۇيۇكلۇك، ئۇلۇغلۇق ئىگىسى (تەكرى).
زەبۇن — ۋەيران، مەغلۇپ، ئاجىز.
زادى راھ — يول ئۇزۇغى، خراجەت.
زۇئپ — ئاجىزلىق.
زاغ — قارغا.
زۇلپ — چاچ، ماڭلەي چاچ، چىكە چېچى.

ر

رۇزى مەھشەر — قىيامەت كۈنى.
رەھنەما — يول كۆرسەتكۈچى، يول باشلىغۇچى.
رەھمەتەن لىلئالەمىن — پۈتۈن ئالەمگە رەھمەت بولغان مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام.
رەسۇل — ئەلچى (پەيغەمبەر).
رىيا — تەكرىگە قىلغان تائەت - ئىبادەتنى خەلقتە ئۇلۇغ كۆرۈنۈش ۋە مەنپەئەت قازىنىش ئۈچۈن قىلغان ساختا ئىبادەت.

رۇجۇ — قايتماق، قايتىپ بارماق.
رەۋزە — باغ، مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ قەۋرىسى.
رىشتە — تۆمۇر، يىپ، تاناپ.
رەسۇلۇللاھ — ئاللاھنىڭ ئەلچىسى.
رەپئ — ئۇستۇن، يۇقۇرى.
رۇخسار — ئادەمنىڭ يۈزى، جامالى.
رەبات — لەشكەر، قونالغۇ، مەنزىل.
رۇتبەئى ئەئلا — يۇقۇرى مەرتىۋە، دەرىجە.
رىسالەت — ئەلچىلىك، پەيغەمبەرلىك.
روز - شەب — كۈندۈزى - كېچىسى.
رەخنە — زەخمەت، تۆشۈك.

ش

شايەد — لايىق، ئۇمىت، كاشكى.
شەمس — قۇياش.
شىكەست — سۇنۇق، مەغلۇپ.
شەپئ — ھىمايە قىلغۇچى، قۇتقازغۇچى.
شىمرى لەئىن — ئىمام ھۈسەينىنى كەربالانىڭ قۇملۇغىدا بوغۇزلاپ ئۆلتۈرگەن (شەھىد قىلغان) بىر خاۋارىجنىڭ ئىسمى.
شىرى غەززان — غەزەپلىك، يىرتقۇچ ئارسلان.
شاھىد — گۇۋاھ.
شۇناسەد — تونۇش، بىلىش.
شەيئەللىلاھ — ئاللاھدىن بىر نەرسە تىلىمەك.
شامۇ - سەھەر — كېچىسى، سەھەر ۋاقتى، تاڭ ئالدى.
شەر — يامانلىق، يامان.
شەھىد — دۈشمەن بىلەن جەڭ قىلىپ قۇربان بولغان ئادەم.
شۇ ئاۋ — شوئلە، نۇر، ئۇچقۇن.
شامى كۆكلۈم — كۆكلۈمنىڭ قاراڭغۇلىغى.
شايەستە — لايىق، مۇۋاپىق.
شاھباز — پادىشاھنىڭ قارچىغۇسى.
شەبى تار — قاراڭغۇ كېچە.

غ

غول — زەنجىر، كىشەن.
غەرق — دېڭىز، دەريا سۇلىرىدا چۆكۈپ كەتمەك، ئېقىپ كەتمەك.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

غەپپارەز زۇنۇپ — گۇناھلارنى، خاتالىقلارنى كەچۈرگۈچى تەڭرى.
غۇسسە — غەم، قايغۇ.
غارەت — تالاڭ تاراج قىلماق، بۇلاپ كەتمەك، تارتىۋالماق.
غەددار — يالغانچى، ھىلىگەر، ئالدامچى.

ف

فەراغەت — ئارام تاپماق، خاتىرجەم بولماق.
فېرىپ — ئالدىماق، ھىلە-نەيرەڭ ئىشلەتمەك.
فەرز — تەڭرى بۇيرۇغى.
فى سەبىللاھ — تەڭرىنىڭ يولىدا، تەڭرى ئۈچۈن.
فىلھال — دەرھال، شۇ ھالدا.
فۇزۇن — ئارتۇق، كۆپ.
فۇجۇر — گۇناھ.
فەخرى ئالەم — ئالەمنىڭ ئىپتىخارى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالام.
فۇرۇغى — شۆلىسى، نۇرى.
فىلھەقىقەت — ھەقىقەتتە.
فەقر — كەمبىغەل، يوقسۇز.

پ

پىر — قېرى ئادەم، ئۇستاز.
پەتتاھى باب — ئىشكنى ئاچقۇچى (تۇسالغۇلارنى ئاچقۇچى).
پانسەد — بەش يۈز ئەسكەرنىڭ كۆمانداىرى.
پەيكى — خەۋىرى.
پەيۋەند — ئۇلاشماق، يېتىشمەك.
پەخۋاب — ئۇيقۇسىز.
پىش — ئادەمنىڭ يۈزى، ئالدى.
پەزل — ئۇلۇغلۇق خۇسۇسىيەت.
پەرسۇدە — كونىراپ، يىرتىلىپ، چۈۋۈلۈپ كەتكەن نەرسە.
پەرۋاز — ئۇچماق.
پەژمۇردە — كونا، يىرتىق، چۈۋۈق.
پەدەر — دادا (ئاتا).
پىشە — كەسپ، ھۈنەر.
پەتىلە — چىراغنىڭ پىلىگى.

پامال — دەپسەندە قىلماق.
پاسدخىيال — بۇزۇق نىيەت، خىيال.
پىتىرەت — يارىتىلىش، پەيدا بۇلۇش.

ق

قەرىب — يېقىن، تەخمىنەن.
قىلغاسەن — قىلغايسەن.
قاپىلە — توپلۇشۇپ سەپەر قىلغۇچىلار، كارۋان.
قەتئى — ئۇزمەك، كەسمەك.
قالەللاھ — تەڭرى بۇيرۇغى.
قەبرا — قەۋرە، گۆر.
قابالدى — قامالدى، قامال قىلىندى.

ك

كاسە — قاچا.
كەھرەبا — رەڭگى سېرىق، قىزغۇش ماگنىتلىق تاش.
كەئبە — بەيتۇللاھ (مەككىدە).
كەئبەئى كۆل — پۈتۈن ئالەمنىڭ كەئبەسى.
كەر — گاس ئادەم.
كەلام — سۆزلىمەك.
كۆھ — تاغ.
كىردار — ھەرىكەت.
كۆلبە — كىچىك ئۆي، ھۇجرا.
كاجرەپتار — تەتۇر ماڭىدىغان زامان.
خۇنخۇار — قان ئىچكۈچى.
كەسرەت — مال، پۇلنىڭ مەشغۇلىيىتى.
كىمسە — كىم بولسۇن.
كەلھەمەج — ئۇششاق قۇرۇت.
كەلان — يۇقۇرى مەرتىۋىلىك ئادەملەر.

گ

گىل — لاي، پاتقاق.
گۆڭكى — گاچا.

ئەۋلاد گۇرۇپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى

گوئيا — گويا، شۇنداق، خۇددى.
گەران — ئېغىر، ھۇرۇن.
گۇزەر — ئۆتمەك، ئۆتۈش، مېڭىش ئورنى.
گۇي — توپ (مەيداندا ئوينايدىغان توپ ئۇيۇنى).
گۇشە — بۇلۇڭ، چەت، خالى يەر.
گام — ئادەمنىڭ پۇتى، قەدەم.
گىريان — يىغلىغۇچى.
گۇمبەزى گەردۇن — ئاسمان.
گاۋمىش — سۇ كالىسى.

ل

لەيل — كېچە.
لىقا — يۈز كۆرۈشمەك.
لىباس — كىيىم - كېچەك، ئۆي بىساتلىرى.
لەھەد — گۆر، قەۋرە.
لەھزە — بىر سېكۇنت
لەك — ئاقساق، توكۇر.
لاتەقنەتۇمىن رەھمەتىللاھ — ئەي ئىنسانلار، تەكرىنىڭ كەڭ رەھمىتىدىن ئۈمىدىكىلارنى ئۈزمەڭلار.
لولى — ھىلىگەر، ئالدامچى.

م

مۇستەجاب — ئىجابەتلىك، ئىجابەتكە لايىق.
ماسۇەللاھ — تەكرىنىڭ غەيرى.
ماسۇا — غەيرى، باشقا.
مۇنتەزىر — كۈزەتكۈچى.
مۇسھەپ — قۇرئان.
مۇنەززەھ — پاك، ئەيىپسىز.
مەلەك — پەرىشتە.
مەجاز — ھايات ۋە شەيئىلەرنىڭ تاشقى شەكلى.
مۇستاپا — تاللانغان.
مۇشتى خاك — بىر سقىم تۇپراق.
مۇزاپات — ئەتراپ، تەۋە يۇرتلار.
مەئزۇر — ئۈزەلىك (كېچىرىم تىلەش).
مار — يىلان.

مۇر — چۈمۈله.
ماهال — مۇمكىن بولمايدىغان ئىش.
مۇباھ — ئىختىيارى ئىش.
مۇردار — نىجىس، ناپاك، مەينەت، پاسكىنا.
مىراج — مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ كېچىنىڭ ئازغىنە بىر قىسمىدا ئاسمانغا چىقىپ قايتىپ كېلىشى.
مەرد — ئەر كىشى.
مەھپەل — ئورۇن، ئۆي.
مۇبەددەل — ئۆزگەرتىلگەن نەرسە.
مەرھەبا — خۇش كەلدىڭىز.
مىرزاپاك — گاس مىرزا (ئاقسۇدا ئۆتكەن بىر گاس كاتىپ).
مەھرۇم — كۆتكەن نەرسىگە ئېرىشەلمەسلىك.
مۇپەتتىھۇلئەبۋاب — توسالغۇلارنى ئاچقۇچى تەڭرى.
مادەر — ئانا.
مەئسىيەت — گۇناھ.
مەلەك — پەرىشتە.
مۇلك — مال، دۇنيا، بايلىق.
مەھۋە — يۇقاتماق.
مەلجەئ — پانا تېپىش ئورنى.
مۇقەييەد — باغلىنىپ قالغۇچى، بەنت بۇلۇپ قېلىش.
مانىئ — توسالغۇ، توسقۇچى.
مۇراداتى — مۇراد - مەقسەتلىرى.
مەھمۇد مۇختار — مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ سۈپىتى.
مانەند — ئوخشاش.
مەھجۇر — جۇدالىق، ئايرىلىشقا دۇچار بولغۇچى.
مەختۇم — پېچەتلەنگەن ساندۇق.

ن

نەيلاگەي — نىمە قىلغاي، نىمە قىلالىغاي.
نەۋجۇۋان — ياش يىگىت، ياش ئايال.
نەھى — مەنىي قىلىنغان نەرسە، ھەركەت.
نەئىت — مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ سۈپەتلىرى ۋە مەدھىيە.
نىسار — چاچماق، بېغىشلىماق.
نىئەم — تۇرلۇك نىمەتلەر.
نەدا — چاقىرماق.
نەدەم — پۇشايمان، نادامەت. ھەسرەت.